

Απόφαση ΕΠΑ 8/2022

Αρ. Φακέλου: 11.17.016.11

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2008 ΚΑΙ 2014

Αυτεπάγγελτη έρευνα αναφορικά με ενδεχόμενες πρακτικές ενέργειες και συμπεριφορές του ΠΟΑ, οι οποίες ενδεχομένως να είχαν ως αντικείμενο ή και αποτέλεσμα ή και ενδεχόμενο αποτέλεσμα τον περιορισμό, παρακώλυση ή και νόθευση του ανταγωνισμού κατά παράβαση των άρθρων 3 και ή 6 του Νόμου

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού

κα Λουκία Χριστοδούλου	Πρόεδρος
κ. Ανδρέας Καρύδης	Μέλος
κ. Παναγιώτης Ουστάς	Μέλος
κ. Άριστος Αριστείδου Παλούζας	Μέλος
κ. Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης	Μέλος

Ημερομηνία απόφασης: 21 Φεβρουαρίου 2022

ΑΠΟΦΑΣΗ

Αντικείμενο της υπό αναφορά αυτεπάγγελτης έρευνας είναι οι πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 και/ή 6 του Νόμου, που οι πρακτικές, ενέργειες και συμπεριφορές του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (ΠΟΑ) Δημόσια Λτδ (στο εξής ο «ΠΟΑ») ως αυτές είχαν καταγραφεί στην αποσυρθείσα καταγγελία του κ. Κ. Κ., αγελαδοτρόφου – μέλους του ΠΟΑ, ενδεχομένως να είχαν ως αντικείμενο ή / και αποτέλεσμα ή / και ενδεχόμενο αποτέλεσμα τον περιορισμό, παρακώλυση ή και νόθευση του ανταγωνισμού στον τομέα του νωπού αγελαδινού γάλακτος.

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 2/11/2016, αποφάσισε την έναρξη αυτεπάγγελτης έρευνας, με έναυσμα αποσυρθείσα καταγγελία που υποβλήθηκε από τον αγελαδοτρόφο Κ. Κ. (στο εξής ο «καταγγέλλων») αναφορικά με ενδεχόμενες πρακτικές,

ενέργειες και συμπεριφορές του ΠΟΑ στον τομέα του νωπού αγελαδινού γάλακτος, κατά παράβαση των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου.

Η εν λόγω αποσυρθείσα καταγγελία του κ. Κ. Κ. είχε υποβληθεί στις 26/1/2016 και αφορούσε ισχυρισμούς σε σχέση με ενδεχόμενες παραβάσεις του Νόμου από τον ΠΟΑ. Με επιστολή του ημερομηνίας 30/09/2016, ο κ. Κ. Κ., μέσω του δικηγορικού γραφείου Κώστας Π. Δημητριάδης Δ.Ε.Π.Ε., ενημέρωσε την Επιτροπή ότι επιθυμούσε να αποσύρει την καταγγελία του εναντίον του ΠΟΑ, αναφέροντας ότι: «*Κατόπιν οδηγιών του πελάτη μας, Κ. Κ., αποστέλλουμε την παρούσα επιστολή εκ μέρους του και για λογαριασμό του να σας ενημερώσουμε ότι ο πελάτης μας αποσύρει την πιο πάνω Καταγγελία εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (ΠΟΑ) Δημόσια Λτδ (στο εξής ο «ΠΟΑ»), καθώς ουδεμία διαφορά πλέον υφίσταται μεταξύ τους και ουδέν παράπνοο έχει σήμερα ο πελάτης μας από τον ΠΟΑ».*

Η Επιτροπή κατά τη ρηθείσα συνεδρία της, σημείωσε πως η αποσυρθείσα καταγγελία ημερομηνίας 26/1/2016, του Κ. Κ., αγελαδοτρόφου, αφορούσε πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 και 6 των περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμων του 2008 και 2014 (στο εξής «ο Νόμος»), σε σχέση με ρήτρες αποκλειστικότητας και μη άσκησης ανταγωνισμού, καθώς και με ενέργειες και πρακτικές του ΠΟΑ μετά και από την κατάργηση των ποσοστώσεων τον Απρίλιο του 2015 στη βάση απόφασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή κατά την εν λόγω συνεδρία της, σημείωσε ότι στην καταγγελία αναφέρθηκε η εφαρμογή από τον ΠΟΑ ενός εσωτερικού συστήματος ποσοστώσεων στη βάση του οποίου ο ΠΟΑ επωφελείτο πλεονάσματος της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος πέραν της καθορισθείσας από αυτόν ποσόστωσης, την οποία υπέρβαση λάμβανε δωρεάν, καθώς απειλούσε με σοβαρές κυρώσεις περιλαμβανομένης και επιβολής προστίμων στην περίπτωση παροχής του προϊόντος σε τρίτους. Προς στοιχειοθέτηση των ισχυρισμών του, ο καταγγέλλων απέστειλε αλληλογραφία που είχε ανταλλαχθεί μεταξύ των μερών, όπως επίσης και σχετικό έγγραφο εξουσιοδότησης για διενέργεια ελέγχων από επιθεωρητές του ΠΟΑ, το οποίο είχε κληθεί να υπογράψει.

Η Επιτροπή περαιτέρω, επεσήμανε ότι, στην αποσυρθείσα καταγγελία που υποβλήθηκε στις 26/1/2016, γίνεται αναφορά σε σύμβαση αποκλειστικής διάθεσης γάλακτος και βόειου κρέατος¹.

¹ Επισυνάφθηκε ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α στην αποσυρθείσα καταγγελία.

Η Επιτροπή ακόμα σημείωσε ότι οι προαναφερόμενες ενέργειες ενδεχομένως να δεικνύουν περιορισμό, νόθευση και ή παρακώλυση του ανταγωνισμού κατά παράβαση της σχετικής νομοθεσίας.

Η Επιτροπή, κατά τη συνεδρία της ημερομηνίας 19/12/2018, υπό τη νέα σύνθεσή της, σύμφωνα με το διορισμό της από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως οι αποφάσεις του ημερομηνίας 24/4/2018 και 21/5/2018, εξέτασε τον χειρισμό της παρούσας υπόθεσης. Η Επιτροπή, αφού απεχώρησαν όλα τα μέλη της Υπηρεσίας, στην κατ' ιδίαν συζήτηση της υπόθεσης, σημείωσε ότι, υπό προηγούμενή της σύνθεση στις 2/11/2016 ομόφωνα αποφάσισε την διεξαγωγή αυτεπάγγελτης έρευνας. Τα νέα μέλη της Επιτροπής, κ. Άριστος Αριστείδου Παλούζας και κ. Πολυνείκης- Παναγιώτης Χαραλαμπίδης, δήλωσαν ότι είναι πλήρως ενημερωμένοι σχετικά με την απόφαση ημερομηνίας 2/11/2016 που λήφθηκε στο πλαίσιο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης και ότι έχουν λάβει πλήρη γνώση όλων των σχετικών με αυτές στοιχείων, ιδίως το πρακτικό της συνεδρίας της Επιτροπής και τα σχετικά στοιχεία και τα έγγραφα αυτών, τα οποία είναι αναγκαία για το χειρισμό της υπόθεσης, τη διαμόρφωση γνώμης και άποψης επ' αυτής και τη λήψη αποφάσεων. Ο κ. Άριστος Αριστείδου Παλούζας και ο κ. Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης, δήλωσαν πως συμφωνούν με την απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 2/11/2016 με την οποία αποφασίστηκε η διεξαγωγή αυτεπάγγελτης έρευνας και υιοθέτησαν αυτήν.

Η Υπηρεσία, αφού ολοκλήρωσε την προκαταρκτική της έρευνα, ως η απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 2/11/2016 στη βάση των στοιχείων που συλλέχθηκαν, υπέβαλε σημείωμα ημερομηνίας 8/4/2020.

Η Επιτροπή κατά τη συνεδρία της ημερομηνίας 19/2/2020 και 11/5/2020 εξέτασε επιστολή του ΠΟΑ ημερομηνίας 7/2/2020 και 20/3/2020, αντίστοιχα, και απέστειλε σχετικές επιστολές στον ΠΟΑ.

Στις 29/5/2020 και 3/6/2020, μετά και από την υποβολή του σημειώματος της Υπηρεσίας ημερομηνίας 8/4/2020, η Επιτροπή αντάλλαξε απόψεις και έκρινε ομόφωνα ότι τα ενωπίον της στοιχεία πρέπει να μελετηθούν περαιτέρω πριν από την οποιαδήποτε τοποθέτησή της και / ή τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης επί της υποθέσεως και ανέβαλε τη συζήτηση της υπόθεσης για επόμενη συνεδρία.

Στις 16/6/2020 η Επιτροπή εξέτασε το σημείωμα της Υπηρεσίας ημερομηνίας 8/4/2020 και ομόφωνα αποφάσισε ότι εκ πρώτης όψεως η πρακτική του ΠΟΑ, ως δεσπόζουσα επιχείρηση στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος, να επιβάλλει ποσοτώσεις στους αγελαδοτρόφους μέλη του σε ότι αφορά την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος, είχε ως αποτέλεσμα την παρακώλυση και/ή τον περιορισμό και/ή τη νόθευση του ανταγωνισμού στην αγορά παραγωγής και αγορά χονδρικής προμήθειας

νωπού αγελαδινού γάλακτος, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου. Η Επιτροπή αποφάσισε τον καταρτισμό γραπτής έκθεσης προς τον ΠΟΑ στη βάση του άρθρου 17(2) του Νόμου.

Η Επιτροπή κατά τη συνεδρία της ημερομηνίας 25/6/2020 εξέτασε επιστολή του ΠΟΑ ημερομηνίας 22/6/2020.

Αφού ολοκληρώθηκε η διαδικασία σε σχέση με την υπόδειξη εμπιστευτικών στοιχείων ή και επιχειρηματικών απορρήτων, η Επιτροπή κατήρτισε το κείμενο της Έκθεσης Αιτιάσεως αναφορικά με εκ πρώτης όψεως πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου από τον ΠΟΑ, αποφασίζοντας παράλληλα την άμεση κοινοποίησή του και ειδοποίηση του ΠΟΑ. Κατά την ίδια ημερομηνία η Επιτροπή προέβηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17(9) του Νόμου σε στάθμιση αναφορικά με εμπιστευτικής φύσεως στοιχεία ή και επιχειρηματικά απόρρητα. Στις 8/1/2021 κοινοποιήθηκε η Έκθεση Αιτιάσεων στον ΠΟΑ.

Στις 25/1/2021 ο ΠΟΑ μέσω των νομικών του εκπροσώπων υπέβαλε αίτημα για πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης «στην έκταση, βαθμό και χρόνο που επιτρέπουν τα πρόσφατα μέτρα που λήφθηκαν από την Κυβέρνηση με σκοπό τον περιορισμό της πανδημίας του Covid-19» και όπως αναβληθούν οι προθεσμίες που είχαν τεθεί έως ότου πραγματοποιηθεί πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο.

Την 1/2/2021 η Επιτροπή αποδέχθηκε το αίτημα για πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο και σημείωσε ότι ενόψει των μέτρων που είχαν ληφθεί για την αντιμετώπιση του Covid-19 αυτή θα πραγματοποιηθεί μετά την άρση των μέτρων, αναβάλλοντας παράλληλα τις σχετικές προθεσμίες που είχαν τεθεί.

Στις 21/4/2021 πραγματοποιήθηκε πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο από τον ΠΟΑ και στις 22/4/2021 τέθηκε από την Επιτροπή η ημερομηνία προφορικής διαδικασίας και η προθεσμία για υποβολή γραπτών παρατηρήσεων στη βάση του άρθρου 17(6) του Νόμου.

Στις 24/5/2021 αποστάλθηκαν οι γραπτές παρατηρήσεις του ΠΟΑ, στις 28/5/2021 πραγματοποιήθηκε η προφορική διαδικασία και στις 7/6/2021 αποστάλθηκαν συμπληρωματικές θέσεις του ΠΟΑ.

Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 8/7/2021 αφού μελέτησε το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, αποφάσισε ομόφωνα ότι η πρακτική του ΠΟΑ, ως δεσπόζουσα επιχείρηση στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος, να επιβάλει ποσοτώσεις στους αγελαδοτρόφους μέλη του σε ότι αφορά την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος, είχε ως αποτέλεσμα την παρακώλυση και/ή τον περιορισμό και/ή τη νόθευση του ανταγωνισμού στην αγορά παραγωγής και αγορά χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου.

Συνακόλουθα, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε όπως προχωρήσει, στη βάση του άρθρου 42(2) του Νόμου, με την ειδοποίηση του ΠΟΑ για την πρόθεσή της να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο, ενημερώνοντάς τον για τους λόγους για τους οποίους προτίθεται να ενεργήσει τοιουτοτρόπως και παρέχοντάς του το δικαίωμα υποβολής γραπτών παραστάσεων επί του ύψους του προστίμου, εντός τριάντα ημερών (30) ημερών από την ημερομηνία της κοινοποίησης της απόφασής της.

Η Επιτροπή προς τούτο, στις 3/12/2021 ενεργώντας στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου, απέστειλε σχετική επιστολή στον ΠΟΑ, ειδοποιώντας τον σχετικά με την πρόθεσή της να του επιβάλει διοικητικό πρόστιμο και ενημερώνοντάς τον για τους λόγους για τους οποίους προτίθεται να ενεργήσει τοιουτοτρόπως, παρέχοντας του το δικαίωμα υποβολής παραστάσεων εντός της προθεσμίας 30 ημερών, καλώντας τον παράλληλα όπως αποστείλει τις εξελεγμένες οικονομικές του καταστάσεις για το 2020.

Ο ΠΟΑ, μετά από έγκριση αιτήματός του για παράταση της προθεσμίας υποβολής γραπτών παραστάσεων, υπέβαλε αυτές στις 12/1/2022 καθώς και τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του για το έτος 2019. Με ηλεκτρονικό του μήνυμα ημερομηνίας 9/2/2022 ο ΠΟΑ ενημέρωσε την Επιτροπή ότι *«οι πιο πρόσφατες εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του ΠΟΑ είναι για το έτος 2019 και δεν υπάρχουν διαθέσιμες εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2020.»*

Η Επιτροπή, αφού μελέτησε ενδελεχώς όλα τα ενώπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των προφορικών και γραπτών παρατηρήσεων και θέσεων του ΠΟΑ καθώς και των γραπτών του παραστάσεων, ομόφωνα έλαβε την απόφασή της ως ακολούθως:

2. ΥΠΟ ΕΡΕΥΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Παγκύπριος Οργανισμός Αγελαδοτρόφων (ΠΟΑ) Δημόσια Λτδ

Ο ΠΟΑ είναι δημόσια μετοχική εταιρεία με μέλη της μόνο αγελαδοτρόφους και διοικείται από 31-μελές διοικητικό συμβούλιο που εκλέγεται κατευθείαν από τη γενική συνέλευση και εξαμελή εκτελεστική γραμματεία για τη διαχείριση των υποθέσεων του ΠΟΑ².

Τα μέλη του ΠΟΑ είναι οι παραγωγοί γάλακτος και βοδινού κρέατος που έχουν συμβληθεί να παραδίδουν στον εν λόγω οργανισμό το σύνολο της παραγωγής τους. Σύμφωνα με το καταστατικό του ΠΟΑ, για να καταστεί ένας αγελαδοτρόφος μέλος/μέτοχος πρέπει να έχει στην εκμετάλλευσή του τουλάχιστον μια παραγωγική μονάδα και να κατέχει ποσόστωση αγελαδινού γάλακτος³. Κάθε ενδιαφερόμενος θα πρέπει να εκφράσει το ενδιαφέρον του με

² Βλ. Καταστατικό ΠΟΑ παρ. 85 - 88

³ Βλ. Καταστατικό ΠΟΑ παρ. 5

γραπτή αίτηση η οποία εξετάζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και εφόσον πληροί τα κριτήρια, επικυρώνεται από τη Γενική Συνέλευση.

Σύμφωνα με το καταστατικό του ΠΟΑ, οι κύριες δραστηριότητες του είναι η εμπορία και διακίνηση του αγελαδινού γάλακτος και κρέατος που παράγουν τα μέλη του, αναλαμβάνοντας συλλογικά την εμπορία του αγελαδινού γάλακτος.

Πριν την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την 1/5/2004, η εμπορία και διακίνηση του αγελαδινού γάλακτος, που είναι ένα από τα κύρια προϊόντα της αγελαδοτροφίας, γινόταν δια νόμου από τον ΟΚΓΒ, ο οποίος λειτουργούσε ως συμβούλιο εμπορίας γάλακτος. Με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής «Ε.Ε.»), οι παραγωγοί αποφάσισαν να διαθέτουν οι ίδιοι το γάλα τους στις βιομηχανίες υπό συνθήκες ελεύθερης αγοράς. Με πρωτοβουλία των ίδιων των αγελαδοτρόφων στις 15/1/2004, τρεις μήνες πριν την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συστάθηκε ο ΠΟΑ, ως δημόσια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Εταιρειών Νόμου, Κεφ. 113⁴.

Εν συνεχεία, με αίτησή του, ο ΠΟΑ, αναγνωρίστηκε στις 8/3/2005 από το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (στο εξής το «Υπουργείο Γεωργίας») ως Οργάνωση Παραγωγών βάσει των περί Αναγνώρισης Παραγωγών Γεωργοκτηνοτροφικών Προϊόντων Νόμων Αρ. 164 του 2002 και 160 του 2004. Παράλληλα, έχει επίσης εγκριθεί και από τον ΟΚΓΒ ως αγοραστής γάλακτος και έχει δεσμευτεί να εφαρμόζει όλες τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από αυτή την έγκρισή⁵.

Σημειώνεται ότι, η οργάνωση των αγροτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε Ομάδες Παραγωγών αποτέλεσε ακόμα ένα μηχανισμό της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (στο εξής «ΚΑΠ») προς επίτευξη των σκοπών και στόχων της. Ο γενικός Κανονισμός που διέπει την ίδρυση και λειτουργία των Ομάδων Παραγωγών στη γεωργία είναι ο Κανονισμός Αρ. 952/97/ΕΚ του Συμβουλίου της 20^{ης} Μαΐου 1997. Οι Ομάδες Παραγωγών αποτελούνται από φυσικά πρόσωπα – παραγωγούς ως μέλη ή/και από άλλους φορείς ασχολούμενους αποκλειστικά με την παραγωγή γεωργικών προϊόντων. Οι ομάδες αυτές έχουν σύμφωνα με τον Κανονισμό νομική ισχύ και συνιστούν νομικά πρόσωπα σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του κάθε κράτους μέλους⁶.

⁴ Βλ. απόφαση Επιτροπής 42/2014: Αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α.) Δημόσια Λτδ για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου αρ. 13(Ι)2008, καθώς και των άρθρων 101 ή/και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σημείο 5.

⁵ Βλ. απόφαση Επιτροπής 42/2014: Αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α.) Δημόσια Λτδ για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου αρ. 13(Ι)2008, καθώς και των άρθρων 101 ή/και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σημείο 5.

⁶ Βλ. απόφαση Επιτροπής 42/2014: Αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α.) Δημόσια Λτδ για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου αρ.

3. ΘΕΣΕΙΣ ΠΟΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΝ

Η Επιτροπή στο πλαίσιο της αξιολόγησης της αυτεπάγγελτης έρευνας, μελέτησε ενδελεχώς τις θέσεις που διατυπώθηκαν από τον ΠΟΑ τόσο γραπτώς όσο και προφορικά, αναφορικά με τη διατυπωθείσα πιθανολογούμενη παράβαση. Δεδομένου ότι οι σχετικές με την Έκθεση Αιτιάσεων θέσεις του βρίσκονται καταχωρισμένες εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, η Επιτροπή συνοψίζει αυτές κύρια στα πιο κάτω:

Ο ΠΟΑ υπέβαλε ότι η Επιτροπή έχει χρησιμοποιήσει στοιχεία ή και έγγραφα που ως καταγράφει ο ίδιος ο ΠΟΑ δεν εμπíπτουν στον ουσιώδη χρόνο της έρευνας και ως υποστηρίζει δεν είναι ξεκάθαρο με ποια διαδικασία έχουν ζητηθεί ή/ και βρεθεί, αναφερόμενος αποκλειστικά και μόνο στο Συνημμένο 2 της Έκθεσης Αιτιάσεων, ήτοι ηλεκτρονικό μήνυμα ημερομηνίας 11/12/2019 που αποστάληκε από τον νομικό εκπρόσωπο του κ. Κ.Κ. στο οποίο περιλαμβάνεται έγγραφο με τίτλο «Αναλυτική κατάσταση πληρωμής αγελαδοτρόφων» για τον Οκτώβρη 2014 και Φεβρουάριο του 2014». Επεσήμανε ότι η Επιτροπή συλλέγει πληροφορίες στη βάση του άρθρου 30 του Νόμου με γραπτό αίτημα και σημειώνει ότι τα έγγραφα στα οποία γίνεται αναφορά, έστω και αν δεν αφορούν τον ουσιώδη χρόνο δεν έχουν προκύψει στη βάση της νομοθεσίας γιατί δεν είχε προηγηθεί γραπτό αίτημα προς τον κ. Κ.Κ. και επί τούτου παραπέμπει στις επιστολές του προς την Επιτροπής ημερομηνίας 7/2/2020 και 20/3/2020.

Επιπρόσθετα ο ΠΟΑ αναφέρει ότι η Επιτροπή βασίζεται σε στοιχεία ή και έγγραφα που είχαν αποσταλεί στο πλαίσιο της καταγγελίας του αγελαδοτρόφου κ. Κ.Κ. εναντίον του ΠΟΑ ημερ. 26/1/2016 (υπόθεση με αρ. φακ. 11.17.016.11) η οποία είχε τερματιστεί, παραπέμποντας σε σημεία της Έκθεσης Αιτιάσεων και στο άρθρο 30(9) του Νόμου.

Αναφορικά με την ουσία της υπόθεσης ο ΠΟΑ υπέβαλε ότι δεν είναι ο ίδιος παραγωγός και ότι η αγορά στην οποία δραστηριοποιείται είναι αυτή της εμπορίας / διάθεσης αγελαδινού γάλακτος στην οποία διαθέτει μέρος της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος των αγελαδοτρόφων μελών του. Σημείωσε ότι ένα μέρος της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος των αγελαδοτρόφων μελών του δεν διατίθεται στην αγορά αλλά αξιοποιείται για ίδια χρήση από τους παραγωγούς στην τυροκομική βιομηχανία Parouis Dairies Ltd και επομένως δεν ανταγωνίζεται το αγελαδινό γάλα που παράγεται από άλλους αγελαδοτρόφους που δεν είναι μέλη του ΠΟΑ. Πρόσθεσε ότι ως Οργάνωση Παραγωγών δεν έχει, ούτε και είναι νομικά επιτρεπτό να έχει, εμπορική συνεργασία ή/και ανταγωνιστική σχέση με αγελαδοτρόφους που δεν είναι μέλη του οι οποίοι διαθέτουν την παραγωγή τους σε άλλες εταιρείες εμπορίας αγελαδινού γάλακτος ενώ επίσης δεν μπορεί να εμπορεύεται το αγελαδινό γάλα που

13(I)2008, καθώς και των άρθρων 101 ή/και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σημείο 5

παράγεται από αγελαδοτρόφους που δεν είναι μέλη του. Σημείωσε ότι το εκ πρώτης όψεως συμπέρασμα της Επιτροπής για παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου αφορά τον ΠΟΑ ως επιχείρηση και όχι ως Ένωση Επιχειρήσεων και κατά συνέπεια, η αναφορά που γίνεται στην Έκθεση Αιτιάσεων ότι ο ΠΟΑ δραστηριοποιείται ως Οργάνωση Παραγωγών στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος είναι πεπλανημένη και ασυνεπής με τις απαιτήσεις εφαρμογής του άρθρου 6(1) του Νόμου.

Αναφορικά με την εκτίμηση μεριδίων αγοράς υπέβαλε τη θέση ότι εφόσον ένα μέρος της παραγωγής των αγελαδοτρόφων μελών του ΠΟΑ αξιοποιείται για ίδια χρήση στην τυροκομική βιομηχανία Parouis Dairies Ltd, το εν λόγω μέρος της παραγωγής γάλακτος δεν παράγεται προκειμένου να διατεθεί σε τρίτα πρόσωπα στο πλαίσιο της αγοράς, αλλά παράγεται με σκοπό να διατεθεί για ίδια χρήση στην τυροκομική βιομηχανία Parouis Dairies Ltd στο πλαίσιο εσωτερικής συναλλαγής. Στη βάση αυτών καταλήγει ότι το μερίδιο αγοράς του ΠΟΑ κατά την υπό εξέταση περίοδο ήταν περίπου [30-40]%, δηλαδή στο ίδιο επίπεδο με το μερίδιο αγοράς του ΠΟΑ στην αγορά της χονδρικής προμήθειας αγελαδινού γάλακτος, σύμφωνα και με την απόφαση της Επιτροπής αρ. 42/2014, με την οποία κρίθηκε ότι τα μερίδια αγοράς στη σχετική αγορά παραγωγής και στη σχετική αγορά διάθεσης νωπού αγελαδινού γάλακτος πρέπει να συμπίπτουν. Πρόσθεσε ότι στην περίπτωση που θεωρηθεί ότι τόσο οι αγελαδοτρόφοι μέλη του ΠΟΑ όσο και ο ΠΟΑ δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος, το μερίδιο αγοράς υπολογίζεται δύο φορές, «ως άθροισμα του ατομικού μεριδίου αγοράς κάθε αγελαδοτρόφου μέλους του ΠΟΑ και συλλογικά ως μερίδιο αγοράς του ΠΟΑ».

Αναφορικά με την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης υποβάλλει τη θέση ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη κανένα άλλο παράγοντα για σκοπούς θεμελίωσης δεσπόζουσας θέσης πέραν του μεριδίου αγοράς του και, μεταξύ άλλων, τη φύση του αγελαδινού γάλακτος καθώς και την αγοραστική ισχύ των γαλακτοβιομηχανιών που δραστηριοποιούνται στην αγορά της Κύπρου.

Αναφορικά με την ύπαρξη εσωτερικού συστήματος ποσοστώσεων επανέλαβε ότι καμία ποσόστωση δεν επιβλήθηκε από τον ΠΟΑ στους παραγωγούς μέλη του από την 1/4/2015, αναφερόμενος στο πρακτικό της Γενικής Συνέλευσης ημ. 19/3/2015 και ότι οι αναφορές στα τιμολόγια των παραγωγών μελών του δεν έχουν καμία πρακτική σημασία, καθώς οφείλονται σε καθυστερήσεις στις σχετικές αλλαγές στο λογισμικό σύστημα του ΠΟΑ. Προς τούτο αποστάληκε υπογεγραμμένη δήλωση σε σχέση με την εταιρεία NESTOS I.T. INTEGRATION SERVICES LIMITED ημερομηνίας 31/5/2021. Επανέλαβε ότι η αλλαγή κατέστη δυνατή περί το Μάρτιο του 2016 και εφαρμόστηκε στα τιμολόγια Απριλίου 2016. Αναφορικά με την ενημέρωση των μελών του απέστειλε επιστολές του ΠΟΑ σε αγελαδοτρόφους μέλη του (επιστολή σε Κ.Π. ημερ. 26/3/2015 και επιστολή σε Χ.Χ. ημερ.

30/3/2015) καθώς και ένορκο δήλωση ημερομηνίας 20/5/2021 του κ. Φ., Διοικητικού Σύμβουλου του ΠΟΑ και υπεύθυνο για τις περιοχές Τρούλλων, Κλαυδιών, Λιβαδιών και Αγίας Άννας. Ο ΠΟΑ επίσης έκανε αναφορά στις δηλώσεις και παραγωγή του κ. Π.Μ.Κ. καθώς επίσης και στην παραγωγή σε σχέση με ποσοστώσεις αναφοράς παραγωγών του ΠΟΑ που δεν συμμετείχαν στη συνέλευση ημ. 19/3/2015 καθώς επίσης και σε αύξηση στην παραγωγή γάλακτος των μελών του σε σχέση με το 2014. Επανέλαβε ότι υπήρξε αύξηση της παραγωγής γάλακτος του ΠΟΑ την περίοδο 2015-2016 σε σχέση με τις «ποσοστώσεις αναφοράς» κατά μέσο όρο [5-10]% (περίπου {...}* λίτρα).

Υπέβαλε επίσης τη θέση ότι η ισχύς του συστήματος των ποσοστώσεων στην παραγωγή αγελαδινού γάλακτος και η σύνδεση του αριθμού μετοχών με το ύψος των ποσοστώσεων των παραγωγών είχε τερματιστεί από την 1/4/2015 με βάση την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΠΟΑ ημερ. 19/3/2015, αναφερόμενος στη συμπερίληψη στο έγγραφο μεταβίβασης που υπογραφόταν της σημείωσης «*Από 1η Απριλίου 2015 οι Μετοχές Τάξης Β δεν συνδέονται με ποσόστωση Γάλακτος*» καθώς και στη μη αλλαγή στο ύψος της ποσόστωσης παραγωγής σε συγκεκριμένες περιπτώσεις μεταβιβάσεων μετοχών στις οποίες αναφέρθηκε.

Ανέφερε επίσης ότι δεν έχει στοιχειοθετηθεί η δωρεάν παραλαβή γάλακτος από τον ΠΟΑ στην περίπτωση υπέρβασης ποσόστωσης, αναφερόμενος σε καταστάσεις του κ. Π.Μ.Κ. και του κ. Κ.Κ.. Πρόσθεσε ότι δεν στοιχειοθετείται ο περιορισμός της παραγωγής γάλακτος των αγελαδοτρόφων μελών του ΠΟΑ σημειώνοντας την αύξηση στην παραγωγή του κατά το 2015 και 2016 ενώ επανέλαβε ότι δεν είχε κανένα κίνητρο για περιορισμό της παραγωγής γάλακτος των μελών του και ότι δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι ο ΠΟΑ επωφελήθηκε κατά την επίμαχη περίοδο μετά την κατάργηση του συστήματος των ποσοστώσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση από τη διάθεση τυχόν πλεονασματικής ποσότητας γάλακτος χωρίς οι αγελαδοτρόφοι μέλη του να αποκομίζουν οποιοδήποτε έσοδο.

Ο ΠΟΑ επίσης αναφέρεται σε πλάνη σε σχέση με το πραγματικό επίπεδο παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος του κ. Π.Μ.Κ., αναφέροντας ότι το βάρος απόδειξης το φέρει η Επιτροπή. Παράλληλα επιβεβαίωσε το ύψος της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος του κ. Π.Μ.Κ. και σημείωσε την υπέρβαση κατά [10-20]% από την ποσόστωση αναφοράς για την περίοδο Απρίλη 2015 και Μαρτίου 2016, ενώ σημείωσε ότι δεν είχε γίνει καμία αποκοπή.

* Οι αριθμοί και/ή τα στοιχεία που παραλείπονται και δεν εμφανίζονται τόσο σε αυτό το σημείο, όσο και στη συνέχεια καλύπτονται από επιχειρηματικό/επαγγελματικό απόρρητο. Ενδεικτικό της παράλειψης είναι το σύμβολο {...}.

Ο ΠΟΑ επιπρόσθετα υπέβαλε τη θέση ότι δεν έχει στοιχειοθετηθεί η ύπαρξη ακάλυπτης ζήτησης και δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι κατά την επίμαχη περίοδο υπήρξε ανικανοποίητη ζήτηση αγελαδινού γάλακτος στην αγορά καθώς και ότι δεν παρατηρήθηκε ανισορροπία στην αγορά ή/και παράπονα για ανεπάρκεια στις ποσότητες αγελαδινού γάλακτος που διατίθεντο στην αγορά από τον ΠΟΑ. Ο ΠΟΑ προς τούτο παρέπεμψε σε πρακτικά του και στο ότι οι συνολικές παραδόσεις αγελαδινού γάλακτος από τον ΠΟΑ προς τις γαλακτοβιομηχανίες πελάτες του κατά τα έτη 2015 και 2016 ήταν σημαντικά μεγαλύτερες από τις ποσότητες που αντιστοιχούσαν στις συμβατικές του υποχρεώσεις.

Ο ΠΟΑ επίσης αναφέρθηκε σε ατεκμηρίωτους, αντιφατικούς και αλλότριους ισχυρισμούς του κ. Κ.Κ., αναφερόμενος σε μη νόμιμες παραδόσεις γάλακτος και χωρίς την έκδοση νόμιμων παραστατικών. Επίσης αναφέρθηκε στο έγγραφο μεταβίβασης μετοχών του κ. Κ.Κ. στο οποίο καταγραφόταν η μη διασύνδεση των μετοχών με τις ποσοστώσεις ενώ επίσης σημειώθηκε ότι κανένας άλλος αγελαδοτρόφος μέλος του ΠΟΑ δεν επιβεβαιώνει τους ισχυρισμούς του.

Επιπρόσθετα, ο ΠΟΑ αναφέρθηκε στην αύξηση του ζωικού πληθυσμού γαλακτοπαραγωγικών αγελάδων την περίοδο 2015-2016, στο νομικό περιορισμό στη διάθεση αγελαδινού γάλακτος από μέλη αναγνωρισμένων Ομάδων / Οργανώσεων Παραγωγών σε τρίτα πρόσωπα σύμφωνα με την ΚΔΠ 520/2004 - Οι Περί Αναγνώρισεως των Οργανώσεων Παραγωγών Γεωργοκτηνοτροφικών Προϊόντων (Ελάχιστα Κριτήρια Προαναγνώρισης και Αναγνώρισης και Όροι και Προϋποθέσεις Λειτουργίας) Κανονισμοί του 2004, στις υποχρεώσεις Πρώτων Αγοραστών αγελαδινού γάλακτος, στην απάλειψη τον Απρίλιο 2016 της λέξης ποσοστωσης από τιμολόγια / αναλυτικές καταστάσεις πληρωμής αγελαδοτρόφων μελών του ΠΟΑ, στις ενημερώσεις αγελαδοτρόφων μελών του ΠΟΑ για κατάργηση του συστήματος ποσοστώσεων, στα στοιχεία παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος των μελών ΠΟΑ που δεν συμμετείχαν στην Γενική Συνέλευση ημερ. 19/3/2015 και στα στοιχεία παραγωγής γάλακτος του αγοραστή των μετοχών του κ. Κ. Κ..

4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι για την εξέταση θεμάτων που έχει θίξει ο ΠΟΑ, επικεντρώνει την προσοχή της στις παρατηρήσεις και θέσεις που έχει υποβάλει μετά την πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης τηρουμένων των προνοιών του άρθρου 33 του Νόμου, κατά την οποία εξέτασε το περιεχόμενο αυτού. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι στις εν λόγω θέσεις του ο ΠΟΑ αν και παραπέμπει σε προγενέστερες επιστολές του ημερομηνίας 7/2/2020 και 20/3/2020, εντούτοις, εστιάζει πλέον τις θέσεις του σε ηλεκτρονικό μήνυμα του

κ. Κ.Κ. ημερομηνίας 11/12/2019 προς υποστήριξη προγενέστερων θεωρήσεών του. Στη βάση αυτή η Επιτροπή προχωρεί με την εξέταση των θεμάτων που έχουν τεθεί αναφορικά με τη διαδικασία.

4.1 Ισχυρισμός ΠΟΑ αναφορικά με χρήση στοιχείων ή / και εγγράφων που δεν έχουν προκύψει με την νόμιμη διαδικασία

Ο ΠΟΑ υπέβαλε ότι η Επιτροπή έχει χρησιμοποιήσει στοιχεία ή και έγγραφα που δεν είναι ξεκάθαρο με ποια διαδικασία έχουν ζητηθεί ή/ και βρεθεί. Η εν λόγω θέση του αφορά το Συνημμένο 2 της Έκθεσης Αιτιάσεων, ήτοι το ηλεκτρονικό μήνυμα ημερομηνίας 11/12/2019 που αποστάληκε από τον νομικό εκπρόσωπο του κ. Κ.Κ. στην Επιτροπή στο οποίο περιλαμβάνεται έγγραφο με τίτλο «*Αναλυτική κατάσταση πληρωμής αγελαδοτρόφων*» για τον Οκτώβρη 2014 και Φεβρουάριο του 2014. Ο ΠΟΑ έχει τη θέση ότι δεν υπάρχει γραπτό αίτημα στη βάση του άρθρου 30 σε σχέση με τις δύο (2) εν λόγω αποσταλείσες αναλυτικές καταστάσεις πληρωμής του 2014, και πως αυτές δεν αφορούν τον ουσιώδη χρόνο, και πως τούτο σημαίνει ότι δεν έχουν προκύψει στη βάση της νομοθεσίας. Ο ΠΟΑ παραπέμπει στις επιστολές του με ημερομηνίες 7/2/2020 και 20/3/2020.

Η Επιτροπή εν πρώτοις παρατηρεί ότι οι επιστολές του ΠΟΑ με ημερομηνίες 7/2/2020 και 20/3/2020 αφορούν σκέψεις και θεωρήσεις του σε σχέση με την προκαταρκτική έρευνα και γενικότερα με τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί ή και αποσταλεί στην Επιτροπή. Επισημαίνεται ότι ο ΠΟΑ κατά την πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, επιθεώρησε αριθμό εγγράφων από τα οποία φαίνεται η πορεία της έρευνας. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι μετά και από την πρόσβαση που είχε στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης ο ΠΟΑ, στις ενώπιον της Επιτροπής παρατηρήσεις και θέσεις προέβαλε ως απόδειξη αυτών των ισχυρισμών μόνο το ηλεκτρονικό μήνυμα ημερομηνίας 11/12/2019. Ως εκ τούτου, δεν έχει υποβάλει οποιαδήποτε άλλα στοιχεία που υποστηρίζουν τις θεωρήσεις του, ως αυτές καταγράφονται στις επιστολές του ημερομηνίας 7/2/2020 και 20/3/2020. Συνεπώς η Επιτροπή εστιάζει την εξέτασή της στο εν λόγω ηλεκτρονικό μήνυμα ημερομηνίας 11/12/2019 σημειώνοντας ότι τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου δεικνύουν τον σύννομο τρόπο διεξαγωγής της προκαταρκτικής έρευνας και τον νόμιμο τρόπο συλλογής στοιχείων.

Η Επιτροπή σημειώνει αρχικά ότι στο εν λόγω ηλεκτρονικό μήνυμα ημερομηνίας 11/12/2019 επισυνάπτονται δύο αναλυτικές καταστάσεις πληρωμής αγελαδοτρόφων για τον Οκτώβρη 2014 και Φεβρουάριο του 2014. Σύμφωνα με η θέση του ΠΟΑ, οι δύο αυτές αναλυτικές καταστάσεις δεν αφορούν τον ουσιώδη χρόνο της καταγγελίας. Ως εκ τούτου, διαφαίνεται ότι η θέση του ΠΟΑ είναι ότι κατά την προκαταρκτική έρευνα η Υπηρεσία επέλεξε να ζητήσει την αποστολή στοιχείων που δεν αφορούν τον ουσιώδη χρόνο της παρούσας υπόθεσης (αφού αυτή αφορά ενέργειες που έγιναν εντός του 2015) με «μη νόμιμη διαδικασία» ενώ μπορούσε κάλλιστα να το πράξει με σχετική επιστολή στη βάση

του άρθρου 30 του Νόμου. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η θέση αυτή δεν υποστηρίζεται από το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου εφόσον από αυτό φαίνεται επακριβώς ο τρόπος με τον οποίο η Υπηρεσία διεξήγαγε την προκαταρκτική έρευνα της υπόθεσης και ως αποτέλεσμα τούτου ζήτησε από τον κ. Κ.Κ. σε τέσσερις (4) περιπτώσεις να αποστείλει σχετικά στοιχεία στη βάση του άρθρου 30 του Νόμου. Συγκεκριμένα στις 3/7/2018 αποστάληκε από την Υπηρεσία το πρώτο ερωτηματολόγιο προς τον κ. Κ.Κ. όπου καταγραφόταν «*Να παραθέσετε οποιεσδήποτε άλλες πληροφορίες που θεωρούνται χρήσιμες για την Υπηρεσία για τους σκοπούς διεξαγωγής της παρούσας έρευνας*» και στη συνέχεια αποστάληκαν και μετέπειτα ερωτηματολόγια με ημερομηνία 26/7/19, 8/8/19 και 6/11/19.

Επισημαίνεται ότι με το ερωτηματολόγιο ημερομηνίας 6/11/2019 ζητήθηκε από τον κ. Κ.Κ. να αναφέρει τις ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος που παρέδωσε στον ΠΟΑ κατά το 2014 και 2015. Ο κ. Κ.Κ. απάντησε με επιστολή του ημερομηνίας 5/12/2019 και στη συνέχεια με ηλεκτρονικό του μήνυμα ημερομηνίας 11/12/2019 απέστειλε τις αναλυτικές καταστάσεις του 2014. Στο εν λόγω ηλεκτρονικό του μήνυμα υπάρχει μόνο η υπογραφή του νομικού του εκπροσώπου χωρίς οποιαδήποτε περαιτέρω αναφορά. Συνεπώς δεν υπάρχει οποιοδήποτε στοιχείο που να υποστηρίζει τις θεωρήσεις του ΠΟΑ και δεν καθίσταται αντιληπτό από την Επιτροπή γιατί ο ΠΟΑ θεωρεί ότι η αποστολή τους στην Επιτροπή μετά από αποστολή αριθμού ερωτηματολογίων δεικνύει μη νόμιμο τρόπο συλλογής στοιχείων γενικότερα.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση η Επιτροπή οφείλει να σημειώσει ότι κατά την προκαταρκτική έρευνα της Υπηρεσίας αλλά και κατά την αξιολόγηση της Επιτροπής δύνανται να λαμβάνονται υπόψη στοιχεία που έρχονται στην κατοχή της και συγκεκριμένα δύνανται να λαμβάνονται υπόψη στοιχεία από ανώνυμη πληροφόρηση⁷, από τρίτα πρόσωπα, από το διαδίκτυο κλπ. Ο νόμος δεν θέτει περιορισμό σε οποιονδήποτε για την αποστολή πληροφοριών στην Επιτροπή ή στην Υπηρεσία της και, ως εκ τούτου, οποιοδήποτε εμπλεκόμενο πρόσωπο ή και τρίτο πρόσωπο δύναται να αποστείλει πληροφορίες ή και στοιχεία είτε στη βάση του άρθρου 30 του Νόμου είτε και εξ ίδιας πρωτοβουλίας.

Ως εκ τούτου, τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία δεικνύουν ότι οι θεωρήσεις που υποστηρίζονται από τον ΠΟΑ δεν ευσταθούν ενώ συν τοις άλλοις σημειώνεται ότι ο ΠΟΑ αναφέρει ότι αυτές αφορούν χρονική περίοδο εκτός του ουσιώδους χρόνου.

⁷ Βλ. σχετικά και το εργαλείο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ανώνυμη παροχή πληροφόρησης αναφορικά με αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές (https://ec.europa.eu/competition-policy/cartels/whistleblower_en) ενώ επίσης σημειώνεται και η οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβάσεις του δικαίου της Ένωσης.

Η Επιτροπή στη βάση των όσων έχει ήδη αναφέρει και των ανυπόστατων ισχυρισμών του ΠΟΑ, θεωρεί ότι δεν έχουν υποδειχθεί οποιαδήποτε στοιχεία από τον ΠΟΑ που να υποστηρίζουν τους ισχυρισμούς του περί μη νόμιμης συλλογής στοιχείων ή πληροφοριών ή και προκατάληψης ή και οξείας έχθρας και ως εκ τούτου απορρίπτει την εν λόγω θέση του ΠΟΑ. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι είναι απόλυτα προσηλωμένη στις πρόνοιες του περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου και τις αρχές του Διοικητικού Δικαίου από τις οποίες ουδέποτε παρεκκλίνει και ουδεμία έχθρα ή και κακοπιστία έχει με τον ΠΟΑ.

4.2 Ισχυρισμός ΠΟΑ αναφορικά με χρήση στοιχείων από φάκελο άλλης υπόθεσης κατά παράβαση του Νόμου

Ο ΠΟΑ αναφέρει ότι η Επιτροπή βασίζεται σε στοιχεία ή και έγγραφα που είχαν αποσταλεί στο πλαίσιο της καταγγελίας του αγελαδοτρόφου κ. Κ.Κ. εναντίον του ΠΟΑ ημερ. 26/1/2016 (υπόθεση με αρ. φακ. 11.17.016.01) η οποία είχε τερματιστεί. Ο ΠΟΑ στη συνέχεια παραπέμπει στο άρθρο 30(9) του Νόμου σύμφωνα με το οποίο «*πληροφορίες που παρέχονται στην Επιτροπή κατά την άσκηση της κατά τον παρόν άρθρο εξουσίας δύνανται να χρησιμοποιούνται μόνο για το σκοπό για τον οποίο ζητήθηκαν οι πληροφορίες[...]*».

Η Επιτροπή εν πρώτοις σημειώνει ότι το άρθρο 30 του Νόμου αφορά την εξουσία της Επιτροπής για συλλογή πληροφοριών για σκοπούς εφαρμογής του Νόμου. Ως εκ τούτου, το εν λόγω άρθρο αφορά τις περιπτώσεις που η Επιτροπή και, σε προγενέστερο στάδιο η Υπηρεσία της κατά τη διεξαγωγή προκαταρκτικής έρευνας, δύνανται να ζητήσουν από οποιοδήποτε πρόσωπο την αποστολή πληροφοριών ή και στοιχείων. Στην περίπτωση αιτήματος παροχής πληροφοριών στη βάση του άρθρου 30 του Νόμου το πρόσωπο στο οποίο απευθύνεται το αίτημα καθίσταται ρητά υπόχρεο να συμμορφωθεί με το εν λόγω αίτημα εντός της ταχθείσας προθεσμίας. Ως εκ τούτου, όπως προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 30 του Νόμου, η ισχύς για υποβολή αιτήματος παροχής πληροφοριών καθίσταται δεσμευτική προς τις υπό διερεύνηση επιχειρήσεις και/ή προς τρίτα πρόσωπα όπως αυτά καθορίζονται από το Νόμο. Μη αποστολή των εν λόγω στοιχείων ή και πληροφοριών, όταν αυτές ζητούνται στη βάση του άρθρου 30 του Νόμου, ενδέχεται να οδηγήσει σε επιβολή διοικητικού προστίμου στη βάση των διατάξεων (7) και (8) του Νόμου. Ως εκ τούτου, καθίσταται σαφές ότι η εφαρμογή του άρθρου 30 του Νόμου διαφοροποιείται από την εξ ίδιας πρωτοβουλίας αποστολή στοιχείων ή και ενημέρωσης της Επιτροπής περί πιθανολογούμενων παραβάσεων της νομοθεσίας, εφόσον με την εφαρμογή του άρθρου 30 του Νόμου η Επιτροπή δύναται να απαιτήσει την αποστολή στοιχείων ή και πληροφοριών και να προχωρήσει στην επιβολή των εκ του Νόμου καθορισμένων κυρώσεων στην περίπτωση μη αποστολής των. Η εξ ίδιας πρωτοβουλίας αποστολή στοιχείων ή και ενημέρωση της Επιτροπής περί πιθανολογούμενων παραβάσεων με την αποστολή

σχετικών στοιχείων και πληροφοριών επαφίεται στον αποστολέα των πληροφοριών ή και στοιχείων και δεν σχετίζεται με το άρθρο 30 του Νόμου.

Ως εκ τούτων, η διαφοροποίηση χειρισμού μεταξύ στοιχείων που έχουν ληφθεί στη βάση του άρθρου 30 του Νόμου σύμφωνα με τις εξουσίες και αρμοδιότητες της Επιτροπής σε σχέση με την εξ ίδιας πρωτοβουλίας οιοδήποτε ατόμου/ καταγγέλλοντα κοινοποίηση πληροφοριών, στοιχείων, παραπόνων, προκύπτει από το κείμενο της ίδιας της νομοθεσίας, λαμβανομένης υπόψη της απουσίας όμοιας με το άρθρο 30(9) του Νόμου πρόνοιας στο άρθρο 35 του Νόμου.

Η καταγγελία που είχε υποβληθεί από τον κ. Κ.Κ. στη βάση του άρθρου 35 του Νόμου, δεν αφορά καθ' οιονδήποτε τρόπο την εφαρμογή του άρθρου 30 του Νόμου. Συγκεκριμένα, το άρθρο 30(9) του Νόμου αναφέρεται με σαφήνεια σε «πληροφορίες που παρέχονται στην Επιτροπή κατά την άσκηση της κατά τον παρόν άρθρο εξουσίας» και όχι γενικότερα σε οποιοδήποτε άλλες πληροφορίες ή και στοιχεία που παρέχονται είτε εξ ίδιας πρωτοβουλίας προσώπων είτε συμφώνως άλλων άρθρων του Νόμου. Συνεπώς, η θέση του ΠΟΑ περί εφαρμογής του άρθρου 30(9) του Νόμου στην περίπτωση πληροφοριών που υποβάλλονται στη βάση του άρθρου 35 του Νόμου δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή στη βάση του ίδιου του λεκτικού του Νόμου. Εξάλλου, επισημαίνεται ότι ο Νόμος επαναλαμβάνει το ίδιο λεκτικό σε σχέση με τη μη χρήση στοιχείων που συλλέγονται στη βάση συγκεκριμένου άρθρου του Νόμου μόνο στην περίπτωση του άρθρου 31(9) του Νόμου και όχι στην περίπτωση του άρθρου 35 του Νόμου.

Η Επιτροπή περαιτέρω σημειώνει ότι ο ίδιος ο κ. Κ.Κ., δηλαδή ο αποστολέας της καταγγελίας ημερ. 26/1/2016 δεν εξέφρασε οποιαδήποτε αντίθεση σχετικά με τη χρήση των στοιχείων της καταγγελίας του στο πλαίσιο της παρούσας αυτεπάγγελτης έρευνας. Συγκεκριμένα, από τα ενώπιόν της Επιτροπής στοιχεία προκύπτει ότι η Υπηρεσία ενημέρωσε τον κ. Κ.Κ. για την παρούσα αυτεπάγγελτη έρευνα με επιστολή ημερομηνίας 3/7/2018, απευθύνοντας του σχετικό ερωτηματολόγιο. Στις απαντήσεις του ημερομηνίας 5/7/2018 ο κ. Κ.Κ. σημειώνει «*Ευελπιστούμε ότι οι πιο πάνω πληροφορίες θα σας είναι χρήσιμες για τους σκοπούς διεξαγωγής της πιο πάνω έρευνας της Επιτροπής. Αν χρειάζεστε οποιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση, βρισκόμαστε στη διάθεσή σας.*».

Η Επιτροπή τονίζει εν κατακλείδι ότι στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης η επιστολή του κ. Κ.Κ. ημερ. 26/1/2016 αποτέλεσε έναυσμα για την έναρξη της αυτεπάγγελτης έρευνας ούτως ώστε να διερευνηθούν ενέργειες, συμπεριφορές και πρακτικές στη βάση του Νόμου. Καθοδηγητικά είναι και τα όσα αναφέρονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αναφορικά με τον τρόπο και πηγές που χρησιμοποιεί για την έναρξη αυτεπάγγελτης έρευνας.

Συγκεκριμένα, ως αναφέρεται και στην ιστοσελίδα της Ε.Ε.: «*Ex officio investigations can start from: intelligence collected through publicly available information; information obtained through cooperation with national non-competition enforcers; information received by the National Competition Authorities of Member States or by the Authorities of third countries with cooperation arrangements with the Commission; leads provided by informants (individuals or companies affected by or aware of the conduct); information reported via the Whistleblower tool; complaints; case or sector investigations.*»⁸. Ως εκ τούτων, φαίνεται η ευελιξία ως προς την έναρξη αυτεπάγγελτων ερευνών για διερεύνηση ενδεχόμενων παραβάσεων του Νόμου ή και των άρθρων 101 ή και 102 της ΣΛΕΕ.

Υπό το φως των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τη θέση του ΠΟΑ.

5. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αντικείμενο της υπό αναφορά αυτεπάγγελτης έρευνας αποτέλεσαν οι πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 και/ή 6 του Νόμου, που οι πρακτικές, ενέργειες και συμπεριφορές του ΠΟΑ ως αυτές είχαν καταγραφεί στην αποσυρθείσα καταγγελία του κ. Κ.Κ., αγελαδατρόφου – μέλους του ΠΟΑ, ενδεχομένως να είχαν ως αντικείμενο ή / και αποτέλεσμα ή / και ενδεχόμενο αποτέλεσμα τον περιορισμό, παρακώλυση ή και νόθευση του ανταγωνισμού στον τομέα του νωπού αγελαδινού γάλακτος.

Ειδικότερα, το αντικείμενο της υπόθεσης, σχετίζεται με την ενδεχόμενη επιβολή από τον ΠΟΑ ρητρών αποκλειστικότητας και μη άσκησης ανταγωνισμού στις συμβάσεις που σύναπτε με τους παραγωγούς – μέλη του, ήτοι τις τυποποιημένες συμβάσεις αποκλειστικής διάθεσης γάλακτος και βόειου κρέατος. Επιπρόσθετα, το αντικείμενο της υπόθεσης συνυφαίνεται με ενδεχόμενες ενέργειες και πρακτικές που ακολουθούσε ο ΠΟΑ μετά την κατάργηση ποσοστώσεων αγελαδινού γάλακτος σε πανευρωπαϊκό επίπεδο από τον Απρίλιο του 2015, πρακτικές, που σχετίζονται με την εφαρμογή ενός εσωτερικού συστήματος ποσοστώσεων στη βάση του οποίου ο ΠΟΑ επωφελείτο πλεονάσματος της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος, πέραν της καθορισθείσας από αυτόν ποσόστωσης, την οποία υπέρβαση λάμβανε δωρεάν, καθώς απειλούσε με κυρώσεις σε περίπτωση διάθεσης του προϊόντος σε τρίτους.

Η Επιτροπή θα εξετάσει την εκ πρώτης όψεως διαπιστωθείσα παράβαση για την οποία ενεργοποιήθηκε και εφαρμόστηκε το άρθρο 17 του Νόμου.

5.1 Στοιχεία που δόθηκαν από τον ΠΟΑ κατά την προκαταρκτική έρευνα

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι σε ερωτηματολόγια της Υπηρεσίας ο ΠΟΑ, παρέθεσε τα ακόλουθα:

⁸ https://ec.europa.eu/competition-policy/antitrust/sector-inquiries_en

1. Σύμφωνα με το Καταστατικό του, ο βασικός σκοπός ίδρυσης και λειτουργίας του είναι να διεξάγει έμμεσα ή άμεσα και προς όφελος των Μελών του, είτε μέσω του ιδίου είτε μέσω θυγατρικών ή ελεγχόμενων εταιρειών ή συνεταιρισμών ή άλλως πως στην Κύπρο ή στο εξωτερικό, την επιχείρηση των αγοραστών (χονδρικής ή λιανικής μορφής), παραγωγών, επεξεργαστών, εισαγωγέων ή εξαγωγών ή πρακτόρων ή αντιπροσώπων γάλακτος ή/και βόειου κρέατος ή/και άλλων κρεάτων, συγκεντρώνοντας την εκάστοτε ή μέρος της παραγωγής προϊόντος των Μελών του ή/και σε περίπτωση που η παραγωγή δεν είναι αρκετή, την παραγωγή τρίτων στην Κύπρο ή στο εξωτερικό και πωλώντας ή/και διαθέτοντας εκ μέρους του ιδίου ή/και των Μελών του στην ελεύθερη αγορά στην Κύπρο ή στο εξωτερικό ή/και γενικά να εμπορεύεται γάλα, κρέας ή/και ζωντανά βοοειδή.

• Ισχυρίστηκε ότι, οι οικονομικές δραστηριότητες του αφορούν τη χονδρική προμήθεια αγελαδινού γάλακτος σε τρίτους (π.χ. βιομηχανίες παστερίωσης, βιομηχανίες τυροκόμησης) και όχι την παραγωγή αγελαδινού γάλακτος. Συγκεκριμένα ο ΠΟΑ κατήρτισε τον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 1-Εμπορία γάλακτος από ΠΟΑ

Περίοδος	Ποσότητα σε λίτρα
1/1/2015 - 31/12/2015	{...}
1/1/2016 - 31/12/2016	{...}

I Ο ΠΟΑ επισήμανε ότι, μετά την 1/4/2015, που καταργήθηκε το σύστημα ποσοτώσεων στην παραγωγή γάλακτος στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχει πλήρης ελευθερία σε σχέση με τη δραστηριοποίηση στην παραγωγή γάλακτος και το επίπεδο της παραγωγής γάλακτος. Επομένως, η εκτίμηση των μεριδίων αγοράς θα πρέπει να βασίζεται σε πληροφορίες σε σχέση με το πραγματικό επίπεδο παραγωγής όλων των παραγωγών / αγελαδοτρόφων που δραστηριοποιούνται εντός της Δημοκρατίας.

II Η εκτίμηση του ΠΟΑ είναι ότι το μερίδιο αγοράς του Οργανισμού στη διάθεση και/ή εμπορία αγελαδινού γάλακτος σε τρίτους ανέρχεται σε περίπου [30-40]%. Δήλωσε ακόμα ότι, στην εν λόγω εκτίμηση δεν έχει συνυπολογιστεί η ποσότητα σκόνης γάλακτος που χρησιμοποιείται ως υποκατάστατο του νωπού αγελαδινού γάλακτος από διάφορες γαλακτοβιομηχανίες.

III Σύμφωνα με τον ΠΟΑ, καμία ποσόστωση στην παραγωγή αγελαδινού γάλακτος δεν ισχύει από την 1/4/2015 μετά και από σχετική απόφαση που έλαβε η Γενική Συνέλευση του στις 19/3/2015. Σημειώνεται ότι, η Γενική Συνέλευση του ΠΟΑ αποφάσισε όπως, λόγω της Προσφυγής του ΠΟΑ με αριθμό 65/2015, εναντίον της απόφασης της ΕΠΑ με αριθμό

42/2014, η οποία καταστατική αλλαγή γίνει μετά που θα κριθεί η προσφυγή. Αναλόγως της κατάληξης της εν λόγω προσφυγής θα αποφασιστεί και η έκταση των αλλαγών στο Καταστατικό του Οργανισμού. Επιπλέον, η Γενική Συνέλευση αποφάσισε όπως τερματιστεί κάθε αναφορά στο σύστημα ποσοτώσεων και ότι κάθε παραγωγός είναι ελεύθερος να αποφασίσει ο ίδιος το ύψος της παραγωγής του, ανεξαρτήτως του αριθμού των μετοχών που κατέχει στον Οργανισμό. Η Γενική Συνέλευση εξουσιοδότησε επίσης το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού όπως λάβει οποιοσδήποτε ενέργειες κρίνει απαραίτητες για να ενημερωθούν όλοι οι παραγωγοί αναφορικά με το νέο καθεστώς που ίσχυσε από την 1/4/2015. Προς αυτή την κατεύθυνση ο ΠΟΑ ισχυρίστηκε ότι το Διοικητικό Συμβούλιο του έλαβε σχετικές αποφάσεις (βλ. ειδικότερα τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού του ΠΟΑ ημερ. 22/1/2015 και 16/4/2015) και προχώρησε σε ενημέρωση όλων των παραγωγών μελών του Οργανισμού, τόσο πριν από την 1/4/2015 όσο και μετά.

IV Ο ΠΟΑ ισχυρίστηκε ότι, το γεγονός ότι εφαρμόστηκαν αποτελεσματικά οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού αποδεικνύεται και από τα πραγματικά δεδομένα σε σχέση με τη διαχρονική εξέλιξη της παραγωγής γάλακτος των αγελαδοτρόφων/μελών του Οργανισμού που δείχνουν ότι δεν υπήρχε περιορισμός όσον αφορά την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος από την 1/4/2015 και μετέπειτα. Όπως ισχυρίστηκε, υπάρχει μια συνεχής αυξητική τάση στην παραγωγή των μελών του Οργανισμού, η οποία γίνεται πολύ έντονη από τον Μάρτη 2016. Επισημαίνεται ότι κατά τον μήνα Μάρτη 2016 υπήρξε σημαντική αύξηση στη ζήτηση αγελαδινού γάλακτος, ιδιαίτερα από γαλακτοβιομηχανίες τυροκόμησης. Ο Πίνακας που υποβλήθηκε από τον ΠΟΑ προς υποστήριξη της θέσης του και που ακολουθεί είναι σχετικός:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος (σε λίτρα) ως απεστάλη από τον ΠΟΑ

Μήνας	Παραγωγή σε λίτρα	
	2015	2016
Γενάρης	{...}	{...}
Φεβράρης	{...}	{...}
Μάρτης	{...}	{...}
Απρίλης	{...}	{...}
Μάης	{...}	{...}
Ιούνιος	{...}	{...}

Ιούλης	{...}	{...}
Αύγουστος	{...}	{...}
Σεπτέμβρης	{...}	{...}
Οκτώβρης	{...}	{...}
Νοέμβρης	{...}	{...}
Δεκέμβρης	{...}	{...}

V Ο ΠΟΑ ισχυρίζεται ότι από τα στοιχεία του πίνακα, διαπιστώνεται αύξηση της παραγωγής γάλακτος των μελών του ΠΟΑ τους μήνες Γενάρη - Μάρτη 2016 σε σχέση με τους αντίστοιχους μήνες του 2015 που υπήρχαν ποσοστώσεις στην παραγωγή αγελαδινού γάλακτος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η εν λόγω αύξηση ανέρχεται σε {...} λίτρα, ενώ σε ποσοστό η αύξηση υπολογίζεται σε [5-10]%. Επιπρόσθετα, διαπιστώνεται αύξηση {...} λίτρων τους μήνες Απρίλη - Δεκέμβρη 2016 σε σχέση με τους αντίστοιχους μήνες του 2015. Σε ποσοστό η εν λόγω αύξηση υπολογίζεται σε [10-20]%. Για όλο το έτος 2016 διαπιστώνεται αύξηση της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος των μελών του ΠΟΑ κατά {...} λίτρα σε σχέση με το 2015. Σε ποσοστό η εν λόγω αύξηση αντιστοιχεί σε [10-20]%. Ο ΠΟΑ σημειώνει ότι οι εν λόγω αυξήσεις είναι πολύ μεγαλύτερες σε μέγεθος από αυτές που ενδεχομένως να δικαιολογούνται από τις εποχιακές διακυμάνσεις στην παραγωγή ή και τη ζήτηση αγελαδινού γάλακτος.

VI Ο ΠΟΑ επίσης επισήμανε ότι από την 1/4/2015 έχει καταργηθεί οποιαδήποτε σύνδεση του αριθμού μετοχών με το μέγεθος της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος, δεδομένο που ως υποστήριξε διαπιστώνεται και από το γεγονός ότι μετά την 1/4/2015 δεν υπάρχει ομοιομορφία αναφορικά με την μεταβολή του επιπέδου παραγωγής γάλακτος των αγελαδοτρόφων/μελών του Οργανισμού (π.χ. ορισμένων παραγωγών έχει αυξηθεί πέραν του [30-40]% το επίπεδο παραγωγής γάλακτος ενώ για κάποιους άλλους υπήρξε μείωση, χωρίς να μεταβληθεί ο αριθμός μετοχών τους στον Οργανισμό). Ο ΠΟΑ σημειώνει σχετικά και το γεγονός ότι η συνολική παραγωγή των αγελαδοτρόφων/μελών του Οργανισμού έχει αυξηθεί κατά {...} λίτρα (περίοδος από 1/4/2016 μέχρι 31/12/2016 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2015), δηλαδή κατά [10-20]%.

VII Επιπρόσθετα, το ότι δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ του αριθμού μετοχών και του επιπέδου παραγωγής γάλακτος μπορεί να διαπιστωθεί και από το γεγονός ότι παραγωγοί που απέκτησαν μετοχές από άλλους παραγωγούς μετά την 31/3/2015 (π.χ. Σ.Γ. και Κ.Ν.Β.), δεν απέκτησαν κανένα πρόσθετο πλεονέκτημα σε σχέση με το μέγεθος της παραγωγής

τους, ούτε και έχει μεταβληθεί το επίπεδο παραγωγής γάλακτος τους σε αντιστοιχία με τον νέο αριθμό μετοχών τους.

VIII Από αυτά υποστηρίχθηκε ότι προκύπτει πως δεν υπάρχει καμία ποσόστωση στην παραγωγή αγελαδινού γάλακτος ή και σύνδεση του επιπέδου της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος με τον αριθμό των μετοχών.

IX Το γεγονός ότι ο ΠΟΑ δεν επιβάλλει κανέναν περιορισμό στην παραγωγή αγελαδινού γάλακτος προκύπτει και από τα πραγματικά στοιχεία σε σχέση με το συνολικό μέγεθος της παραγωγής γάλακτος όλων των παραγωγών/μελών του, που ακολούθησε συνεχή αυξητική τάση μετά την κατάργηση του συστήματος των ποσοστώσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση την 1/4/2015.

X Τέλος, ο ΠΟΑ έκρινε σκόπιμο να αναφέρει ότι μετά την κατάργηση του συστήματος των ποσοστώσεων στην παραγωγή γάλακτος από την Ευρωπαϊκή Ένωση, κανένα παράπονο δεν υπήρξε στην αγορά σε σχέση με έλλειψη γάλακτος ή και ανικανοποίητη ζήτηση. Αυτό συνιστά ως υποστήριξε ενισχυτικό στοιχείο των θέσεων του. Λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη τις ιδιαιτερότητες του νωπού αγελαδινού γάλακτος (π.χ. δεν μπορεί να αποθηκευτεί πέραν ενδεχομένως από 1-2 ημέρες), καθίσταται σαφές σύμφωνα με τον ΠΟΑ ότι το μέγεθος της παραγωγής προσδιορίζεται κυρίως από τη ζήτηση. Όσον αφορά τη ζητούμενη ποσότητα αγελαδινού γάλακτος, υποστηρίχθηκε ότι αυτή συνδέεται σε πολύ μεγάλο βαθμό με τις συμφωνίες των γαλακτοβιομηχανιών με πελάτες τους σε σχέση με προγραμματισμένες παραγγελίες για τα γαλακτοκομικά προϊόντα που παράγουν, και κατ' επέκταση με τη ζήτηση για γαλακτοκομικά προϊόντα από τους τελικούς καταναλωτές. Με άλλα λόγια, οι γαλακτοβιομηχανίες δεν μπορούν να αγοράζουν ανεξέλεγκτα ποσότητες αγελαδινού γάλακτος ή και να αποθηκεύουν μεγάλες ποσότητες αγελαδινού γάλακτος για χρονικό διάστημα πέραν των 1-2 ημερών. Συναφώς, είναι απαραίτητο να υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ των ποσοτήτων αγελαδινού γάλακτος που ζητούνται/αγοράζονται και της ζήτησης για τα γαλακτοκομικά προϊόντα που παράγουν. Από την άλλη, θα πρέπει να διατηρηθεί ένα ισοζύγιο μεταξύ της συνολικής ζητούμενης ποσότητας και της συνολικής προσφερόμενης ποσότητας, ώστε η αγορά να εκκαθαρίζει σε καθημερινή βάση, λόγω της ιδιαίτερης φύσης του προϊόντος (ήτοι του αγελαδινού γάλακτος) και να αποφεύγονται αφενός καταστροφικές αποχύσεις και αφετέρου ελλείψεις στην αγορά. Αυτή είναι μια βασική οικονομική αρχή που διέπει τη λειτουργία των αποτελεσματικών αγορών.

XI Διαφαίνεται από τα πραγματικά δεδομένα σε σχέση με την παραγωγή αγελαδινού γάλακτος ότι όταν η ζήτηση για αγελαδινό γάλα αυξήθηκε, λόγω κυρίως της αύξησης των παραγγελιών από το εξωτερικό για προϊόντα τυροκόμησης, η προσφορά αγελαδινού γάλακτος ικανοποίησε πλήρως την αυξημένη ζήτηση. Είναι για το λόγο αυτό που κατά τη γνώμη του ΠΟΑ δεν έχουν προκύψει μέχρι σήμερα ανισοροπίες στην αγορά ή και

παράπωνα για έλλειψη αγελαδινού γάλακτος ή και πλεονασματικές ποσότητες αγελαδινού γάλακτος.

XII Σε σχέση με το τελευταίο, ο ΠΟΑ επεσήμανε ότι σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αποφασιστεί η ενεργοποίηση ολοκληρωμένης δέσμης μέτρων για στήριξη των παραγωγών ύψους 500 εκ. ευρώ τον Σεπτέμβριο 2015, καθώς επίσης και πρόσθετων έκτακτων μέτρων για περαιτέρω στήριξη των ευρωπαϊκών γεωργών που αντιμετωπίζουν κρίση, συμπεριλαμβανομένων και μέτρων ενίσχυσης για μείωση της παραγωγής. Στην Κύπρο, λόγω της αποτελεσματικής λειτουργίας της αγοράς, δεν έχουν προκύψει ανισορροπίες μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης αγελαδινού γάλακτος.

XIII Ο ΠΟΑ δεν περιορίζει την ετήσια παραγωγή γάλακτος κανενός παραγωγού/μέλους του. Επαναλήφθηκε ότι η Γενική Συνέλευση του Οργανισμού ημερ. 19/3/2015, αποφάσισε όπως κάθε παραγωγός/μέλος είναι ελεύθερος από την 1/4/2015 να παράγει όποιες ποσότητες γάλακτος επιθυμεί, ανεξάρτητα από τον αριθμό των μετοχών που κατέχει στον Οργανισμό. Συνεπώς, καμία σύνδεση του αριθμού των μετοχών με το επίπεδο της παραγωγής γάλακτος κάθε παραγωγού μέλους του ΠΟΑ δεν υπάρχει. Ο ΠΟΑ σε απάντηση που τέθηκε κατόπιν σχετικής ερώτησης της Υπηρεσίας, παρέθεσε το ακόλουθο λεκτικό που αφορούσε την εν λόγω Γενική Συνέλευση: *«Περαιτέρω αποφασίστηκε όπως μέχρι την τροποποίηση του Καταστατικού του Οργανισμού καταργηθεί κάθε αναφορά στο σύστημα των ποσοστώσεων. Από την 1^η Απριλίου 2015, κάθε παραγωγός μέλος του Οργανισμού θα είναι ελεύθερος να καθορίσει μόνος του το ύψος της παραγωγής του ανεξάρτητα από τον αριθμό των μετοχών που κατέχει στον Οργανισμό...»*

XIV Ο ΠΟΑ ισχυρίζεται ότι δεν είχε κανένα κίνητρο να περιορίσει την παραγωγή των μελών του. Μία τέτοια ενέργεια θα ήταν αντίθετη προς τα συμφέροντα των παραγωγών/μελών, και του ίδιου του Οργανισμού, καθώς εάν υπήρχε ανικανοποίητη ζήτηση αυτή θα καλυπτόταν από τους παραγωγούς που δεν ήταν μέλη του Οργανισμού. Οποιαδήποτε προσπάθεια περιορισμού της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος δεν μπορούσε να επιφέρει οποιοδήποτε όφελος για τον ΠΟΑ και τα μέλη του. Σε κάθε περίπτωση, τα στοιχεία σε σχέση με την παραγωγή των μελών του Οργανισμού παρουσιάζουν συνεχή αυξητική τάση μετά την κατάργηση του συστήματος των ποσοστώσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αναφέρθηκε επίσης ότι κανένας παραγωγός/μέλος του ΠΟΑ δεν έχει τύχει ενίσχυσης από το κράτος ή και την Ευρωπαϊκή Ένωση, προκειμένου να μειώσει το επίπεδο της παραγωγής του παρόλο που υπήρχαν διαθέσιμα μέτρα ενίσχυσης για το σκοπό αυτό.

XV Αναφέρθηκε επίσης ότι καμία πλεονασματική ποσότητα αγελαδινού γάλακτος δεν έχει προκύψει, εξ' ου και δεν υπήρξαν αποχύσεις, ούτε και έχει εκδηλωθεί οποιαδήποτε ανεπάρκεια στην ικανοποίηση της ζήτησης ή και στην καθημερινή εκκαθάριση της αγοράς.

XVI Οι συμφωνίες του ΠΟΑ με τους παραγωγούς/μέλη του δεν άλλαξαν μετά την 1/4/2015. Αναμένεται να ληφθεί πρώτα η απόφαση από τη Γενική Συνέλευση, αναφορικά με την τροποποίηση του Καταστατικού, μετά την έκδοση της απόφασης του Διοικητικού Δικαστηρίου στην προσφυγή του Οργανισμού με αριθμό 65/2015, εναντίον της απόφασης της ΕΠΑ υπ' αριθμό 42/2014. Στη συνέχεια θα γίνουν όλες οι απαραίτητες προσαρμογές στις συμβάσεις με τους παραγωγούς/μέλη του ΠΟΑ, ώστε να υπάρξει ευθυγράμμιση με το τροποποιημένο Καταστατικό, όπως αποφασίστηκε σχετικά στη Γενική Συνέλευση ημερ. 19/3/2015.

XVII Ο ΠΟΑ τονίζει ότι κατά την Γενική Συνέλευση του ημερ. 19/3/2015, αποφάσισε όπως, ενόψει της Προσφυγής με αριθμό 65/2015, ανασταλεί η όποια καταστατική αλλαγή. Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε, η Γενική Συνέλευση αποφάσισε την κατάργηση κάθε αναφοράς στο σύστημα ποσοστώσεων και συνακόλουθα τη σύνδεση μεταξύ του αριθμού των μετοχών και του ύψους της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος κάθε παραγωγού/μέλους του ΠΟΑ. Ισχυρίστηκε ότι σχετική απόφαση για ενημέρωση των παραγωγών/μελών του ΠΟΑ σε σχέση με την κατάργηση του συστήματος των ποσοστώσεων στην παραγωγή αγελαδινού γάλακτος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στη δυνατότητα που έχουν να προσαρμόσουν όπως οι ίδιοι κρίνουν καλύτερα την παραγωγή τους λήφθηκε και από το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού στις 22/1/2015, δηλαδή πέραν των 2 μηνών πριν από την κατάργηση του συστήματος των ποσοστώσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ισχυρίστηκε επίσης, (χωρίς όμως να έχει προσκομίσει οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο), ότι το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού αποφάσισε στις 16/4/2015, μετά από σχετική εξουσιοδότηση της Γενικής Συνέλευσης ημερ. 19/3/2015, όπως συνεχιστεί η ενημέρωση των παραγωγών/μελών του Οργανισμού σε σχέση με το νέο καθεστώς λειτουργίας της αγοράς. Τόνισε επίσης ότι μέχρι σήμερα δεν έχει προκύψει καμία ανισορροπία στην αγορά αγελαδινού γάλακτος, ενώ η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος από τα μέλη του ΠΟΑ έχει αυξηθεί [10-20]% το 2016 σε σχέση με το 2015 (η αύξηση αυτή αντιστοιχεί σε {...} λίτρα αγελαδινού γάλακτος).

XVIII Τέλος, ο ΠΟΑ αναφέρει ότι δεν έχει παρακρατήσει κανένα ποσό από παραγωγούς/μέλη του.

5.2 Στοιχεία που δόθηκαν από τον αγελαδοτρόφο Κ.Κ.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η Υπηρεσία κατά την προκαταρκτική της έρευνα, προέβηκε στην αποστολή σειράς ερωτηματολογίων προς τον κ. Κ.Κ. στις 3/7/18, 26/7/19, 8/8/19 και 6/11/19.

Σε ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας ο κ. Κ.Κ., αγελαδοτρόφος, απάντησε στις 5/7/2018, μέσω του δικηγορικού γραφείου Κώστας Π. Δημητριάδης Δ.Ε.Π.Ε., τα ακόλουθα:

Λ.Χ.

| Α.Κ.

| Π.Ο.

| Α.Α.Π.

| Π.Π.Χ.

XIX Ο ΠΟΑ δεν ενημέρωσε γραπτώς τον κ. Κ.Κ. για το πώς θα χειριζόταν την κατάργηση των εθνικών ποσοστώσεων και κατ' επέκταση την παραγωγή του κάθε μέλους του. Οι όποιες σχετικές οδηγίες και ενημερώσεις του ΠΟΑ προς τα μέλη του για το «εσωτερικό σύστημα ποσοστώσεων»⁹ στο οποίο γινόταν αναφορά στην αποσυρθείσα καταγγελία του κ. Κ.Κ. ημερομηνίας 26/1/2016, ήταν προφορικές.

XX Δεν υπήρχε οποιαδήποτε αλληλογραφία μεταξύ του κ. Κ.Κ. και του ΠΟΑ, αναφορικά με το «εσωτερικό σύστημα ποσοστώσεων» στο οποίο είχε αναφερθεί στην αποσυρθείσα καταγγελία του.

XXI Ο κ. Κ.Κ. δεν γνώριζε για τη συνεδρία του Διοικητικού Συμβουλίου του ΠΟΑ κατά την οποία πάρθηκε η απόφαση για την μη εφαρμογή του εσωτερικού συστήματος ποσοστώσεων. Ενδεχομένως, η απόφαση αυτή, σύμφωνα με τον κ. Κ.Κ., να μην πάρθηκε καν σε επίσημη συνεδρία του Διοικητικού Συμβουλίου και να μην είναι καταγραμμένη σε πρακτικά, για ευνόητους λόγους.

XXII Όπως αναφερόταν στην αποσυρθείσα καταγγελία του κ. Κ.Κ., μέχρι τις 30/3/2015 ίσχυαν και εφαρμόζονταν τόσο εθνικές όσο και ατομικές ποσοστώσεις (quotas), ήτοι ανώτατα όρια παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος, απόρροια κοινοτικής νομοθεσίας.

XXIII Για όσο καιρό ίσχυαν οι ποσοστώσεις αυτές, κάθε μέλος του ΠΟΑ (όπως κάθε παραγωγός νωπού αγελαδινού γάλακτος) είχε ατομική ποσοστώση, στην οποία έπρεπε να περιορίζεται και η παραγωγή του. Σε περίπτωση που κάποιος παραγωγός υπερέβαινε την ατομική ποσοστώση ήταν υπεύθυνος για την καταβολή προκαθορισμένης συμπληρωματικής εισφοράς (levy) επί του πλεονάσματος του.

XXIV Παρά την κατάργηση του θεσμοθετημένου συστήματος ποσοστώσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο από την 1/4/2015, ο ΠΟΑ συνέχισε να εφαρμόζει, χωρίς πλέον νομικό υπόβαθρο, ένα εσωτερικό σύστημα ποσοστώσεων επί της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος των μελών του και να συναλλάσσεται με τα μέλη του ως εάν το θεσμοθετημένο σύστημα ποσοστώσεων να μην είχε καταργηθεί. Ο ΠΟΑ επέτρεπε στους αγελαδοτρόφους ένα πλεόνασμα [0-5]%, αλλά σε περίπτωση που ένας αγελαδοτρόφος υπερέβαινε το ανώτατο όριο παραγωγής που αντιστοιχούσε στις μετοχές του (συν [0-5]% πλεόνασμα), τότε ο ΠΟΑ λάμβανε την υπέρβαση αυτή δωρεάν. Ο ΠΟΑ απαγόρευε ρητά και με την απειλή σοβαρών κυρώσεων τη διάθεση έστω του πλεονάσματος εκτός του ΠΟΑ ή την καταστροφή του εντός της μονάδας του παραγωγού που το παρήγαγε.

XXV Ως προς το ύψος των εσωτερικών ποσοστώσεων, σύμφωνα με τον κ. Κ.Κ., αυτό ήταν το ίδιο με αυτό των ποσοστώσεων που ίσχυαν μέχρι 31/5/2015. Για παράδειγμα, αν

⁹ Ως η αναφορά του κ. Κ.Κ. στις απαντήσεις του ημερομηνίας 5/7/2018, στο ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας ημερομηνίας 3/7/18.

ένα μέλος του ΠΟΑ είχε ποσόστωση 100 τόνους ανά έτος (1/4 μέχρι 31/3), την ίδια ποσότητα δικαιούτο να παράξει, σύμφωνα πάντοτε με το εσωτερικό σύστημα ποσοστώσεων του ΠΟΑ, και μετά την 1/4/2015.

XXVI Έγγραφο μαρτυρία για την εφαρμογή του εσωτερικού συστήματος ποσοστώσεων αποτελούν τα τιμολόγια των παραγωγών – μελών του ΠΟΑ που εκδίδονταν για πωλήσεις γάλακτος από την 1/4/2015 και μετέπειτα. Όπως φαίνεται στα τέσσερα τιμολόγια που επισυνάφθηκαν ως Παράρτημα Η στην αποσυρθείσα καταγγελία του κ. Κ.Κ. (που αφορούν τους μήνες Ιούνιο 2015 – Σεπτέμβριο 2015), στη δεύτερη σελίδα του κάθε τιμολογίου υπάρχει αναφορά σε «Ποσόστωση αναφοράς περιόδου Απριλίου 2015 – Μαρτίου 2016» (δηλαδή στη συνολική ποσόστωση που δικαιούται ο παραγωγός για το έτος εκείνο, σύμφωνα με το εσωτερικό σύστημα ποσόστωσης του ΠΟΑ), «Παραγωγή Γάλακτος Περιόδου Απριλίου 2015 – [μήνας τιμολογίου] 2015» (δηλαδή στην παραγωγή του μέλους μέχρι τον μήνα στον οποίο αφορά το τιμολόγιο) και «Υπόλοιπο Ποσόστωσης Αναφοράς μέχρι Μάρτιο 2016» (δηλαδή το υπόλοιπο της ποσόστωσης, το οποίο συνίσταται στη διαφορά των πιο πάνω).

XXVII Στα τιμολόγια του κ. Κ.Κ. η ποσότητα αναγράφεται ως «Ποσόστωση αναφοράς περιόδου Απριλίου 2015 – Μαρτίου 2016» (και που ασφαλώς είναι η ίδια σε όλα τα τιμολόγια) είναι {...} λίτρα. Η συνολική παραγωγή από την αρχή του έτους αυξάνεται μήνα με τον μήνα (ανάλογα με την τιμολογηθείσα παραγωγή) και το υπόλοιπο μειώνεται αντίστοιχα.

XXVIII Σημειώνεται ότι, αν και τα τιμολόγια φαίνονται να είχαν εκδοθεί από τον εκάστοτε παραγωγό (και στην προκειμένη περίπτωση τον κ. Κ.Κ.), ο ΠΟΑ ήταν εκείνος που εξέδιδε τα σχετικά τιμολόγια για λογαριασμό των μελών του (μέσω ενός κεντρικού λογισμικού συστήματος του ΠΟΑ) και όχι το ίδιο μέλος απευθείας προς τον ΠΟΑ.

5.3 ΟΥΣΙΩΔΗΣ ΧΡΟΝΟΣ

Στην υπό εξέταση υπόθεση, το χρονικό πλαίσιο της έρευνας επικεντρώθηκε και καλύπτει την περίοδο από 1/4/2015 ημερομηνία κατάργησης των ποσοστώσεων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο μέχρι τις 2/11/2016, δηλαδή μέχρι και την ημερομηνία που λήφθηκε η απόφαση διεξαγωγής αυτεπάγγελτης έρευνας από την Επιτροπή.

6. ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Η Επιτροπή σημειώνει ότι, για να εξεταστεί μια συγκεκριμένη αγορά, πρέπει να αξιολογηθούν οι δυνατότητες του ανταγωνισμού στο πλαίσιο της αγοράς η οποία περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα και/ή υπηρεσίες που, λόγω των χαρακτηριστικών τους, μπορούν να ικανοποιούν διαρκείς ανάγκες και είναι εναλλάξιμα με άλλα προϊόντα ή

υπηρεσίες. Η σχετική αγορά οριοθετείται: (α) ως προς τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες (σχετική αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών), και (β) γεωγραφικώς (σχετική γεωγραφική αγορά).

6.1 Σχετική Αγορά προϊόντων και/ή υπηρεσιών

Με τον ορισμό μιας αγοράς, τόσον όσον αφορά τα προϊόντα, όσο και τη γεωγραφική διάσταση της, μπορούν να προσδιοριστούν οι πραγματικοί ανταγωνιστές, οι οποίοι είναι σε θέση να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και να τις εμποδίσουν να ενεργούν ανεξάρτητα από τις πιέσεις που επιβάλλει ο πραγματικός ανταγωνισμός.¹⁰

Σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς:

*«η αγορά του σχετικού προϊόντος περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή και τις υπηρεσίες που είναι δυνατό να εναλλάσσονται ή να υποκαθίστανται αμοιβαία από τον καταναλωτή, λόγω των χαρακτηριστικών, των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται».*¹¹

Η Επιτροπή παραθέτει τους πιο κάτω ορισμούς, σχετικά με το αγελαδινό γάλα που προορίζεται για κατανάλωση, στη βάση του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αριθ. 1234/2007.¹²

«I Ορισμοί:

- α) «γάλα»: το προϊόν που προέρχεται από το άρμεγμα μιας ή περισσότερων αγελάδων,*
- β) «γάλα κατανάλωσης»: τα προϊόντα τα οποία αναφέρονται στο σημείο III και τα οποία προορίζονται να παραδοθούν χωρίς περαιτέρω μεταποίηση στον καταναλωτή,*
- γ) «περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες»: η σχέση σε μάζα των μερών λιπαρών ουσιών του γάλακτος επί 100 μερών του σχετικού γάλακτος,*
- δ) «περιεκτικότητα σε πρωτεϊνικές ουσίες»: η σχέση σε μάζα των μερών πρωτεϊνικής ουσίας του γάλακτος επί 100 μερών του σχετικού γάλακτος η οποία ευρίσκεται πολλαπλασιάζοντας επί 6,38 την ολική περιεκτικότητα του γάλακτος σε άζωτο, εκπεφρασμένη σε ποσοστό κατά μάζα.*

II. Παράδοση ή πώληση στον τελικό καταναλωτή

¹⁰ Απόφαση ΕΑ 520/VI/2011, σκ. 57. και Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (97/C 372/03)

¹¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού. 97/C 372/03, παρ. 7.

¹² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου της 22^{ης} Οκτωβρίου 2007 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα («Ενιαίος Κανονισμός ΚΟΑ») 16/11/2007, L 299/107, παράρτημα XIII. Ο εν λόγω κανονισμός παρατίθεται στο παρόν σημείωμα όπως είχε τροποποιηθεί και ίσχυε κατά την τελευταία ημέρα του ουσιώδους χρόνου της παρούσας έρευνας από τους κανονισμούς της Ε.Ε. αριθμ. 247/2008, 248/2008, 361/2008, 470/2008, 510/2008, 13/2009, 72/2009, 183/2009, 435/2009, 491/2009, 1047/2009, 1140/2009, 513/2010, 1234/2010, 121/2012.

1. Μόνο το γάλα που πληροί τις απαιτήσεις που καθορίζονται για το γάλα κατανάλωσης επιτρέπεται να παραδίδεται ή να διατίθεται χωρίς μεταποίηση στον τελικό καταναλωτή, είτε απευθείας, είτε μέσω εστιατορίων, νοσοκομείων, κυλικείων ή άλλων παρόμοιων μονάδων ομαδικής εστίασης.

2. Οι ονομασίες πώλησης που πρέπει να χρησιμοποιούνται γι' αυτά τα προϊόντα είναι εκείνες που αναφέρονται στο σημείο III του παρόντος παραρτήματος. Οι εν λόγω ονομασίες χρησιμοποιούνται μόνο για τα προϊόντα που αναφέρονται στο εν λόγω σημείο, με την επιφύλαξη της χρησιμοποίησής τους στις σύνθετες ονομασίες.

3. Το κράτος μέλος θεσπίζει μέτρα που αποσκοπούν στην ενημέρωση του καταναλωτή σχετικά με τη φύση ή τη σύσταση των προϊόντων σ' όλες τις περιπτώσεις όπου η παράλειψη της πληροφορίας αυτής δύναται να δημιουργήσει σύγχυση στον καταναλωτή.

III. Γάλα κατανάλωσης

1. Ως γάλα κατανάλωσης θεωρούνται τα ακόλουθα προϊόντα:

α) το μη επεξεργασμένο γάλα: γάλα το οποίο δεν έχει θερμανθεί πέραν των 40 βαθμών Κελσίου, ούτε έχει υποβληθεί σε επεξεργασία με ισοδύναμο αποτέλεσμα,

β) το πλήρες γάλα: γάλα που έχει υποστεί θερμική επεξεργασία, το οποίο όσον αφορά την περιεκτικότητά του σε λιπαρές ουσίες πληροί μία από τις ακόλουθες απαιτήσεις:

i) τυποποιημένο πλήρες γάλα: το γάλα του οποίου η περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες ανέρχεται τουλάχιστον σε 3,50% (κατά m/m). Εντούτοις, τα κράτη μέλη δύναται να προβλέψουν μια συμπληρωματική κατηγορία πλήρους γάλακτος, του οποίου η περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες είναι μεγαλύτερη ή ίση προς 4,00% (κατά m/m),

ii) μη τυποποιημένο πλήρες γάλα: το γάλα του οποίου η περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες δεν έχει τροποποιηθεί από το στάδιο του αρμέγματος, ούτε με προσθήκη ή αφαίρεση λιπαρών ουσιών του γάλακτος, ούτε με την ανάμειξη με γάλα του οποίου έχει τροποποιηθεί η φυσική περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες. Ωστόσο, η περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες δεν δύναται να είναι μικρότερη από 3,50% (κατά m/m),

γ) το ημιαποκορυφωμένο γάλα: γάλα που έχει υποστεί θερμική επεξεργασία και του οποίου η περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες έχει μειωθεί σε ποσοστό μεταξύ 1,50% (κατά m/m) κατ' ελάχιστο όριο και 1,80 % (κατά m/m) κατ' ανώτατο όριο,

δ) το αποκορυφωμένο γάλα: γάλα που έχει υποστεί θερμική επεξεργασία και του οποίου η περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες έχει μειωθεί σε ποσοστό ανερχόμενο σε 0,50 % (κατά m/m) κατ' ανώτατο όριο.

Το θερμικά επεξεργασμένο γάλα που δεν πληροί τις απαιτήσεις ως προς την περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες που προβλέπονται στα στοιχεία β), γ) και δ) του πρώτου εδαφίου θεωρείται γάλα κατανάλωσης, υπό τον όρο ότι η περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες αναγράφεται στη συσκευασία σαφώς με ένα δεκαδικό ψηφίο και ευανάγνωστα με τη μορφή «λιπαρές ουσίες ... %». Το εν λόγω γάλα δεν περιγράφεται ως πλήρες γάλα, ημιαποκορυφωμένο γάλα ή αποκορυφωμένο γάλα.

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 στοιχείο β) σημείο ii), επιτρέπονται μόνον οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

α) η τροποποίηση της φυσικής περιεκτικότητας του γάλακτος σε λιπαρές ουσίες δια της αφαιρέσεως ή προσθήκης κρέμας ή δια προσθήκης πλήρους γάλακτος, ημιαποκορυφωμένου γάλακτος ή αποκορυφωμένου γάλακτος, για να τηρηθούν οι περιεκτικότητες σε λιπαρές ουσίες που καθορίζονται για το γάλα κατανάλωσης,

β) ο εμπλουτισμός του γάλακτος με πρωτεΐνες γάλακτος, μεταλλικά άλατα ή βιταμίνες,

γ) η μείωση της περιεκτικότητας του γάλακτος σε λακτόζη, δια μετατροπής της σε γλυκόζη και γαλακτόζη.

Οι τροποποιήσεις της σύστασης του γάλακτος που αναφέρονται στα στοιχεία β) και γ) επιτρέπονται μόνον εφόσον σημειώνονται στη συσκευασία του προϊόντος με τρόπο ευδιάκριτο, ευανάγνωστο και ανεξίτηλο. Εντούτοις, η ένδειξη αυτή δεν απαλλάσσει από την υποχρέωση επισήμανσης σχετικά με τις θρεπτικές ιδιότητες του προϊόντος, η οποία προβλέπεται από την οδηγία 90/496/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1990, σχετικά με τους κανόνες επισήμανσης των τροφίμων όσον αφορά τις τροφικές τους ιδιότητες [ΕΕ L276,6/10/1990, Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον Κανονισμό (ΕΚ Αρ. 1882/2003 (ΕΕ L284,31/10/2003)]. Σε περίπτωση εμπλουτισμού με πρωτεΐνες, η περιεκτικότητα σε πρωτεΐνες του εμπλουτισμένου γάλακτος πρέπει να είναι μεγαλύτερη ή ίση με 3,8% (κατά m/m).

Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν ή να απαγορεύουν τις τροποποιήσεις της σύστασης του γάλακτος που αναφέρονται στα στοιχεία β) και γ).

3. Το γάλα κατανάλωσης πρέπει:

α) να έχει σημείο πήξεως που να προσεγγίζει το μέσο σημείο πήξεως που έχει διαπιστωθεί για το μη επεξεργασμένο γάλα στην περιοχή καταγωγής στην οποία έχει συλλεχθεί το γάλα κατανάλωσης,

β) να έχει μάζα μεγαλύτερη ή ίση με 1 028 γραμμάρια ανά λίτρο, διαπιστούμενη σε γάλα με 3,5% (κατά m/m) λιπαρών ουσιών και υπό θερμοκρασία 20 οC, ή το ισοδύναμο ανά λίτρο προκειμένου για γάλα διαφορετικής περιεκτικότητας σε λιπαρές ουσίες,

γ) να περιέχει ποσοστό τουλάχιστον 2,9% (κατά m/m) πρωτεϊνικών ουσιών, διαπιστούμενο σε γάλα με 3,5% (κατά m/m) λιπαρών ουσιών, ή ισοδύναμη συγκέντρωση προκειμένου για γάλα διαφορετικής περιεκτικότητας σε λιπαρές ουσίες».

Ο τομέας των γαλακτοκομικών προϊόντων βρίσκει κορυφαία θέση στον ευρύτερο τομέα των τροφίμων ως καταναλωτικών αγαθών, με αποτέλεσμα να περιλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό αγορών προϊόντων, τα οποία αντιστοιχούν σε ποικίλα τελικά προϊόντα με κύριο συστατικό το νωπό αγελαδινό γάλα.¹³

Η Επιτροπή παραπέμπει στην απόφαση της με αριθμό 19/2012¹⁴: «Το αγελαδινό γάλα είναι η πρώτη ύλη για την παρασκευή γαλακτοκομικών προϊόντων, όπως χαλούμι, φέττα, γιαούρτι και αναρή και ως προς το σκοπό χρήσης της δεν θεωρείται ότι μπορεί να υποκατασταθεί, λόγω της ιδιαιτερότητας της γεύσης του και των φυσικών του ιδιοτήτων, από το αιγινό ή το πρόβειο γάλα. Επίσης, ως προς τον τρόπο επεξεργασίας του, αυτός διαφέρει από τον τρόπο επεξεργασίας του αιγινού ή πρόβειου γάλακτος».¹⁵

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, η υπό αναφορά αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του ΠΟΑ εστιάζεται στο νωπό αγελαδινό γάλα, το οποίο, όπως ορίζεται παραπάνω, είναι αυτό που παράγεται από το άρμεγμα αγελάδων και ως είναι φανερό δεν υφίστανται οποιαδήποτε υποκατάστατα στην σχετική αγορά παραγωγής και χονδρικής προμήθειας του.

Η Επιτροπή προχωρεί πιο κάτω, στην οριοθέτηση της σχετικής αγοράς σε σχέση με την προκείμενη υπόθεση.

1) Σχετική Αγορά παραγωγής και 2) Σχετική Αγορά χονδρικής προμήθειας του νωπού αγελαδινού γάλακτος

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, ο κλάδος των γαλακτοκομικών προϊόντων κατέχει σημαντική θέση στον ευρύτερο κλάδο των τροφίμων και περιλαμβάνει αρκετές αγορές τροφίμων, οι οποίες αντιστοιχούν σε μία μεγάλη ποικιλία τελικών προϊόντων με κύρια συστατική βάση το νωπό γάλα. Τα γαλακτοκομικά προϊόντα κατατάσσονται στα βασικότερα είδη διατροφής για τους καταναλωτές και ως εκ τούτου παρουσιάζουν σχετικά χαμηλή ελαστικότητα ως προς την τιμή και το διαθέσιμο εισόδημά τους. Οι επιλογές των καταναλωτών μεταξύ των εμπορικών σημάτων που διατίθενται στην αγορά επηρεάζονται κυρίως από την τιμή (ειδικά την τρέχουσα περίοδο), από την ύπαρξη ανταγωνιστικών/υποκατάστατων προϊόντων,

¹³ Βλ. ΕΑ 515/VI/2011, σκ. 22.

¹⁴ Καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων των εταιρειών Pittas Diaries Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (ΠΟΑ) Δημόσια Λτδ

¹⁵ Η δυνατότητα αυτής της διάκρισης γίνεται αποδεκτή και στην Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Υπόθεση COMP/M.4344, Lactalis/Nestle JV (II), παρ. 15.

καθώς και από άλλους παράγοντες, όπως η γεύση, η ποιότητα, η διάρκεια χρήσης των προϊόντων κ.λπ.¹⁶

Η Επιτροπή επίσης διευκρινίζει ότι, η διάκριση του νωπού γάλακτος σε αγελαδινό, πρόβειο ή αιγινό δεν είναι άνευ σημασίας, καθότι οι άμεσοι καταναλωτές, δηλαδή γαλακτοβιομηχανίες και γαλακτοκομεία, εξειδικεύονται στην παρασκευή συγκεκριμένων προϊόντων για τα οποία έχει σημασία η χρήση του ενός ή του άλλου είδους γάλακτος, λόγω διαφορών στα φυσικά χαρακτηριστικά και συστατικά κάθε είδους γάλακτος, που καθιστά έκαστο εξ' αυτών ως μη εναλλάξιμο προϊόν¹⁷. Το νωπό γάλα αποτελείται από διάφορα θρεπτικά συστατικά, όπως λίπος, πρωτεΐνες, λακτόζη και μέταλλα¹⁸.

Η Επιτροπή παραπέμπει, στην απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Arla Foods/Express Dairies¹⁹, όπου κρίθηκε ότι η προμήθεια νωπού γάλακτος αποτελεί ξεχωριστή αγορά. Αυτό βασίζεται σε κριτήρια προσφοράς και ζήτησης, δηλαδή στα διαφορετικά επίπεδα της εφοδιαστικής αλυσίδας, στους διαφορετικούς προμηθευτές και σε διαφορετικούς αγοραστές, στον όγκο και στην αξία του προϊόντος, στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν κατάλληλα υποκατάστατα με βάση τα χαρακτηριστικά του προϊόντος, την τιμή και την προβλεπόμενη χρήση.

Στην προκειμένη περίπτωση, το νωπό αγελαδινό γάλα, ως πρώτη ύλη, παράγεται σε κτηνοτροφικές μονάδες από τους αγελαδοτρόφους/μέλη του ΠΟΑ και από τους ανεξάρτητους αγελαδοτρόφους. Οι αγελαδοτρόφοι/μέλη του σύμφωνα με τις ισχύουσες συμφωνίες που έχουν με τον ΠΟΑ, παραδίδουν στον Οργανισμό το σύνολο της παραγωγής τους σε νωπό αγελαδινό γάλα, ο οποίος εν συνεχεία το διαθέτει στους παστεριωτές, στα τυροκομεία και στις παγωτοβιομηχανίες με σκοπό την επεξεργασία, παστερίωση, τυροκόμηση ή άλλη χρήση του²⁰.

Ο ΠΟΑ υποστήριξε ότι η Επιτροπή λανθασμένα θεωρεί ότι ο Οργανισμός δραστηριοποιείται στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος ως Οργάνωση Παραγωγών, αφού δεν είναι ο ίδιος παραγωγός και σύμφωνα με το καταστατικό του οι κύριες δραστηριότητες του είναι η εμπορία και διακίνηση του αγελαδινού γάλακτος που παράγουν τα μέλη του. Επίσης, ανέφερε ότι μέρος της παραγωγής του σε νωπό αγελαδινό γάλα διατίθεται για ίδια χρήση στην τυροκομική βιομηχανία Parouis Dairies Ltd και δεν διοχετεύεται στην αγορά και επομένως δεν ανταγωνίζεται το αγελαδινό γάλα που παράγεται από άλλους

¹⁶ Απόφαση Επαντ 650/2017 και 515/VI/2011.

¹⁷ *ibid*

¹⁸ Απόφαση επαντ 515/VI/2011

¹⁹ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Υπόθεση COMP/M.3130- Arla Foods/Express Dairies, EE C 297 της 9.12.2003, σ. 15.

²⁰ Απόφαση Επιτροπής αρ.42/2014: Αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α.) Δημόσια Λτδ για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου αρ. 13(I)2008, καθώς και των άρθρων 101 ή/και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

αγελαδοτρόφους που δεν είναι μέλη του ΠΟΑ. Σημειώνει ότι το εκ πρώτης όψεως της Επιτροπής ότι ο ΠΟΑ δραστηριοποιείται στην αγορά της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος είναι αυθαίρετο, μη ρεαλιστικό και πετπλανημένο.

Η Επιτροπή εν πρώτοις οφείλει να σημειώσει ότι στο καταστατικό του ΠΟΑ καταγράφεται αριθμός σκοπών, μεταξύ αυτών ότι διασφαλίζει για τα μέλη του όσο το δυνατό καλύτερες τιμές πώλησης των προϊόντων τους. Ο ΠΟΑ είναι ομάδα παραγωγών και αποφασίζει ο ίδιος την τιμή πώλησης του γάλακτος και των παραγωγών μελών του και ως εκ τούτου δραστηριοποιείται και στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος. Ως εκ τούτου, σε επίπεδο παραγωγής ο ΠΟΑ δραστηριοποιείται στην αγορά παρακολουθώντας την παραγωγή των μελών του στη βάση των μεταξύ τους συμφωνιών ή και δικών του αποφάσεων. Η Επιτροπή σημειώνει ότι η εξέταση της σχετικής αγοράς και της δραστηριοποίησης του ΠΟΑ σε αυτή γίνεται υπό το πρίσμα του δικαίου του ανταγωνισμού και στη βάση της ίδιας της δραστηριοποίησης του ΠΟΑ και ως εκ τούτου η θέση ότι «δεν μπορεί μια οντότητα που θεωρείται παραγωγός αγελαδινού γάλακτος να τύχει την ίδια στιγμή αναγνώρισης από την Αρμόδια Αρχή ως Ομάδα/ Οργάνωση Παραγωγών», δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή. Σε οποιαδήποτε περίπτωση και σε σχέση με την αναφορά του ΠΟΑ στο καταστατικό του επισημαίνεται ότι, ως έχει αναφέρει ο ίδιος ο ΠΟΑ σε επιστολή του ημερομηνίας 30/1/2017 «Οι σκοποί ίδρυσης και λειτουργίας του ΠΟΑ είναι [...] Να διεξάγει έμμεσα ή άμεσα και προς όφελος των Μελών της, είτε διά μέσου της ίδιας είτε δια μέσου θυγατρικών ή ελεγχόμενων από αυτήν Εταιρειών ή Συνεταιρισμών ή άλλως πως στην Κύπρο ή στο εξωτερικό, την επιχείρηση των αγοραστών (χονδρικής ή λιανικής μορφής), παραγωγών, επεξεργαστών, εισαγωγέων ή εξαγωγέων ή πρακτόρων ή αντιπροσώπων γάλακτος ή / και βόειου κρέατος ή/ και άλλων κρεάτων [...]» (η υπογράμμιση είναι της Επιτροπής).

Αναφορικά με τις θέσεις ότι μέρος της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος διατίθεται για ίδια χρήση και δεν διοχετεύεται στην αγορά, η Επιτροπή σημειώνει ότι η εταιρεία Parouis Dairies Ltd, αν και ανήκει στον ΠΟΑ, αποτελεί τυροκομική βιομηχανία η οποία προμηθεύεται την πρώτη ύλη για την παρασκευή των προϊόντων της (ήτοι νωπό αγελαδινό γάλα που παράγεται και πωλείται από τον ΠΟΑ) ως και τόσες άλλες τυροκομικές βιομηχανίες οι οποίες δραστηριοποιούνται στην ίδια αγορά με την εταιρεία Parouis Dairies Ltd καθώς και παγωτοβιομηχανίες και παστεριωτές. Η κάθετη δραστηριοποίηση του ΠΟΑ δεν αναιρεί το γεγονός της παρουσίας του σε έκαστη αγορά της αλυσίδας, στις οποίες ανταγωνίζεται με άλλες επιχειρήσεις οι οποίες επίσης δραστηριοποιούνται στις εν λόγω αγορές.

Υπό το φως των πιο πάνω δεδομένων, η Επιτροπή καταλήγει ότι η σχετική αγορά στα πλαίσια της παρούσας αυτεπάγγελτης έρευνας δύναται να διακριθεί στις εξής επιμέρους αγορές:

(α) την αγορά παραγωγής του νωπού αγελαδινού γάλακτος. Στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιούνται οι αγελαδοτρόφοι και ο ΠΟΑ ως οργάνωση παραγωγών.

(β) την αγορά χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος. Στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιείται ο ΠΟΑ και οι αγελαδοτρόφοι οι οποίοι από μόνοι τους πωλούν την παραχθείσα ποσότητα νωπού αγελαδινού γάλακτος.

6.2 Σχετική Γεωγραφική Αγορά

Βάσει της ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς,²¹ η σχετική γεωγραφική αγορά καθορίζεται ως εξής:

«η γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια και ζήτηση [προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά».

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου²² καθώς και τη σχετική πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Επιτροπή προχώρησε στον ορισμό της γεωγραφικής εμβέλειας της σχετικής αγοράς βασιζόμενη κυρίως στα πιο κάτω κριτήρια²³, ήτοι:

(α) στο γεγονός ότι οι παραγωγοί και χρήστες του νωπού αγελαδινού γάλακτος βρίσκονται διάσπαρτοι σε όλη την κυπριακή επικράτεια, (β) στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν οικονομικοί, νομικοί ή άλλοι κανονιστικοί περιορισμοί ή υποχρεώσεις που έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του γεωγραφικού εύρους των δραστηριοτήτων των παραγωγών και (γ) στο γεγονός της ιδιαιτερότητας του νωπού αγελαδινού γάλακτος λόγω της μικρής διάρκειας ζωής του (ως ισχυρίστηκε ο ίδιος ο ΠΟΑ στις γραπτές του θέσεις προς την Υπηρεσία, το αγελαδινό γάλα δεν μπορεί να αποθηκευτεί για χρονικό διάστημα πέραν των 1-2 ημερών) και του κόστους μεταφοράς του από ένα κράτος-μέλος στο άλλο που καθιστά περιορισμένες έως μηδενικές τις εισαγωγές / εξαγωγές νωπού αγελαδινού γάλακτος. Ως εκ τούτου, η

²¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού. 97/C 372/03, παρ. 8.

²² Βλ. Απόφαση Δικαστηρίου στην υπόθεση C 27/76 United Brands Co and United Brands Continental Bv κατά της Επιτροπής, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1978, σελ 207, παρ. 44, Απόφαση Δικαστηρίου στην υπόθεση αριθ. 247/86 Alsatel κατά Novasam Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1988, σελ 5987, παρ. 15, Απόφαση T-83/91 Tetra Pak κατά Επιτροπής, παρ. 91, T-128/98 παρ. 140.

²³ Υπόθεση IV/M.1025, Mannesman/Olivetti/Infosttrad.

Επιτροπή καταλήγει ότι οι όροι ανταγωνισμού είναι ομοιογενείς σε όλη την κυπριακή επικράτεια.

Η Επιτροπή έλαβε επίσης υπόψη της ότι δεν υφίστανται νομικά ή άλλου είδους εμπόδια εντός της επικράτειας της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς επίσης ότι η τιμολογιακή πολιτική του ΠΟΑ, τόσο για την αγορά γάλακτος από τους παραγωγούς, όσο και για την πώλησή του, δεν διαφοροποιείται από περιοχή σε περιοχή εντός της επικράτειας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει ότι ως σχετική γεωγραφική αγορά και για τις δύο υπό εξέταση αγορές προϊόντων, ορίζεται ολόκληρη η επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.²⁴

7. Επηρεασμός του εμπορίου μεταξύ των Κρατών Μελών της ΕΕ και εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι είναι η Αρμόδια Αρχή της Δημοκρατίας για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ σύμφωνα με το Νόμο 13(1) 2008 και τον Κανονισμό 1/2003. Σημειώνεται επίσης ότι η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων δεδομένου ότι εμπεριέχονται στη ΣΛΕΕ, έχουν αυξημένη νομική ισχύ στις εθνικές έννομες τάξεις. Η εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ εξαρτάται από το κατά πόσον η καταγγελλόμενη συμπεριφορά επηρεάζει ή δύναται να επηρεάσει το εμπόριο εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση κατά την οποία δεν υφίσταται επηρεασμός του διακοινοτικού εμπορίου, εφαρμόζονται μόνο οι εθνικοί κανόνες δικαίου.

Σύμφωνα με το Άρθρο 3(1) του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 1/2003 του Συμβουλίου,²⁵ «*οσάκις οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 81(1) της Συνθήκης, οι οποίες είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 81 της Συνθήκης στις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές. Όταν οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε τυχόν καταχρηστική πρακτική που απαγορεύεται από το άρθρο 82 της συνθήκης εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 82*».

²⁴ Οι πιο πάνω διαπιστώσεις ως προς την εθνική διάσταση της γεωγραφικής αγοράς, συνάδουν τόσο με τη νομολογία της Επιτροπής, όσο και με τη νομολογία της Ευρωπαϊκής και της ελληνικής Επιτροπής. Βλ. Απόφαση ΕΠΑ 19/2012, αποφ. COMP/M.5046, Friesland Foods / Campina, σκ.76-77, COMP/M.3130, Arla Foods / Express Daires, σκ. 35, COMP/M.4344, Lactalis / Nestle JV (II), σκ. 34, απόφαση EA 515/VI/2011, σκ 41.

²⁵ Βλ. σχετικά ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 1/2003 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης, **Επίσημη Εφημερίδα L 001 της 4.1.2003.**

Συνεπώς, βάσει της ως άνω διάταξης του Κανονισμού 1/2003, οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού και τα εθνικά δικαστήρια των κρατών μελών υποχρεώνονται να εφαρμόζουν και τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ όταν εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία περί ανταγωνισμού σε συμφωνίες ή/και καταχρηστικές πρακτικές που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.²⁶

Το κριτήριο επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών-μελών συνιστά αυτόνομο κριτήριο της ενωσιακής νομοθεσίας, κρινόμενο κατά περίπτωση και οριοθετεί το πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού. Το κριτήριο αυτό πληρείται όταν οι εκάστοτε υπό εξέταση συμφωνίες και/ή καταχρηστικές πρακτικές δύνανται να έχουν ένα ελάχιστο επίπεδο διασυνοριακών επιπτώσεων στο εσωτερικό της Ένωσης. Επιπλέον, σύμφωνα και με τη σχετική ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,²⁷ η έννοια του εμπορίου καλύπτει όλες τις διασυνοριακές οικονομικές δραστηριότητες.

Κατά πάγια νομολογία, για να μπορεί μια πρακτική να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, πρέπει, βάσει ενός συνόλου νομικών και πραγματικών στοιχείων, να μπορεί να πιθανολογηθεί επαρκώς ότι μπορεί να ασκήσει άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική επίδραση στα εμπορικά ρεύματα μεταξύ των κρατών μελών, τούτο δε κατά τρόπο που να προκαλείται φόβος ότι θα μπορούσε να εμποδίσει την πραγματοποίηση ενιαίας αγοράς μεταξύ κρατών μελών.²⁸ Δεν απαιτείται να αποδειχθεί ότι η κάθε φορά εξεταζόμενη πρακτική είχε όντως το αποτέλεσμα αυτό.²⁹ Επίσης, είναι αδιάφορο αν η πρακτική μιας συγκεκριμένης επιχείρησης επηρεάζει, αυτοτελώς εξεταζόμενη, το διακοινοτικό εμπόριο.³⁰

Η έννοια της επίδρασης στα εμπορικά ρεύματα δεν προϋποθέτει μόνο τον περιορισμό ή τη μείωση του εμπορίου αλλά οποιαδήποτε διαφοροποίηση των εμπορικών ρευμάτων, αρκεί αυτή να είναι αισθητή.³¹ Κατά συνέπεια και στην περίπτωση συμφωνιών ή πρακτικών που καλύπτουν το έδαφος ενός μόνο κράτους μέλους, θεμελιώνεται επίδραση στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, αρκεί να υπάρχει δυνατότητα αισθητής μεταβολής των εμπορικών ρευμάτων μεταξύ αυτών.

Κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ,³² οι περιοριστικές του ανταγωνισμού πρακτικές που καλύπτουν ολόκληρο το έδαφος ενός των κρατών μελών, ζωτικό δηλαδή τμήμα της κοινής

²⁶ Βλ. σχετικά Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ C 101, 27/04/2004, σελ. 81, παρ. 8 επ.

²⁷ Ο.π.

²⁸ Βλ. Συνεκδικασθείσες υποθέσεις 209 έως 215 και 218/78, Heintz van Landewyck SARL και λοιποί κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, [1980], Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1980 σελίδα 03125, σκέψη 170, Υπόθεση C-219/95 P, Ferriere Nord SpA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, [1997] Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1997 σελίδα I-04411, σκέψη 20.

²⁹ Ο.π. υποσ. 17, παρ. 16.

³⁰ Ο.π., παρ. 15.

³¹ Ο.π., παρ. 34 και 77.

³² Βλ. Υπόθεση 8/72, Vereeniging van Cementhandelaren κατά Επιτροπής, [1972] Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1972 σελίδα 00977, σκέψη 29. Υπόθεση 126/80, Maria Salonia κατά Giorgio Poidomani και

αγοράς, έχουν εξ' ορισμού ως αποτέλεσμα την παρακώλυση της οικονομικής αλληλοδιεισδύσεως που επιδιώκεται με τη Συνθήκη.

Η φύση των προϊόντων που καλύπτονται από τις συμφωνίες ή πρακτικές παρέχει μία ένδειξη για το εάν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών δύναται να επηρεαστεί. Όταν η ίδια η φύση των προϊόντων διευκολύνει τις διασυνοριακές συναλλαγές ή τα καθιστά ιδιαίτερα σημαντικά για επιχειρήσεις που επιθυμούν να εγκατασταθούν ή να αναπτύξουν τις δραστηριότητές τους σε άλλα κράτη μέλη, το εφαρμοστέο του κοινοτικού δικαίου προσδιορίζεται ευκολότερα απ' ότι σε περιπτώσεις στις οποίες η ζήτηση για προϊόντα προμηθευτών από άλλα κράτη μέλη είναι, λόγω της φύσης τους, πιο περιορισμένη ή στις οποίες τα προϊόντα παρουσιάζουν μικρότερο ενδιαφέρον από την άποψη της διασυνοριακής εγκατάστασης ή της επέκτασης της οικονομικής δραστηριότητας που δραστηριοποιείται μέσω παρόμοιας εγκατάστασης.³³

Η Επιτροπή θεωρεί ότι, λόγω της φύσης του προϊόντος του νωπού αγελαδινού γάλακτος δεν δύναται να επηρεαστεί το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, καθότι το νωπό αγελαδινό γάλα δεν διευκολύνει τις διασυνοριακές συναλλαγές σε σχέση με τη κυπριακή γεωγραφική αγορά λόγω του ότι η Κύπρος αποτελεί νησιωτική χώρα απομονωμένη από την ευρύτερη ευρωπαϊκή αγορά ένεκα της απόστασης της από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, λόγω της ευαίσθητης φύσης του προϊόντος, των αυστηρών συνθηκών μεταφοράς του και της σύντομης διάρκειας ζωής του αφού και ο ίδιος ο ΠΟΑ καταγράφει ότι αυτό διαρκεί μόνο 1-2 ημέρες.

Επομένως, η Επιτροπή παρατηρεί βάσει των διαθέσιμων στοιχείων που προέκυψαν από την έρευνα της Υπηρεσίας ότι στην προκείμενη υπόθεση δεν διαφαίνεται να υφίσταται επηρεασμός του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ στις ορισθείσες σχετικές αγορές της παρούσας υπόθεσης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα προβεί στην εξέταση της παρούσας υπόθεσης μόνο υπό το πρίσμα του άρθρου 6(1) του Νόμου.

8.ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, τα Κράτη Μέλη μπορούν να κινηθούν εντός του εθνικού θεσμικού πλαισίου τους στον τομέα των γεωργικών προϊόντων και συνεπώς, και των γαλακτοκομικών προϊόντων. Σχετικά, το ΔΕΕ αποφάνθηκε στην υπόθεση Milk Marque³⁴ ότι:

Franca Giglio, χήρας Baglieri, [1981] Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1981 σελίδα 015631981. Υπόθεση 42/84. [1985] Remia BV και λοιποί κατά Επιτροπής, Συλλ. Νομ. 1985, σελ. 2545, σκέψη 22. Υπόθεση C-35/96, Επιτροπή κατά Ιταλίας, [1998] Συλλ. Νομ. 1998, σελ. I-3851, σκέψη 48. Υπόθεση C-309/99, J. C. J. Wouters, J. W. Savelbergh, Price Waterhouse Belastingadviseurs BV κατά Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten [2002] Επίσημη Εφημερίδα αριθ. C 109 της 04/05/2002 σ. 0004.

³³ Ο.π. υποσ. 17, παρ. 30.

³⁴ Υπόθεση C-137/00 Milk Marque and National Farmers' Union [2003] ECR I-7975, [2004] 4 CMLR 293.

«58. Πράγματι, καίτοι αληθεύει ότι το άρθρο 36 ΕΚ αναθέτει στο Συμβούλιο να καθορίζει το μέτρο κατά το οποίο πρέπει να εφαρμόζονται οι κοινοτικοί κανόνες ανταγωνισμού επί της παραγωγής και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, ώστε να λαμβάνεται υπόψη η ειδική κατάσταση των αγορών αυτών των προϊόντων, εντούτοις η διάταξη αυτή θέτει την αρχή της εφαρμογής των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού στον γεωργικό τομέα.

59. Η διαπίστωση αυτή επιρρωννύεται, εξάλλου, τόσο από την πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 26 όσο και από τη νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία οι κοινές οργανώσεις αγοράς στηρίζονται επί της αρχής μιας ανοιχτής αγοράς, στην οποία δύναται κάθε παραγωγός να έχει ελεύθερη πρόσβαση υπό αποτελεσματικούς όρους ανταγωνισμού³⁵ (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 1978, 83/78, Pigs Marketing Board, Συλλογή τόμος 1978, σ. 739, σκέψη 57, και της 29ης Νοεμβρίου 1989, C-281/87, Επιτροπή κατά Ελλάδος, Συλλογή 1989, σ. 4015, σκέψη 16).

60. Επίσης, η σημασία του ανταγωνισμού στο πλαίσιο της κοινής αγοράς γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων σαφώς προκύπτει από το άρθρο 25, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού 804/68 το οποίο ορίζει ότι, όταν κράτος μέλος εξουσιοδοτείται να παράσχει σε εθνικό οργανισμό τα ειδικά δικαιώματα που προβλέπει η πρώτη παράγραφος του εν λόγω άρθρου, πρέπει να μεριμνά ώστε η άσκηση αυτών των δικαιωμάτων «να επηρεάζει μόνο στο μέτρο του απολύτως αναγκαίου τον ανταγωνισμό στον γεωργικό τομέα».

61. Επομένως, εφόσον οι κοινές οργανώσεις αγοράς γεωργικών προϊόντων δεν τίθενται εκτός κανόνων ανταγωνισμού, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με πάγια νομολογία, το κοινοτικό δίκαιο και το εθνικό δίκαιο στον τομέα του ανταγωνισμού εφαρμόζονται εκ παραλλήλου, δεδομένου ότι αντιμετωπίζουν υπό διαφορετικές πτυχές τις περιοριστικές πρακτικές. Ενώ τα άρθρα 81 ΕΚ και 82 ΕΚ αντιμετωπίζουν τις πρακτικές αυτές με κριτήριο τα εμπόδια που μπορεί να προκύψουν στο μεταξύ κρατών μελών εμπόριο, οι εσωτερικές νομοθεσίες, κατευθυνόμενες από ιδιαίτερους για κάθε μία εξ αυτών λόγους, αντιμετωπίζουν τις περιοριστικές πρακτικές εντός αυτού και μόνον του πλαισίου (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Wilhelm κ.λπ., προαναφερθείσα, σκέψη 3, και της 10ης Ιουλίου 1980, 253/78 και 1/79 έως 3/79, Giry και Guerlain κ.λπ., Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 527, σκέψη 15)».³⁶

Σύστημα ποσοτώσεων

Οι ποσοτώσεις αγελαδινού γάλακτος αποτελούσαν μέχρι και τις 31/3/2015 ένα από τα Μέτρα της Κοινοτικής Αγροτικής Πολιτικής που εφαρμοζόταν στις χώρες μέλη της

³⁵ (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 1978, 83/78, Pigs Marketing Board, Συλλογή τόμος 1978, σ. 739, σκέψη 57, και της 29ης Νοεμβρίου 1989, C-281/87, Επιτροπή κατά Ελλάδος, Συλλογή 1989, σ. 4015, σκέψη 16).

³⁶ Ο.π., παρ. 58-61.

Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάσει των Κοινοτικών Κανονισμών 1234/2007 και 595/2004, και των τροποποιητικών τους, όπως και της εθνικής νομοθεσίας περί ποσοστώσεων και τα εκάστοτε Διατάγματα του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος της Δημοκρατίας. Ο αρμόδιος οργανισμός για την εποπτεία και εφαρμογή των ποσοστώσεων ήταν ο Οργανισμός Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας. Από την 1/4/2015, το σύστημα των ποσοστώσεων καταργήθηκε σε Ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο. Έκτοτε η παραγωγή και χονδρική προμήθεια αγελαδινού γάλακτος πρέπει να παραμένει ελεύθερη, χωρίς νομικούς περιορισμούς ως προς την παραγόμενη ποσότητα.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι, ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός 1234/2007 προνόησε ότι οι ποσοστώσεις αγελαδινού γάλακτος επρόκειτο να καταργηθούν την 31η Μαρτίου του 2015³⁷. Ήδη, από το 2003, με την ενδιάμεση αναθεώρηση της τότε Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (εφεξής η «ΚΑΠ»), τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμφώνησαν να θέσουν τέρμα στο καθεστώς ποσοστώσεων κατά την 31 Μαρτίου 2015. Μετά τη λήψη της εν λόγω απόφασης, ακολούθησαν περαιτέρω μέτρα «ομαλής προσγείωσης» το 2008 για τη διευκόλυνση της μετάβασης μετά την κατάργηση του συστήματος ποσοστώσεων³⁸.

9.ΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, η προκείμενη αυτεπάγγελτη έρευνα εδράζεται στο άρθρο 23(2)(α) του Νόμου, σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή έχει την αρμοδιότητα να διερευνά και να αποφασίζει αναφορικά με παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6, είτε αυτεπάγγελτα είτε κατόπιν καταγγελίας.

Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι στην παρούσα διαδικασία επιλαμβάνεται των όσων αφορούν την εκ πρώτης όψεως διαπιστωθείσα παράβαση για την οποία ενεργοποιήθηκε και εφαρμόστηκε το άρθρο 17 του Νόμου.

9.1Εξέταση υπό το πρίσμα του Άρθρου 6 του Νόμου

Σύμφωνα με το άρθρο 6(1) του Νόμου: *«Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν*

³⁷ Βλ. Άρθρο 2014 παρ. 4 του Κανονισμού 1234/2007 όπου προνοείται ότι: «Οι διατάξεις που αφορούν το σύστημα περιορισμού της παραγωγής γάλακτος, το οποίο θεσπίζεται με το κεφάλαιο III του τίτλου I του μέρους II, εφαρμόζονται, σύμφωνα με το άρθρο 66, έως τις 31 Μαρτίου 2015».

³⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014IE5123&from=en> : Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Η κατάσταση μετά τη λήξη της ισχύος του συστήματος ποσοστώσεων γάλακτος το 2015» σημείο 5.2 και https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_15_4697 όπου καταγράφεται ότι: «Milk quotas were originally introduced for 5 years, but the expiry date has been put back several times. The final date was decided in the 2003 CAP reform, and reconfirmed in 2008 with concrete steps to provide a "soft landing" by the end of March 2015».

δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα –

(α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής

(β) τον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης, προς ζημιά των καταναλωτών

(γ) την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση

(δ) την εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή εκ μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, εκ της φύσεώς τους σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες, δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών».

Συνεπώς, η ως άνω απαγορευτική διάταξη προϋποθέτει να συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις: α) η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, και β) η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας αυτής θέσης.

9.2 Έννοια επιχείρηση

Η Επιτροπή σημειώνει ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, ως «επιχείρηση» ορίζεται: «κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες ανεξάρτητα αν οι δραστηριότητες του είναι κερδοσκοπικές ή όχι και περιλαμβάνει κάθε επιχείρηση ιδιωτικού ή δημόσιου δικαίου στην οποία το Δημόσιο δύναται να ασκήσει, άμεσα ή έμμεσα, λόγω κυριότητας, οικονομικής συμμετοχής ή δύναμει διατάξεων που τη διέπουν, αποφασιστική επιρροή [...]».

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής το «ΔΕΕ»), η έννοια επιχείρηση στο πλαίσιο του ανταγωνισμού συμπεριλαμβάνει «κάθε οντότητα που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες», ανεξάρτητα από τη νομική της υπόσταση και τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτείται³⁹. Επιπλέον, ο όρος «οικονομικής φύσεως δραστηριότητα» εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά, ενώ είναι αδιάφορο αν οι δραστηριότητες έχουν σκοπό το κέρδος.⁴⁰ Ο φορέας που ασκεί οικονομικές δραστηριότητες δεν ταυτίζεται με συγκεκριμένο υποκείμενο δικαίου αλλά έχει την έννοια οποιουδήποτε φορέα ασκεί οικονομικής φύσης δραστηριότητες.

³⁹ Υπόθεση C-41/90, Hofner & Elser v. Macrotron, [1991] ECR I-1979; Υπόθεση C-67/96 Albany International BV 21.9.1999; Υπόθεση 170/83, Hydrotherm v. Compact, [1984] ECR 2999.

⁴⁰ Ο.π.

Με άλλα λόγια, η έννοια της επιχείρησης κατά το Νόμο καλύπτει κάθε φορέα, ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα - ήτοι δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά προϊόντων ή/και υπηρεσιών σε συγκεκριμένη αγορά - ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής του.⁴¹

Δύο είναι οι βασικές προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά, προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη επιχείρησης υπό το πρίσμα του δικαίου του ανταγωνισμού: α) *αυτονομία οικονομικής δράσης* και β) *πλήρης ανάληψη των οικονομικών κινδύνων που συνεπάγεται η εκάστοτε οικονομική δραστηριότητα*.⁴² Ο δημόσιος ή ιδιωτικός χαρακτήρας μίας επιχείρησης, η επιδίωξη κέρδους από αυτήν ή ο τρόπος χρηματοδότησής της δεν αποτελούν στοιχεία προσδιοριστικά της έννοιας της επιχείρησης.⁴³

Επίσης θα πρέπει να αναφερθεί ότι, θεωρείται σκόπιμο κατά την εκτίμηση της έννοιας επιχείρησης η διερεύνηση των διαχειριστικών όψεων της, σχετικά με το ποιες είναι οικονομικής φύσης και ποιες αμιγώς διοικητικής⁴⁴. Εξάλλου, όσον αφορά την οικονομική φύση των δραστηριοτήτων μίας επιχείρησης θα πρέπει να διαχωριστεί ποιες είναι στην πραγματικότητα αυτές οι οποίες εφαρμόζονται κατ' αυτονομία από την εξεταζόμενη επιχείρηση και ποιες όχι. Σύμφωνα με το ΔΕΕ στην υπόθεση ΜΟΤΟΕ,⁴⁵ σε περίπτωση κατά την οποία ένα νομικό πρόσωπο δεν θεωρείται για μέρος των δραστηριοτήτων του επιχείρησης, λόγω άσκησης προνομίων δημόσιας εξουσίας, είναι δυνατόν να θεωρείται ως προς άλλες αν ασκεί οικονομικές δραστηριότητες ανεξάρτητες όμως από την άσκηση προνομίων δημόσιας εξουσίας.

Ο ΠΟΑ ως «επιχείρηση»

Σύμφωνα με όσα έχουν αναφερθεί, ο ΠΟΑ είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, εγγεγραμμένος ως δημόσια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και επιπλέον έχει αναγνωριστεί ως Ομάδα Παραγωγών για την κατηγορία προϊόντων «αγελαδινό γάλα και βόειο κρέας» και μέλη / μέτοχοι του είναι το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγών γάλακτος. Ο ΠΟΑ διαχειρίζεται και ελέγχει την παραγωγή των αγελαδοτρόφων και αγοράζει από τους παραγωγούς / αγελαδοτρόφους νωπό αγελαδινό γάλα, το οποίο εν συνεχεία διαθέτει προς

⁴¹ ΔΕΚ με αριθμ. C-118/85 Commission v. Italy [1987] Συλλ. Νομολ. 2599, παρ. 7, και C-35/96 Commission v. Italy (CNSD) [1998] Συλλ. Νομολ. I-03851 [εκτελωνιστές - Εθνικό Συμβούλιο Εκτελωνιστών Ιταλίας], παρ. 36, C-41/90 Höfner and Elser v. Macrotron [1991] Συλλ. Νομολ. I -1979, παρ. 21 [Δημόσια Υπηρεσία Ευρέσεως Εργασίας], C-244/94 Federation Francaise des Societes d'Assurance [1995], Συλλ. Νομολ. I-4013, παρ. 14 [Μη κερδοσκοπικός οργανισμός διαχείρισης ασφαλιστικού συστήματος].

⁴² Βλ. αποφάσεις ΔΕΕ με αριθμ. C-118/85 Commission v. Italy [1987] Συλλ. Νομολ. 2599, παρ. 7, και C-35/96 Commission v. Italy (CNSD) [1998] Συλλ. Νομολ. I-03851 [εκτελωνιστές - Εθνικό Συμβούλιο Εκτελωνιστών Ιταλίας], παρ. 36, C-41/90 Höfner and Elser v. Macrotron [1991] Συλλ. Νομολ. I -1979, παρ. 21 [Δημόσια Υπηρεσία Ευρέσεως Εργασίας], C-244/94 Federation Francaise des Societes d'Assurance [1995], Συλλ. Νομολ. I-4013, παρ. 14 [Μη κερδοσκοπικός οργανισμός διαχείρισης ασφαλιστικού συστήματος].

⁴³ Υπέρ του τελευταίου σημείου λειτουργεί η διάταξη του άρθρου 7 του Νόμου, η οποία αναφέρεται ευθέως στις δημόσιες επιχειρήσεις και περιλαμβάνει αυτές ρητά στις ρυθμίσεις για τον ανταγωνισμό.

⁴⁴ T-128/98 - Aéroports de Paris κατά Επιτροπής, Συλλ. 2000, σελ. II-03929, σκέψεις 110, 112.

⁴⁵ Υπόθεση C-49/07 της 1^{ης} Ιουλίου 2008, παρά 25.

τους παστεριωτές, τα τυροκομεία και τις παγωτοβιομηχανίες και άρα ασκεί οικονομικής και εμπορικής φύσεως δραστηριότητες από τις οποίες αποκομίζει κέρδος. Συναφώς, τα μέλη του ΠΟΑ, παράγουν νωπό αγελαδινό γάλα το οποίο πωλούν κατ' αποκλειστικότητα στον ΠΟΑ και ως εκ τούτου ασκούν επίσης δραστηριότητες οικονομικής και εμπορικής φύσης.

Η Επιτροπή σημειώνει πως ο ΠΟΑ υπέβαλε τη θέση ότι το εκ πρώτης όψεως συμπέρασμα της Επιτροπής για παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου αφορά τον ΠΟΑ ως επιχείρηση και όχι ως Ένωση Επιχειρήσεων, όπως αφήνεται να εννοηθεί με την αναφορά που γίνεται ότι ο ΠΟΑ δραστηριοποιείται στην αγορά της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος ως Οργάνωση Παραγωγών και κατά συνέπεια η αναφορά που γίνεται στην Έκθεση Αιτιάσεων ότι ο ΠΟΑ δραστηριοποιείται ως Οργάνωση Παραγωγών στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος είναι πεπλανημένη και ασυνεπής με τις απαιτήσεις εφαρμογής του άρθρου 6(1) του Νόμου.

Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι πριν την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την 1/5/2004, η εμπορία και διακίνηση του αγελαδινού γάλακτος, που είναι ένα από τα κύρια προϊόντα της αγελαδοτροφίας, γινόταν δια νόμου από τον ΟΚΓΒ, ο οποίος λειτουργούσε ως συμβούλιο εμπορίας γάλακτος. Με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής «Ε.Ε.»), οι παραγωγοί αποφάσισαν να διαθέτουν οι ίδιοι το γάλα τους στις βιομηχανίες υπό συνθήκες ελεύθερης αγοράς. Με πρωτοβουλία των ίδιων των αγελαδοτρόφων στις 15/1/2004, τρεις μήνες πριν την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συστάθηκε ο ΠΟΑ, ως δημόσια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Εταιρειών Νόμου, Κεφ. 113⁴⁶.

Εν συνεχεία, με αίτησή του, ο ΠΟΑ, αναγνωρίστηκε στις 8/3/2005 από το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (στο εξής το «Υπουργείο Γεωργίας») ως Οργάνωση Παραγωγών βάσει των περί Αναγνώρισης Παραγωγών Γεωργοκτηνοτροφικών Προϊόντων Νόμων Αρ. 164 του 2002 και 160 του 2004. Παράλληλα, έχει επίσης εγκριθεί και από τον ΟΚΓΒ ως αγοραστής γάλακτος και έχει δεσμευτεί να εφαρμόζει όλες τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από αυτή την έγκριση⁴⁷. Επίσης, σημειώνεται ότι οι Ομάδες Παραγωγών αποτελούνται από φυσικά πρόσωπα – παραγωγούς ως μέλη ή/και από άλλους φορείς ασχολούμενους αποκλειστικά με την παραγωγή γεωργικών προϊόντων και ότι οι ομάδες αυτές έχουν σύμφωνα με τον Κανονισμό Αρ. 952/97/ΕΚ του Συμβουλίου της 20^{ης} Μαΐου 1997 νομική ισχύ και συνιστούν νομικά

⁴⁶ Βλ. απόφαση Επιτροπής 42/2014: Αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α.) Δημόσια Λτδ για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου αρ. 13(I)2008, καθώς και των άρθρων 101 ή/και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σημείο 5.

⁴⁷ Βλ. απόφαση Επιτροπής 42/2014: Αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α.) Δημόσια Λτδ για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου αρ. 13(I)2008, καθώς και των άρθρων 101 ή/και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σημείο 5.

πρόσωπα σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του κάθε κράτους μέλους⁴⁸. Στο πλαίσιο δραστηριοποίησής του ως Ομάδα Παραγωγών ο ΠΟΑ διαχειρίζεται την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος των αγελαδοτρόφων μελών του και έθετε ποσοστώσεις παραγωγής και έδινε συγκεκριμένα δικαιώματα στους αγελαδοτρόφους μέλη του στη βάση του μετοχικού του κεφαλαίου.

Ως εκ τούτου, η ίδια η δραστηριοποίηση του ΠΟΑ σε σχέση με την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος και η διαχείριση αυτής σε σχέση με τα μέλη/ μέτοχους του δεικνύει την παρουσία του ως επιχείρηση στη σχετική αγορά. Η βάση της δραστηριοποίησης του ΠΟΑ στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος είναι ουσιαστικά το γεγονός ότι αποτελεί ομάδα παραγωγών και σύμφωνα με το Καταστατικό του διεξάγει την επιχείρηση παραγωγών, διαχειρίζεται την παραγωγή των μελών του και, ως εκ τούτου, ως επιχείρηση που διαχειρίζεται την παραγωγή των μετόχων / μελών του δύναται να επιβάλλει όρους αναφορικά με την εν λόγω παραγωγή, επηρεάζοντας αυτή την παραγωγή. Στο στάδιο της παραγωγής ο ΠΟΑ ως επιχείρηση παρακολουθεί, προβαίνει σε υποδείξεις και αποφάσεις σε σχέση με την παραγωγή των αγελαδοτρόφων μελών του. Το γεγονός ότι αποτελεί Οργάνωση Παραγωγών δεν αλλοιώνει την ιδιότητά του ως επιχείρηση σε σχέση με τη διαχείριση της παραγωγής των μελών του και την εμπορία και χονδρική διάθεση αυτής αλλά του δίνει τη βάση για να δύναται να προβαίνει στη διαχείριση της παραγωγής ως επιχείρηση. Εξάλλου σημειώνεται ότι ως καταγράφεται και στο άρθρο 2 του Νόμου ο όρος επιχείρηση περιλαμβάνει κάθε φορέα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής του. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο ΠΟΑ δεν έχει εναντιωθεί αναφορικά με τον χαρακτηρισμό του ως επιχείρηση σε σχέση με την χονδρική προμήθεια αγελαδινού γάλακτος.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή κρίνει ότι ο ΠΟΑ, στη βάση του Καταστατικού του καθώς και στη βάση της ίδιας του της δραστηριοποίησης αποτελεί «επιχείρηση» για σκοπούς εξέτασης του άρθρου 6 του Νόμου, γιατί δραστηριοποιείται στην αγορά παραγωγής και αγορά χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος που παράγουν τα μέλη του.

9.3 Δεσπόζουσα θέση

Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, δεδομένου ότι για την εφαρμογή του άρθρου 6(1) του Νόμου, προϋποτίθεται, σε πρώτο στάδιο, η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης, θα πρέπει να εξεταστεί αν και κατά πόσο ο ΠΟΑ κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά.

⁴⁸ Βλ. απόφαση Επιτροπής 42/2014: Αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α.) Δημόσια Λτδ για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου αρ. 13(I)2008, καθώς και των άρθρων 101 ή/και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σημείο 5

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου: ««δεσπόζουσα θέση», αναφορικά με επιχείρηση, σημαίνει τη θέση οικονομικής δύναμης που απολαμβάνει η επιχείρηση, που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές και τους πελάτες της και σε τελική ανάλυση ανεξάρτητα από τους καταναλωτές».

Κατά πάγια νομολογία, δεσπόζουσα θέση, κατά την έννοια του άρθρου 2 του Νόμου, κατέχει μια επιχείρηση που, λόγω της οικονομικής ισχύος της, μπορεί να κωλύει τη διατήρηση συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην οικεία αγορά και να υιοθετεί ανεξάρτητη συμπεριφορά έναντι των ανταγωνιστών της, των πελατών της και, τελικά, των καταναλωτών⁴⁹. Μια τέτοια θέση, σε αντίθεση με μια κατάσταση μονοπωλίου ή οιοινεί μονοπωλίου, δεν αποκλείει την ύπαρξη κάποιου ανταγωνισμού, αλλά επιτρέπει στην επιχείρηση που την κατέχει, αν όχι να προσδιορίσει, τουλάχιστον να έχει μια αισθητή επίδραση επί των όρων υπό τους οποίους θα αναπτυχθεί ο ανταγωνισμός, και εν πάση περιπτώσει να συμπεριφέρεται, σε μεγάλο βαθμό, χωρίς να τον λαμβάνει υπόψη, εφόσον η εν λόγω συμπεριφορά δεν τον ζημιώνει.⁵⁰

Η Επιτροπή τονίζει ότι η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως προκύπτει εν γένει από τη συνδρομή πολλών παραγόντων, οι οποίοι, λαμβανόμενοι μεμονωμένα, δεν θα ήταν κατ' ανάγκη καθοριστικοί⁵¹. Τέτοιοι παράγοντες είναι για παράδειγμα η ύπαρξη ανταγωνιστών, τα μερίδια αγοράς, το ύψος των διαθέσιμων οικονομικών μέσων, το προβάδισμα από άποψη τεχνολογικής εξέλιξης και σχετικής εμπειρίας, η εξασφάλιση των πρώτων υλών με κάθετη ολοκλήρωση της επιχείρησης, η ανυπαρξία εναλλακτικού ανταγωνισμού και οι φραγμοί εισόδου νέων ανταγωνιστών στη σχετική αγορά.⁵² Η εξέταση της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως στη σχετική αγορά πρέπει να διενεργείται μέσω της εξετάσεως κατ' αρχάς της διαρθρώσεώς της και στη συνέχεια της καταστάσεως του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά⁵³

Τα ιδιαίτεως σημαντικά μερίδια αγοράς συνιστούν, αφ' εαυτών, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, απόδειξη περί υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως. Συγκεκριμένα, η κατοχή ιδιαίτερα σημαντικού μεριδίου αγοράς θέτει την επιχείρηση που κατέχει το μερίδιο αυτό επί περίοδο ορισμένης διάρκειας, με τον όγκο παραγωγής και προσφοράς που αντιπροσωπεύει, δεδομένου ότι οι κάτοχοι αισθητά μικρότερων μεριδίων δεν είναι σε θέση

⁴⁹ Βλ. αποφάσεις United Brands και United Brands Continentaal κατά Επιτροπής, , σκέψη 65, και Microsoft κατά Επιτροπής, σκέψη 250 ανωτέρω, σκέψη 229)

⁵⁰ Βλ. απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 1979, 85/76, Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 215, σκέψη 39

⁵¹ Βλ. απόφαση United Brands και United Brands Continentaal κατά Επιτροπής, σκέψη 66

⁵² Κοτσίρης, Λ. (2011) Δίκαιο Ανταγωνισμού, Αθέμιτου και Ελεύθερου, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα. Σελ. 514.

⁵³ βλ, απόφαση United Brands και United Brands Continentaal κατά Επιτροπής, σκέψη 67

να ικανοποιήσουν γρήγορα τη ζήτηση που θα επιθυμούσε ενδεχομένως να εγκαταλείψει την κατέχουσα το σημαντικότερο μερίδιο επιχείρηση, σε θέση ισχύος που την καθιστά αναπόφευκτο εταίρο και, ήδη για τον λόγο αυτόν, της εξασφαλίζει, τουλάχιστον επί σχετικά μεγάλες περιόδους, την ανεξαρτησία συμπεριφοράς που χαρακτηρίζει τη δεσπόζουσα θέση⁵⁴.

Έτσι, ένα μερίδιο αγοράς 70 % έως 80 % συνιστά, αυτό καθεαυτό, σαφή ένδειξη περί υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως⁵⁵. Ομοίως, κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, ένα μερίδιο αγοράς 50% συνιστά αφ' εαυτού, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, απόδειξη της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως.⁵⁶ Η Επιτροπή παρακάτω παραθέτει αυτούσιο απόσπασμα της εν λόγω κρίσης του Δικαστηρίου: “60 *With regard to market shares the Court has held that very large shares are in themselves, and save in exceptional circumstances, evidence of the existence of a dominant position (judgment in Case 85/76 Hoffman-La Roche v Commission [1979] ECR 461, paragraph 41). That is the situation where there is a market share of 50% such as that found to exist in this case.*”

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, στην προκειμένη περίπτωση, ο ΠΟΑ εκτίμησε ότι το μερίδιο αγοράς του στη διάθεση και /ή χονδρική προμήθεια αγελαδινού γάλακτος σε τρίτους ανέρχεται σε περίπου [30-40]%. Επιπρόσθετα, ο ΠΟΑ υπέδειξε ότι για την περίοδο από 1/1/2015 – 31/12/2015 παρήγαγε {...} λίτρα αγελαδινού γάλακτος και για την περίοδο από 1/1/2016 – 31/12/2016 παρήγαγε {...} λίτρα αγελαδινού γάλακτος.

Η Επιτροπή βάσει των στοιχείων που προσκόμισε ο ΠΟΑ προχώρησε να αξιολογήσει το μερίδιο αγοράς του βάσει της συνολικής ποσότητας παραγωγής αγελαδινού γάλακτος σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου⁵⁷.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Παραγωγή ΠΟΑ*			
Έτος	2015	2016	
Ιανουάριος	{...}	{...}	
Φεβρουάριος	{...}	{...}	
Μάρτιος	{...}	{...}	

⁵⁴ Βλ. απόφαση Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 41, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 23ης Οκτωβρίου 2003, T-65/98, Van den Bergh Foods κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-4653, σκέψη 154

⁵⁵ βλ. αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1991, T-30/89, Hilti κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1439, σκέψη 92, και της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, T-191/98, T-212/98 έως T-214/98, Atlantic Container Line κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-3275, σκέψη 907.

⁵⁶ βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Ιουλίου 1991, C-62/86, AKZO κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-3359, σκέψη 60.

⁵⁷ Βλ. ερυθρά 10 και 9 Τόμος 2

Απρίλιος	{...}	{...}
Μάιος	{...}	{...}
Ιούνιος	{...}	{...}
Ιούλιος	{...}	{...}
Αύγουστος	{...}	{...}
Σεπτέμβριος	{...}	{...}
Οκτώβριος	{...}	{...}
Νοέμβριος	{...}	{...}
Δεκέμβριος	{...}	{...}
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΟΑ*	{...}	{...}
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΑΛΑΚΤΟΣ		
ΚΥΠΡΟΥ**	168,030,000.00	197,430,000.00
ΜΕΡΙΔΙΟ ΠΟΑ	[60-70]%	[60-70]%
* ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΑ		
** ΑΠΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ		

Λαμβάνοντας υπόψη τον Πίνακα 3 η Επιτροπή σημειώνει ότι το μερίδιο του ΠΟΑ στην παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος αντιστοιχεί σε ποσοστό [60-70]% για το 2015 και [60-70]% για το 2016.⁵⁸

Ο ΠΟΑ υπέβαλε τη θέση ότι το μερίδιο αγοράς του δεν θα πρέπει να εκτιμάται στη βάση του συνόλου της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος των αγελαδοτρόφων μελών του γιατί ένα μέρος αυτής αξιοποιείται για ίδια χρήση στην θυγατρική του τυροκομική βιομηχανία Parouis Dairies Ltd και, ως εκ τούτου, δεν παράγεται προκειμένου να διατεθεί σε τρίτα πρόσωπα στο πλαίσιο της αγοράς αλλά για σκοπούς διάθεσής του στο πλαίσιο εσωτερικής συναλλαγής και συνεπώς δεν θα πρέπει να προσμετράται στο μερίδιο αγοράς του ΠΟΑ στη σχετική αγορά παραγωγής αγελαδινού γάλακτος αφού δεν ανταγωνίζεται με την παραγωγή άλλων αγελαδοτρόφων. Κατά συνέπεια, το μερίδιο αγοράς του ΠΟΑ στην σχετική αγορά της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος κατά την επίδικη περίοδο εκτιμάται ότι είναι περίπου [30-40]%, δηλαδή στο ίδιο επίπεδο με το μερίδιο αγοράς του ΠΟΑ στην αγορά της χονδρικής προμήθειας αγελαδινού γάλακτος, σύμφωνα και με το σκεπτικό της Επιτροπής στην Απόφαση 42/2014, με την οποία κρίθηκε ότι τα μερίδια αγοράς στη σχετική αγορά

⁵⁸ *ibid* προαναφερόμενη απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Ιουλίου 1991, C-62/86, AKZO κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-3359, σκέψη 60.

παραγωγής και στη σχετική αγορά διάθεσης νωπού αγελαδινού γάλακτος πρέπει να συμπίπτουν.

Ο ΠΟΑ αναφέρεται σε ασυνέπεια σε σχέση με την αναφορά ότι τόσο οι αγελαδοτρόφοι μέλη του ΠΟΑ όσο και ο ΠΟΑ δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος και ότι αυτό θα σήμαινε υπολογισμό του μεριδίου αγοράς τους δύο φορές ενώ διαφωνεί επίσης με την ταύτιση του μεριδίου αγοράς των παραγωγών μελών του ΠΟΑ στην αγορά της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος με το μερίδιο αγοράς του ΠΟΑ στην εν λόγω αγορά, λαμβάνοντας υπόψη ότι ένα μέρος της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος των αγελαδοτρόφων μελών του ΠΟΑ παράγεται και διατίθεται για ίδια χρήση προς όφελος των αγελαδοτρόφων μελών του ΠΟΑ, δηλαδή δεν διατίθεται στο πλαίσιο της αγοράς.

Η Επιτροπή σημείωσε ότι οι θέσεις του ΠΟΑ περί παραγωγής γάλακτος για διάθεσή του στο πλαίσιο εσωτερικής συναλλαγής και στη βάση αυτού μείωσης του μεριδίου αγοράς στο [30-40]% δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή, λαμβανομένου υπόψη ότι στην αγορά παραγωγής παράγεται το αγελαδινό γάλα, παλαιότερα με ποσοστώσεις βάσει ευρωπαϊκής νομοθεσίας, και στη συνέχεια διατίθεται μέσω χονδρικής προμήθειας του σε αριθμό επιχειρήσεων που ανταγωνίζονται μεταξύ τους. Ως εκ τούτου, αν και ο ΠΟΑ διαθέτει κάποιες ποσότητες της παραγωγής του στη θυγατρική του εταιρεία, αυτό λαμβάνει χώρα για μετέπειτα χρήση της εν λόγω πρώτης ύλης για παραγωγή μετέπειτα προϊόντων. Ως εκ τούτου, και η παραγωγή που ο ΠΟΑ διατείνεται ότι υπάρχει αποκλειστικά για τη θυγατρική του, διατίθεται με τρόπο που ανταγωνίζεται άλλους πελάτες του ίδιου του ΠΟΑ που ήδη δραστηριοποιούνται στην αγορά ή και που δύνανται να δραστηριοποιηθούν στην αγορά. Σε οποιαδήποτε περίπτωση η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η θέση περί μεριδίου αγοράς [30-40]% δεν υποστηρίζεται από οποιαδήποτε οικονομικά δεδομένα είτε σε σχέση με την ίδια την παραγωγή είτε σε σχέση με τα χαρακτηριστικά της συμφωνίας διάθεσης ή και διάθεσης γάλακτος στην εταιρεία Parouis που να αποδεικνύουν αυτή τη θέση. Η Επιτροπή σημειώνει ότι η εταιρεία Parouis ήταν μία μικρή γαλακτοβιομηχανία η οποία αγοράστηκε από τον ΠΟΑ όταν στη Δημοκρατία υφίσταντο ποσοστώσεις στη βάση του Ενωσιακού νομικού πλαισίου και ως εκ τούτου η συνολική παραγωγή του ΠΟΑ προϋπήρχε και περιοριζόταν ως αποτέλεσμα των ποσοστώσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ως εκ τούτου, ο ΠΟΑ δεν προσάρμοσε την παραγωγή του στις ανάγκες της Parouis αλλά η Parouis αποτελούσε πριν την εξαγορά της από τον ΠΟΑ και αποτελεί μετά την εξαγορά της, πελάτη του ΠΟΑ, αγοράζοντας όπως και οι άλλες γαλακτοβιομηχανίες νωπό αγελαδινό γάλα από τον ΠΟΑ. Εξάλλου το ποσοστό που χρησιμοποιεί η Parouis δυνατό να μεταλλάσσεται ανάλογα με τις πωλήσεις της. Επίσης, η Parouis δραστηριοποιείται στην αγορά ως αγοραστής και αν οι ποσότητες του ΠΟΑ δυνάμει συμφωνιών με τους πελάτες του (οι οποίοι συμπεριλάμβαναν και τυροκόμους

αλλά και γαλακτοβιομηχανίες) δεν ήταν αρκετές για να ικανοποιήσει και την Παρουσία αυτός μπορούσε να προμηθευτεί νωπό αγελαδινό γάλα από άλλους παραγωγούς με τους οποίους ανταγωνίζετο ο ΠΟΑ. Οπότε η Παρουσία είναι ένας εκ των πελατών του ΠΟΑ, τον οποίο εξαγόρασε στις 5/2/2012⁵⁹, χωρίς να έχουν αλλάξει οι κατά εκείνο το χρόνο ποσοστώσεις του.

Αναφορικά με τη θέση του ΠΟΑ σε σχέση με ασυνέπεια με την απόφαση της Επιτροπής αρ. 42/2014, η Επιτροπή εν πρώτοις επισημαίνει ότι στην εν λόγω υπόθεση η αγορά καθορίστηκε ως αυτή της παραγωγής και εμπορίας του νωπού αγελαδινού γάλακτος. Εν δεύτεροι πρέπει να επισημανθεί ότι η εν λόγω απόφαση αφορούσε εξέταση παραβάσεων κατά την περίοδο εφαρμογής του συστήματος των ποσοστώσεων στη βάση του οποίου έκαστος παραγωγός είχε το δικαίωμα παραγωγής συγκεκριμένης ποσότητας νωπού αγελαδινού γάλακτος. Αυτό στο πλαίσιο των κατά τον εκείνο χρόνο γεγονότων σήμαινε ότι η συνολική παραγωγή γάλακτος εντός της Δημοκρατίας ήταν η ίδια με το σύνολο της χονδρικής προμήθειας νωπού γάλακτος αφού απαγορευόταν σε κάποιον ο οποίος δεν κατείχε δικαίωμα ποσοστώσεων να παράξει νωπό αγελαδινό γάλα και ως εκ τούτου και η παραγωγή του ΠΟΑ ήταν ίδια με τη χονδρική διάθεση από μέρους του. Ως αναφέρεται στην απόφαση 42/2014 «ο Π.Ο.Α κατά τον ουσιώδη χρόνο, όπως διαφαίνεται και από τον πιο πάνω Πίνακα 1, έχει μερίδιο αγοράς περίπου 65-75% ως οργάνωση παραγωγών και ένωση επιχειρήσεων, δεδομένου ότι παραλαμβάνει όλη την παραγωγή των αγελαδοτρόφων / μελών του, που αντιστοιχεί στο 65-75% περίπου της συνολικής παραγωγής στην κυπριακή επικράτεια, και εν συνεχεία τη διαθέτει στους παστεριωτές, στα τυροκομεία και στις παγωτοβιομηχανίες με σκοπό την επεξεργασία, παστερίωση, τυροκόμηση ή άλλη χρήση του.». Στην παρούσα υπό εξέταση υπόθεση ο ουσιώδης χρόνος αφορά αλλαγή στους περιορισμούς που υπήρχαν προηγουμένως στην αγορά, στη βάση του νομοθετικού πλαισίου και τα γεγονότα αφορούν ουσιαστικά αλλαγή της αγοράς παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος με την κατάργηση των ποσοστώσεων παραγωγής και σε αυτή τη βάση αλλαγή του ανταγωνισμού στην αγορά παραγωγής και χονδρικής διάθεσης γάλακτος. Η θέση του ΠΟΑ στην παραγωγή, ως διαχειριστής μεγάλου μέρους της παραγωγής της Κυπριακής Δημοκρατίας σήμαινε ότι οι οποιεσδήποτε ενέργειες ή πρακτικές του είχαν επίδραση στον τρόπο εφαρμογής αυτής της αλλαγής και στο κατά πόσο θα υπήρχε επιβράδυνση ή επιτάχυνση στη δημιουργία ανταγωνισμού μετά την άρση των νομικών περιορισμών. Σε αυτή τη βάση τα μερίδια αγοράς και δεσπόζουσα θέση σε ό,τι αφορά την παρούσα υπόθεση αναλύθηκαν σε σχέση με την αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος μετά την κατάργηση των ποσοστώσεων.

⁵⁹ Απόφαση ΕΠΑ 32/2018 Καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων των εταιρειών Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (ΠΟΑ) Δημόσια Λτδ

Σε σχέση με την αναφορά σε μέλη αγελαδοτρόφους του ΠΟΑ που δραστηριοποιούνται στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος όπως και ο ΠΟΑ, η Επιτροπή σημειώνει ότι στο πλαίσιο της εν λόγω αγοράς δραστηριοποιείται ο ΠΟΑ ως οργάνωση Παραγωγών που διαχειρίζεται την παραγωγή των αγελαδοτρόφων μελών του, δραστηριοποιούνται τα μέλη του-αγελαδοτρόφοι παράγοντας το σχετικό προϊόν σύμφωνα με τη διαχείριση και αποφάσεις του ΠΟΑ αλλά πλέον από το 2015 χωρίς να περιορίζεται βάσει νομοθεσίας η ποσόστωσή τους και ως εκ τούτου με τη δυνατότητα περαιτέρω παραγωγής και χονδρικής προμήθειας ενδεχομένως όχι αποκλειστικά μέσω του ΠΟΑ των ποσοτήτων γάλακτος⁶⁰. Ο τρόπος δραστηριοποίησης του ίδιου του ΠΟΑ δεικνύει ότι δύναται να ανταγωνίζεται τα ίδια του τα μέλη σε σχέση με την παραγωγή τους, μετά και από τη 'φιλελευθεροποίηση' της αγοράς. Στη βάση αυτής της διαχείρισης στην αγορά παραγωγής και των συμφωνιών που είχε με τα μέλη του, ο ΠΟΑ κατείχε τα συγκεκριμένα μερίδια αγοράς, ως αυτά καταγράφηκαν πιο πάνω.

Η θέση του ΠΟΑ ότι το μερίδιο αγοράς υπολογίζεται δύο φορές, «ως άθροισμα του ατομικού μεριδίου αγοράς κάθε αγελαδοτρόφου μέλους του ΠΟΑ και συλλογικά ως μερίδιο αγοράς του ΠΟΑ», είναι ανεδαφικός λόγω του ότι η εκτίμηση του μεριδίου αγοράς του ΠΟΑ υπολογίστηκε λαμβάνοντας υπόψη το άθροισμα της παραγωγής των αγελαδοτρόφων μελών του ως αυτά δόθηκαν από τον ΠΟΑ σε σχέση με την ολική παραγωγή γάλακτος στην Κυπριακή Δημοκρατία, ως είναι εμφανές και στον Πίνακα 3.

Ο ΠΟΑ σημείωσε επίσης ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της, μεταξύ άλλων, τη φύση του αγελαδινού γάλακτος καθώς και την αγοραστική ισχύ των γαλακτοβιομηχανιών που δραστηριοποιούνται στην αγορά της Κύπρου. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι για τη θέση αυτή ο ΠΟΑ δεν υπέβαλε συγκεκριμένες θέσεις ως προς το πώς η θεώρηση του αυτή διαφοροποιεί τη θέση στην αγορά, δεδομένης της εκ πρώτης όψεως τοποθέτησης της Επιτροπής. Σε οποιαδήποτε περίπτωση η Επιτροπή σημειώνει ότι στην παρούσα υπόθεση εξετάζεται η δεσπόζουσα θέση του ΠΟΑ στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος στην οποία διαχειρίζεται ένα μεγάλο μέρος της παραγωγής σύμφωνα τόσο με τα μερίδια αγοράς του αλλά και τις συμφωνίες σε σχέση με την παραγωγή των αγελαδοτρόφων μελών του. Η φύση του αγελαδινού γάλακτος λήφθηκε υπόψη κατά την εξέταση της σχετικής αγοράς στο πλαίσιο της οποίας επισημάνθηκαν και οι πελάτες στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος. Κατά την εξέταση της δεσπόζουσας θέσης του ΠΟΑ στην αγορά λήφθηκε υπόψη η θέση του σε σχέση με την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος, ήτοι

⁶⁰ Ο ΠΟΑ ανέφερε ότι σύμφωνα με την ΚΔΠ 520/2004 – Οι περί αναγνώρισης των Οργανώσεων Παραγωγών Γεωργοκτηνοτροφικών Προϊόντων (Ελάχιστα Κριτήρια Προαναγνώρισης και Αναγνώρισης και Όροι και Προϋποθέσεις Λειτουργίας) Κανονισμοί του 2004, Ε.Ε. Παρ. III(1), Αρ. 3853, Σελ 4805, 20/4/2004 η Ομάδα Παραγωγών δύναται να επιτρέψει στα μέλη της να διαθέτουν στην αγορά υπό τους όρους που η ίδια καθορίζει μέρος της παραγωγής τους, η οποία να μην ξεπερνά το ποσοστό του 15%.

το γεγονός ότι διαχειριζόταν κατά τα έτη 2015 και 2016 ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος στην Κυπριακή Δημοκρατία μέσω των συμφωνιών του με τους αγελαδοτρόφους μέλη του και, ως εκ τούτου οι ρυθμίσεις στις οποίες προέβαινε σε σχέση με αυτή την παραγωγή επηρεάζουν το σύνολο της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος στην αγορά εφόσον συγκράτηση της αύξησης παραγωγής αυτού θα σήμαινε συγκράτηση μεγάλου μέρους της παραγωγής στην Κυπριακή Δημοκρατία και κατ' επέκταση χειρισμό της πλευράς της προσφοράς ώστε να μην υπάρχει υπερ-προσφορά και ενδεχομένως κατ'επέκταση αναγκαστική μείωση τιμών.

Συνεπώς, έχοντας εξετάσει όλα τα ενώπιόν της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των θέσεων του ΠΟΑ, η Επιτροπή καταλήγει ομόφωνα ότι ο ΠΟΑ κατέχει δεσπίζουσα θέση στη σχετική αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος.

9.4 Κατάχρηση δεσπίζουσας θέσης

Σύμφωνα με πάγια νομολογία, η έννοια της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως είναι αντικειμενική σκοπούσα τη συμπεριφορά συγκεκριμένης επιχειρήσεως κατέχουσας δεσπίζουσα θέση, συμπεριφορά η οποία είναι σε θέση να επηρεάσει τη δομή μιας αγοράς όπου, λόγω ακριβώς της υπάρξεως της εν λόγω επιχειρήσεως, ο βαθμός ανταγωνισμού είναι ήδη μειωμένος, και η οποία έχει ως συνέπεια την παρεμπόδιση, με την προσφυγή σε μέσα διαφορετικά εκείνων που διέπουν τον φυσιολογικό ανταγωνισμό επί των προϊόντων ή υπηρεσιών βάσει των παροχών των επιχειρηματιών, της διατηρήσεως του υφισταμένου ακόμα στην αγορά βαθμού ανταγωνισμού ή της αναπτύξεώς του⁶¹

Κατά συνέπεια, αν και η διαπίστωση της υπάρξεως δεσπίζουσας θέσεως δεν συνεπάγεται καθεαυτή καμία μομφή έναντι της οικείας επιχειρήσεως, η επιχείρηση αυτή εντούτοις, ανεξάρτητα από τα αίτια δημιουργίας τέτοιας θέσεως, φέρει ιδιαίτερη ευθύνη να μην βλάπτει με τη συμπεριφορά της την ύπαρξη πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού στην κοινή αγορά⁶².

Ομοίως, να μεν η ύπαρξη δεσπίζουσας θέσεως δεν αφαιρεί από την επιχείρηση που βρίσκεται στη θέση αυτή το δικαίωμα να διαφυλάσσει τα εμπορικά της συμφέροντα, οσάκις αυτά απειλούνται, η επιχείρηση δε αυτή έχει την ευχέρεια, σε λογικό μέτρο, να προβαίνει σε πράξεις που κρίνει πρόσφορες για την προστασία των συμφερόντων της, πλην όμως δεν

⁶¹ Βλ. αποφάσεις Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στη σκέψη 182 ανωτέρω, σκέψη 91, και Michelin κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στη σκέψη 91 ανωτέρω, σκέψη 70 απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Ιουλίου 1991, C-62/86, AKZO κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-3359, σκέψη 69? απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Οκτωβρίου 1999, T-228/97, Irish Sugar κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-2969, σκέψη 111

⁶² αποφάσεις Michelin κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στη σκέψη 91 ανωτέρω, σκέψη 57, και Irish Sugar κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στη σκέψη 241 ανωτέρω, σκέψη 112.

μπορούν να γίνουν δεκτές τέτοιες ενέργειες, όταν αποσκοπούν στην ενίσχυση της δεσπόζουσας αυτής θέσεως και στην καταχρηστική εκμετάλλευσή της⁶³.

Βάσει και της νομολογίας οι κατηγορίες κατάχρησης αφορούν είτε *exploitative abuses* (εκμεταλλευτικές καταχρήσεις) είτε *exclusionary abuses* (καταχρήσεις αποκλεισμού). Σχετική είναι η υπόθεση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου *Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB*,⁶⁴ στην οποία αναφέρθηκε σχετικά: «24. Συνεπώς, το άρθρο 102 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν αφορά μόνο την πρακτική που δύναται να προκαλέσει άμεση ζημία στους καταναλωτές (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 16ης Σεπτεμβρίου 2008, C-468/06 έως C-478/06, Σωτ. Λέλος και Σία κ.λπ. Συλλογή 2008, σ. I-7139, σκέψη 68, καθώς επίσης και *Deutsche Telekom κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 180*), αλλά και τις πρακτικές που τους προκαλούν ζημία πλήττοντας τη λειτουργία του ανταγωνισμού. Μολονότι, πράγματι, το άρθρο 102 ΣΛΕΕ δεν απαγορεύει σε επιχείρηση να κατακτά, με τις δικές της ικανότητες, τη δεσπόζουσα θέση σε μια αγορά και μολονότι, κατά μείζονα λόγο, η διαπίστωση της υπάρξεως μιας τέτοιας δεσπόζουσας θέσεως δεν συνεπάγεται καθεαυτή καμία μομφή έναντι της οικείας επιχειρήσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 57, καθώς και της 16ης Μαρτίου 2000, C-395/96 P και C-396/96 P, *Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-1365, σκέψη 37*), κατά πάγια ωστόσο νομολογία, η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση υπέχει ειδική ευθύνη να μη θίγει, με τη συμπεριφορά της, τον αποτελεσματικό και ανόθευτο ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 2ας Απριλίου 2009, C-202/07 P, *France Télécom κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I-2369, σκέψη 105 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).*»*

Σημειώνεται ότι το άρθρο 6 (1) του Νόμου αναφέρεται σε αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα της πράξης της δεσπόζουσας επιχείρησης. Η προϋπόθεση αυτή, αν και δεν αναφέρεται στο άρθρο 102 της ΣΛΕΕ, αποτελεί προϋπόθεση που έχει προκύψει στη βάση της νομολογίας του ΔΕΕ σε σχέση με την ύπαρξη αποτελέσματος ή ενδεχόμενου αποτελέσματος στον ανταγωνισμό. Η εν λόγω προϋπόθεση έχει ερμηνευθεί από το Γεν ΔΕΕ ως ακολούθως: «[...] Οι φράσεις «κίνδυνος εξαλείψεως του ανταγωνισμού» και «ικανή να εξαλείψει κάθε είδους ανταγωνισμό» χρησιμοποιούνται, πράγματι, αδιακρίτως από τον κοινοτικό δικαστή για να περιγράψουν την ίδια κατάσταση, ότι το άρθρο 82 ΕΚ δεν εφαρμόζεται μόνον αφ' ης στιγμής δεν υφίσταται καθόλου ή σχεδόν καθόλου ανταγωνισμός

⁶³ Βλ. απόφαση *United Brands κατά Επιτροπής*, παρατεθείσα στη σκέψη 210 ανωτέρω, σκέψη 189? αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 1ης Απριλίου 1993, T-65/89, *BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-389, σκέψη 69?* της 8ης Οκτωβρίου 1996, T-24/93 έως T-26/93 και T-28/93, *Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1201, σκέψη 107, και Irish Sugar κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στη σκέψη 241 ανωτέρω, σκέψη 112*

⁶⁴ Υπόθεση C-52/09, *Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB*, Συλλ. 2011, σ. I-00527, σκ. 24.

στην αγορά. Αν η Επιτροπή έπρεπε, προκειμένου να παρέμβει δυνάμει της διατάξεως αυτής, να αναμείνει μέχρις ότου εξαλειφθούν οι ανταγωνιστές από την αγορά ή μέχρις ότου καταστεί βέβαιο ότι επίκειται η εξάλειψή τους, τούτο θα προσέκρουε στον σκοπό της περί διασφάλισης μη νοθευμένου ανταγωνισμού στην κοινή αγορά και ιδίως περί προστασίας του υφιστάμενου ανταγωνισμού στην σχετική αγορά.»⁶⁵. Οι διατάξεις του άρθρου 6 του Νόμου δεν απαγορεύουν την κατοχή ή απόκτηση δεσπόζουσας θέσης, αλλά την καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής. Η έννοια της τελευταίας δεν ορίζεται στο Νόμο, παρά μόνο απαριθμούνται ενδεικτικά ορισμένες μορφές κατάχρησης από επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση. Σκοπός των διατάξεων αυτών είναι αφενός η προστασία του συστήματος της ελεύθερης αγοράς, αφετέρου η προστασία της οικονομικής ελευθερίας των τρίτων⁶⁶. Ειδικότερα, βασικό αντικείμενο των κανόνων ανταγωνισμού είναι η προστασία όχι αποκλειστικά των άμεσων συμφερόντων των ανταγωνιστών ή των καταναλωτών, αλλά και της δομής της αγοράς και με τον τρόπο αυτό του ίδιου του ανταγωνισμού⁶⁷. Οι διατάξεις του άρθρου 6 του Νόμου δεν στοχεύουν μόνο στην πρόληψη πρακτικών που μπορούν να προκαλέσουν βλάβη σε πελάτες ή καταναλωτές κατά άμεσο τρόπο, αλλά και στην πρόληψη πρακτικών που είναι επιζήμιες για αυτούς λόγω των επιπτώσεών τους στην ανταγωνιστική διάρθρωση της αγοράς και οι οποίες, βραχυπρόθεσμα, μπορεί ακόμη και να εμφανίζονται ότι συνεπάγονται ορισμένα πλεονεκτήματα για αυτούς, πρακτικών που εν γένει προκαλούν ζημία σε πελάτες και καταναλωτές επηρεάζοντας αρνητικά μια κατάσταση αποτελεσματικού ανταγωνισμού και θίγοντας τη δομή του πραγματικού ανταγωνισμού⁶⁸.

Σε σχέση με την υπό κρίση υπόθεση, η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο ΠΟΑ, ως επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος, εξακολουθούσε, ακόμα και μετά την κατάργηση των ποσοστώσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, να εκδίδει τιμολόγια / αναλυτική κατάσταση πληρωμής αγελαδοτρόφων για λογαριασμό των μελών του από τα οποία προκύπτει ότι οι αγελαδοτρόφοι παρέδιδαν το σύνολο των ποσοτήτων νωπού αγελαδινού γάλακτος που παρήγαγαν, στα οποία αναγράφεται (i) η ποσόστωση αναφοράς περιόδου Απριλίου 2015 – Μάρτιο 2016 (Λίτρα), (ii) η παραγωγή γάλακτος περιόδου Απριλίου 2015 – τον μήνα που εκδόθηκε έκαστο τιμολόγια (Λίτρα) και (iii) το υπόλοιπο ποσόστωσης αναφοράς μέχρι το Μάρτιο του 2016 (Λίτρα) (βλ. Αναλυτική

⁶⁵ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 17ης Σεπτεμβρίου 2007 στην υπόθεση T-201/04, Microsoft Corp. Κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σκ. 561.

⁶⁶ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΦΑΘ 2116/2004, σκ. 8 και νομολογία στην οποία παραπέμπει και απόφαση ΕΑ 520/VI/2011 (Tasty).

⁶⁷ Βλ. και απόφαση ΔΕΚ της 04.06.2009, υπόθεση C-8/08, T-Mobile Netherlands BV, KPN Mobile NV, Orange Nederland NV, Vodafone Libertel NV κατά Raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, σκ. 38 (βλ. και σκ. 39). Ομοίως, η απόφαση ΔΕΚ της 06.10.2009, GlaxoSmithKline Services Unlimited κατά Επιτροπής (C-501/06 P) και Επιτροπή κατά GlaxoSmithKline Services Unlimited (C-513/06 P) κ.ά., συνεκδ. υποθ. C-501/06 P, C-513/06 P, C515/06 P και C-519/06 P, σκ. 63 επ.

⁶⁸ Απόφαση ΔΕΚ της 15.03.2007, υπόθεση C-95/04 P, British Airways plc κατά Επιτροπής, ό.π., σκ. 106 επ., απόφαση της 06.03.1974, 6 και 7/73, Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents κατά Επιτροπής, Συλλ. 116, σκ. 32, Απόφαση ΕΑ 520/VI/2011 (Tasty).

κατάσταση πληρωμής αγελαδοτρόφων για τον μήνα Απρίλη του 2015, Μάιο 2015 και Ιούνιο 2015 προς Π.Μ.Κ.⁶⁹ που αποστάλθηκε ως μέρος της απάντησης του Π.Μ.Κ. ημερομηνίας 29/10/19 σε ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας ημερομηνίας 8/10/19, καθώς και αναλυτική κατάσταση πληρωμής αγελαδοτρόφων για τους μήνες Ιούνιο 2015, Ιούλιο 2015, Αύγουστο 2015, Σεπτέμβρη 2015 και Οκτώβρη 2015 προς Κ.Κ.⁷⁰ της αποσυρθείσας καταγγελίας του ημερομηνίας 26/1/2016).

Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι ποσοστώσεις αγελαδινού γάλακτος αποτελούσαν μέχρι και τις 31/3/2015 ένα από τα Μέτρα της Κοινοτικής Αγροτικής Πολιτικής που εφαρμοζόταν στις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάσει των Κοινοτικών Κανονισμών 1234/2007 και 595/2004, και των τροποποιητικών τους, όπως και της εθνικής νομοθεσίας περί ποσοστώσεων και τα εκάστοτε Διατάγματα του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος της Δημοκρατίας. Ο αρμόδιος οργανισμός για την εποπτεία και εφαρμογή των ποσοστώσεων ήταν ο Οργανισμός Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας. Από την 1/4/2015, το σύστημα των ποσοστώσεων καταργήθηκε σε Ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο. Έκτοτε η παραγωγή και διάθεση αγελαδινού γάλακτος πρέπει να παραμένει ελεύθερη, χωρίς νομικούς περιορισμούς ως προς την παραγόμενη ποσότητα.

Το 2003, με την ενδιάμεση αναθεώρηση της τότε Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (εφεξής η «ΚΑΠ»), τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμφώνησαν να θέσουν τέρμα στο καθεστώς ποσοστώσεων από την 31 Μαρτίου 2015. Μετά τη λήψη της εν λόγω απόφασης, ακολούθησαν περαιτέρω μέτρα «ομαλής προσγείωσης» το 2008 για τη διευκόλυνση της μετάβασης μετά την κατάργηση του συστήματος ποσοστώσεων⁷¹.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτά τα δεδομένα, ο ΠΟΑ όφειλε από την 1/4/2015 να συμμορφωθεί με το εν λόγω καθεστώς και να καταργήσει αμέσως τις ποσοστώσεις που συνδέονταν με την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος. Η κατάργηση των ποσοστώσεων είχε προαποφασιστεί προ πολλών ετών (κατά τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ από το 2003 και μετέπειτα κατά το 2008), επομένως οι επιχειρήσεις όφειλαν να λάβουν όλα τα δέοντα μέτρα ώστε να προσαρμοστούν ομαλά στο νέο καθεστώς που θα ίσχυε τουλάχιστον 7 χρόνια αργότερα.

⁶⁹ Βλ. ερυθρά 223-222-221 Τόμος 2

⁷⁰ Βλ. ερυθρά 1, 13, 15, 17 και 19 Τόμος 1

⁷¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014IE5123&from=en>: Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Η κατάσταση μετά τη λήξη της ισχύος του συστήματος ποσοστώσεων γάλακτος το 2015» σημείο 5.2 και

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_15_4697 όπου καταγράφεται ότι: «Milk quotas were originally introduced for 5 years, but the expiry date has been put back several times. The final date was decided in the 2003 CAP reform, and reconfirmed in 2008 with concrete steps to provide a "soft landing" by the end of March 2015».

Αντ' αυτού, από τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία, φαίνεται ότι ο ΠΟΑ εξακολουθούσε να εφαρμόζει το «εσωτερικό σύστημα ποσοστώσεων» που ίσχυε πριν από τον Απρίλιο του 2015 και κατά το έτος 2015-αρχές 2016 (βλ. προαναφερόμενα τιμολόγια που εξέδιδε ο ΠΟΑ - που αναφέρονταν σε ποσοστώσεις ανά περίοδο).

Σε σχέση με το ζήτημα επιβολής ποσοστώσεων όπως προκύπτει από τα τιμολόγια που εξέδιδε ο ΠΟΑ προς τους αγελαδοτρόφους μέλη του, η Επιτροπή σημειώνει τη θέση του ΠΟΑ ότι «*καμία πρακτική σημασία δεν έχουν οι εν λόγω αναφορές, οι οποίες οφείλονται σε καθυστερήσεις στις αλλαγές στο λογισμικό*», θέση την οποία επανέλαβε και κατά την ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία. Ειδικότερα, ο ΠΟΑ υποστήριξε ότι η εταιρεία που σχεδίασε το λογισμικό σύστημα σε ένα καθεστώς που ίσχυαν οι ποσοστώσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορούσε να παρέχει επαρκή τεχνική υποστήριξη λόγω θανάτου του ιδιοκτήτη της, ο οποίος και είχε σχεδιάσει το λογισμικό. Επειδή δεν μπορούσαν εύκολα να γίνουν αλλαγές στο υφιστάμενο λογισμικό, ο Οργανισμός επένδυσε στην ανάπτυξη ενός νέου λογισμικού σε συνεργασία με την εταιρεία Neteck και ακολούθως με την εταιρεία Logicom. Το λογισμικό άρχισε να χρησιμοποιείται από τον Οργανισμό μετά από διάφορες βελτιώσεις και αντιμετώπιση προβλημάτων την 1/1/2018. Στο μεταξύ, σε συνεργασία με τους προγραμματιστές της Logicom ο ΠΟΑ κατόρθωσε να απαλείψει τις αναφορές σε ποσοστώσεις στα τιμολόγια των παραγωγών μελών του περί τον Μάρτιο του 2016⁷².

Βάσει των πιο πάνω προκύπτει εύλογα το ερώτημα γιατί ο ΠΟΑ εξακολουθούσε να εκδίδει τιμολόγια προς τους αγελαδοτρόφους μέλη του χρησιμοποιώντας το λογισμικό του σύστημα που δεν μπορούσε να αλλάξει άμεσα, μέσω του οποίου εκδίδονταν αναλυτικές καταστάσεις στους παραγωγούς – μέλη του, με αναφορές σε ποσοστώσεις, ενώ δεν επιδίωξε την έκδοση τιμολογίων με απάλειψη κάθε αναφοράς σε ποσοστώσεις, έστω και χειρόγραφης, ως όφειλε από την 1/4/2015. Η αλλαγή στην νομοθεσία σε ευρωπαϊκό επίπεδο ήταν γνωστή πολλά έτη προηγουμένως και η ημερομηνία αυτής της αλλαγής στις ποσοστώσεις από τον Απρίλιο του 2015 είχε αποφασιστεί από το 2003 και επιβεβαιωθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο από το 2008⁷³. Η Επιτροπή σημειώνει ότι ενώ ήταν εις γνώση του ΠΟΑ για τουλάχιστον επτά (7) έτη η επικείμενη αλλαγή, μόλις στις 19/3/2015, ήτοι 12 μέρες πριν την εφαρμογή του νέου τρόπου λειτουργίας της αγοράς, υπήρξε Γενική Συνέλευση για να αποφασίσει για την εφαρμογή της νομοθεσίας σε ό,τι αφορά τον τρόπο λειτουργίας της αγοράς.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι με τις θέσεις του ΠΟΑ ημερομηνίας 7/6/2021 αποστάληκε επιστολή ημερομηνίας 31/5/2021 από την εταιρεία του λογισμικού του ΠΟΑ προς τον ΠΟΑ στην οποία καταγράφεται «*επιβεβαιώνουμε το γεγονός ότι η εταιρεία NESTOS I.T. INTEGRATION SERVICES LTD δεν ήταν σε θέση περί τις αρχές του 2015 να ανταποκριθεί*

⁷² Βλ. επιστολή ημερομηνίας 31/05/2019 ερυθρά 109-108 Τόμος 2

⁷³ Βλ. υποσημείωση 71

στο αίτημά σας για τροποποίηση του λογισμικού που είχε σχεδιάσει η εταιρεία μας[...] ένεκα τερματισμού δραστηριοποίησής της μετά τον θάνατο του [...] ιδρυτή και Γενικού Διευθυντή.». Η Επιτροπή επισημαίνει ότι σύμφωνα με τα στοιχεία του Εφόρου Εταιρειών καταγράφεται ως κατάσταση της NESTOS I.T. INTEGRATION SERVICES LTD: «Διάλυση λόγω Ολοκλήρωσης Εκούσιας Εκκαθάρισης» και η ημερομηνία της κατάστασης είναι 9/5/2012.⁷⁴ Εύλογα τίθεται το ερώτημα πως μία εταιρεία που εκκαθαρίστηκε εκούσια το 2012, πιστοποιεί το 2021 δια επιστολής που φέρει υπογραφή διευθυντή της⁷⁵ ότι το 2015 δεν είχε τη δυνατότητα τροποποίησης του λογισμικού. Προς τούτο επισημαίνεται η διαφοροποίηση που παρατηρείται στην «Αναλυτική κατάσταση πληρωμής αγελαδοτρόφων» για τον Οκτώβρη 2014 και Φεβρουάριο του 2014 που αποστάληκαν προς τον κ. Κ.Κ. τα οποία βρίσκονται στο τελευταίο πλαίσιο αυτών περιλαμβάνουν πέντε (5) καταγραφές σε σύγκριση με τις αναλυτικές καταστάσεις πληρωμής που αποστάληκαν από τον κ. Π.Μ.Κ. για το 2015 όπου στο τελευταίο πλαίσιο αυτών περιλαμβάνονται τρεις (3) καταγραφές⁷⁶.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή θεωρεί αξιοσημείωτη και την παραδοχή του ΠΟΑ ότι δεν είχε προβεί σε τροποποίηση των όρων των τυποποιημένων συμβάσεων που είχε συνάψει προ πολλών ετών με τα μέλη του καθώς ούτε και του καταστατικού του, ενώ ήδη γνώριζε προ πολλών ετών την επικείμενη αλλαγή στην ευρωπαϊκή νομοθεσία. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι στις τυποποιημένες συμβάσεις που έχει υπογράψει ο ΠΟΑ με τα μέλη του, και οι οποίες δεν έχουν τροποποιηθεί όπως δήλωσε ο ΠΟΑ μετά την 1/4/2015⁷⁷, στον όρο 7 προνοείται ότι:

«(α) Με αυτή τη συμφωνία ο παραγωγός δεσμεύει, διαθέτει και παραχωρεί προς τον οργανισμό την παραγωγή γάλακτος που αναλογεί στην παραγωγική του μονάδα η οποία τελεί υπό την εκμετάλλευσή του και η οποία καθορίζεται από τις ποσοστώσεις, οι οποίες του παραχωρήθηκαν από το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος ή άλλη αρμόδια Αρχή καθώς και οποιαδήποτε επιπρόσθετη ποσόστωση του παραχωρηθεί από τις Αρμόδιες Υπηρεσίες αλλά και αγοράσει ο ίδιος από άλλο παραγωγό μέλος ή όχι του Οργανισμού.

(β) Οι εν λόγω ποσοστώσεις θα μπορούν σε περίπτωση αδυναμίας ή άλλης αιτίας που να καθιστούν την παραγωγική μονάδα του παραγωγού αδρανή ή/και μη παραγωγική ικανοποιητικής ποσότητας να παραχωρούνται ή /και να ενοικιάζονται προσωρινά από τον

⁷⁴ Αυτό επιβεβαιώνεται και από την Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, Κύριο Μέρος, Μέρος Τμήμα Β 4544 5 1 2012, σελ. 17, Ειδοποίηση Τελικής Συνέλευσης μετόχων αναφορικά με την εταιρεία NESTOS I.T. INTEGRATION SERVICES LTD (υπό εκούσια εκκαθάριση μετόχων)

⁷⁵ Σύμφωνα με τα στοιχεία του Εφόρου Εταιρειών

⁷⁶ Ως αναφέρεται και στην Έκθεση Αιτιάσεων στοιχεία που αφορούν χρόνο πριν ή μετά τον ουσιώδη χρόνο παρατίθενται για σκοπούς σύγκρισης.

⁷⁷ Βλ. απαντήσεις ΠΟΑ ημερομηνίας 31/1/2017 ερυθρό 138 Τόμος 1

Οργανισμό μετά από συνεννόηση ή έγκριση της Αρμόδιας Αρχής σε άλλους παραγωγούς – μέλη του Οργανισμού

(γ) Κατά την αρχή ή πριν την έναρξη του κάθε γαλακτικού έτους ο Οργανισμός θα ενημερώνει τους παραγωγούς για το ύψος της ποσόστωσης τους που ο Οργανισμός θα διαθέσει κατά το νέο έτος. Το γαλακτικό έτος αρχίζει από 1η Απριλίου εκάστου έτους και λήγει την 31η Μαρτίου του επόμενου έτους. Σε τέτοια περίπτωση ο παραγωγός θα είναι υπόχρεος να περιορίσει την παραγωγή του στο επίπεδο που του καθορίστηκε για το εν λόγω γαλακτικό έτος».

Επίσης στον όρο 5 του Καταστατικού του ΠΟΑ προνοείται ότι «Κανένα πρόσωπο δεν θα μπορεί να γίνει Μέλος της Εταιρείας εκτός εάν, κατά την απόλυτη κρίση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας, ικανοποιεί τις πιο κάτω προϋποθέσεις: (α) Είναι παραγωγός και έχει στην εκμετάλλευση του τουλάχιστον μια παραγωγική μονάδα[...] και είναι δικαιούχος ποσοστώσεως γάλακτος».

Επίσης, το καταστατικό του ΠΟΑ προνοεί ότι οι μετοχές τάξης Β θα διατείνονται στα μέλη ανάλογα με το ύψος των ποσοστώσεων που θα κατέχουν οι παραγωγικές μονάδες που το εν λόγω μέλος θα έχει στην εκμετάλλευση του στην δυνατό πλησιέστερη αναλογία μετοχών που καθορίζεται με τον ακόλουθο τύπο: Μια μετοχή Τάξης Β για κάθε ποσόστωση πενήντα λίτρων γάλακτος. Τα μέλη που επρόκειτο να αγοράσουν τις μετοχές Β των αποχωρούντων ή /και αποβληθέντων μελών θα έπρεπε να αγοράζαν και τις ποσοστώσεις εκείνες που αναλογούν στον αριθμό των μετοχών Β.

Ο ΠΟΑ δήλωσε ότι δεν προέβηκε σε τροποποίηση των συμβάσεων ούτε του καταστατικού του, όπου στους όρους 7 και 5 αντίστοιχα, υπάρχουν πρόνοιες αναφορικά με τις ποσοστώσεις γάλακτος, δηλώνοντας ότι οι συμφωνίες του Οργανισμού με τους παραγωγούς μέλη του δεν άλλαξαν μετά την 1/4/2015 καθώς αναμένει τη λήψη απόφασης από την Γενική Συνέλευση του Οργανισμού μετά την έκδοση απόφασης του Διοικητικού Δικαστηρίου στην προσφυγή που άσκησε με αριθμό 65/2015 εναντίον της απόφασης της ΕΠΑ με αριθμό 42/2014⁷⁸.

Βάσει των πιο πάνω, η Επιτροπή θεωρεί ότι εύλογα τίθεται το ερώτημα με ποιο τρόπο υλοποιήθηκε η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΠΟΑ ημερομηνίας 19/3/2015 στην οποία αποφασίστηκε όπως μέχρι την τροποποίηση του Καταστατικού του Οργανισμού καταργηθεί κάθε αναφορά στο σύστημα των ποσοστώσεων⁷⁹. Από τα στοιχεία που προσκόμισε ο ΠΟΑ, φαίνεται πως παρά την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης καμία αναφορά στο σύστημα των ποσοστώσεων δεν είχε απαλειφθεί ούτε από τα εκδιδόμενα από

⁷⁸ Βλ. απαντήσεις ΠΟΑ ημερομηνίας 30/1/2017 σημείο 8

⁷⁹ Βλ. απαντήσεις ΠΟΑ ημερομηνίας 31/5/2019 σημείο 81

τον ΠΟΑ τιμολόγια, ούτε από το Καταστατικό ούτε και από τις συμβάσεις που είχε συνάψει ο ΠΟΑ με τους παραγωγούς μέλη του. Εύλογα λοιπόν, θα μπορούσε να δημιουργηθεί η εντύπωση σε κάθε αγελαδοτρόφο- μέλος του ότι δεν έχει επέλθει οποιαδήποτε αλλαγή σε ότι αφορά το καθεστώς το ποσοστώςσεων και ότι αυτές εξακολουθούν να επιβάλλονται ως είθιστο μέχρι τότε, παρά τις οποιεσδήποτε προφορικές ή άλλες διαβεβαιώσεις, ως ισχυρίζεται ο ΠΟΑ . Αποτελεί γεγονός ότι δεν έγινε οποιαδήποτε αλλαγή στις συμβάσεις στη βάση των οποίων οι αγελαδοτρόφοι μέλη του ΠΟΑ δεσμεύονταν καθώς επίσης και δεν έγινε οποιαδήποτε αλλαγή στα τιμολόγια τα οποία αποστέλλονταν σε αυτούς. Ως εκ τούτου και από τη στιγμή που τα νομικά και λογιστικά έγγραφα που δέσμευαν τις μεταξύ του ΠΟΑ και των μελών του σχέσεις δεν τροποποιήθηκαν, δεν καθίσταται σαφές το πώς ο ΠΟΑ θεωρεί ότι κάποιο μέλος θα έπρεπε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι γραπτές δεσμεύσεις και συμφωνίες δεν ισχύουν αλλά ισχύουν οι οποιεσδήποτε προφορικές διαβεβαιώσεις. Προς τούτο σημειώνονται και οι επιστολές του ΠΟΑ στον κ. Κ. Π. ημερ. 26/3/2015 και επιστολή στον κ. Χ. Χ. ημερ. 30/3/2015 στις οποίες προκύπτει η ανάγκη για γραπτή διαβεβαίωση/ επιβεβαίωση των προφορικά λεχθέντων θέσεων του ΠΟΑ είτε αυτές διατυπώθηκαν στην Γενική Συνέλευσή του ημερομηνίας 19/3/2015 είτε μεταφέρθηκαν από αντιπρόσωπό του.

Επί τούτου επισημαίνεται ότι σε επιστολή προς τον κ. Κ.Π. ημερομηνίας 26/3/2015, ο ΠΟΑ ανέφερε *«υπάρχουν κάποιοι περιορισμοί που τίθενται από το νομικό πλαίσιο που διέπει τις Ομάδες/ Οργανώσεις Παραγωγών. Σε κάθε περίπτωση [...] δεν θα υπάρξει οποιοδήποτε μέτρο εναντίον παραγωγού μέλους του Οργανισμού μας που θα αποφασίσει να χρησιμοποιήσει μέρος της παραγωγής του είτε για ίδια χρήση είτε για διάθεση σε νόμιμους/ εγκεκριμένους πρώτους αγοραστές γάλακτος, σεβόμενος ταυτόχρονα το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Εντούτοις, θα πρέπει να σας ενημερώσω ότι στην περίπτωση που η Αρμόδια Αρχή για τις Ομάδες/ Οργανώσεις Παραγωγών διαπιστώσει ότι η μονάδα σας δεν τηρεί το πιο πάνω αναφερόμενο νομικό πλαίσιο, τότε ο Οργανισμός μας δεν θα φέρει οποιαδήποτε ευθύνη για τη συμπεριφορά σας και θα λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διαφυλάξει τα νόμιμα συμφέροντά του.»* ενώ στην επιστολή προς τον κ. Χ.Χ. ημερομηνίας 30/3/2015 προσθέτει *«Επισύρω την προσοχή σας στο γεγονός ότι είναι αντίθετο με τις σχετικές νομοθεσίες η παράδοση γάλακτος σε μη εγκεκριμένους πρώτους αγοραστές.»*. Παρά τα όσα καταγράφονται στις εν λόγω επιστολές προς τους κ. Κ.Π. και κ. Χ.Χ. σύμφωνα με τα οποία οι αγελαδοτρόφοι μέλη του ΠΟΑ θα καθίσταντο ανταγωνιστές του ΠΟΑ σε σχέση με την πώληση γάλακτος σε εγκεκριμένους αγοραστές, εντούτοις κατά την ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία ο ΠΟΑ αναφέρθηκε στην ΚΔΠ 520/2004 – Οι περί αναγνώρισεως των Οργανώσεων Παραγωγών Γεωργοκτηνοτροφικών Προϊόντων (Ελάχιστα Κριτήρια Προαναγνώρισης και Αναγνώρισης και Όροι και Προϋποθέσεις Λειτουργίας) Κανονισμοί του 2004, Ε.Ε. Παρ. ΙΙΙ(1), Αρ. 3853, Σελ 4805, 20/4/2004 και στην οποία αναφέρεται ότι το

καταστατικό ή και εσωτερικός κανονισμός της ομάδας παραγωγών πρέπει να περιέχει διατάξεις που να διασφαλίζουν την υποχρέωση των παραγωγών να διαθέτουν στην αγορά μέσω της Ομάδας Παραγωγών το σύνολο της παραγωγής του, εφόσον δεν παραβιάζουν τις διατάξεις του Νόμου και παρόντων Κανονισμών και ότι η Ομάδα Παραγωγών δύναται να επιτρέπει στα μέλη της να διαθέτουν στην αγορά υπό τους όρους που η ίδια καθορίζει μέρος της παραγωγής τους, η οποία να μην ξεπερνά το ποσοστό του 15%. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι αυτό δεν αναφέρθηκε στις επιστολές προς τους κ. Κ.Π. και κ. Χ.Χ ενώ επιπρόσθετα δεν καταγράφηκε υπό ποιους όρους δύναται ένα μέλος του ΠΟΑ να παραδίδει/ πωλεί την παραγωγή του σε άλλο εκτός του ΠΟΑ ή και πώς αυτό δύναται να εφαρμοστεί εφόσον ο ΠΟΑ εξακολουθούσε να διατηρεί τις ρήτρες αποκλειστικότητας που περιέχουν το καταστατικό και οι συμβάσεις αποκλειστικής διάθεσης προϊόντων με τα μέλη του. Περαιτέρω η Επιτροπή σημειώνει επιστολή του ΠΟΑ προς τον κ. Κ.Κ. ημ. 18/11/2015 στην οποία καταγράφει: «όπως γνωρίζετε με βάση τον όρο 12(γ) της Σύμβασης Αποκλειστικής διάθεσης γάλακτος ημερομηνίας {...} (στο εξής η «Σύμβαση») ο Οργανισμός έχει το δικαίωμα, μεταξύ άλλων, να επιβάλει υπό μορφή κύρωσης, για κάθε λίτρο γάλακτος που παραδίδεται προς τρίτο, δηλαδή εκτός ΠΟΑ, αποζημίωση η οποία θα είναι μέχρι και η δεκαπλάσια της αξίας του γάλακτος που πωλήσατε σε τρίτους με αποκοπή από οποιοδήποτε ποσό που οφείλεται από τον Οργανισμό προς εσάς ποσού ίσου με το επιβληθέν ποσό αποζημίωσης.» (η υπογράμμιση είναι του ΠΟΑ).

Σύμφωνα με τον ΠΟΑ, το ότι δεν υπήρχαν ποσοστώσεις ή/και άλλοι περιορισμοί στην παραγωγή αγελαδινού γάλακτος μετά την 1/4/2015 προκύπτει και από τα στοιχεία σε σχέση με τις πραγματικές ποσότητες που διέθεσε ο ΠΟΑ κατά την περίοδο 1/4/2015 - 31/3/2016, που ήταν κατά πολύ υψηλότερες από τις ποσότητες που αντιστοιχούν στις «ποσοστώσεις αναφοράς» που αναφέρονταν στις Αναλυτικές Καταστάσεις Πληρωμών των αγελαδοτρόφων μελών του ΠΟΑ κατά την επίδικη περίοδο. Επεσήμανε ότι υπήρξε αύξηση της παραγωγής γάλακτος την περίοδο 2015-2016 σε σχέση με τις «ποσοστώσεις αναφοράς» κατά μέσο όρο [5-10]%% (περίπου {...} λίτρα).

Σε σχέση με τα ανωτέρω, η Επιτροπή κατήρτισε πίνακες αναφορικά με την παραγωγή του ΠΟΑ και των αγελαδοτρόφων εκτός του ΠΟΑ για τα έτη 2015 και 2016 στη βάση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου, οι οποίοι παρουσιάζονται κατωτέρω.

		ΑΥΞΟΜΕΙΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΟΑ 2015 (%)	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΤΟΣ ΠΟΑ 2015	ΑΥΞΟΜΕΙΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΚΤΟΣ ΠΟΑ 2015(%)
2015	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΟΑ 2015			
Ιαν	{...}		{...}	

Λ.Χ.

| Α.Κ.

| Π.Ο.

| Α.Α.Π.

| Π.Π.Χ.

Φεβ	{...}	-[5-10]%	{...}	-[5-10]%
Μαρ	{...}	[10-20]%	{...}	[10-20]%
Απρ	{...}	-[0-5]%	{...}	[10-20]%
Μάιος	{...}	[0-5]%	{...}	[5-10]%
Ιουν	{...}	-[0-5]%	{...}	-[5-10]%
Ιουλ	{...}	[0-5]%	{...}	[0-5]%
Αυγ	{...}	-[0-5]%	{...}	-[0-5]%
Σεπτ	{...}	[0-5]%	{...}	[0-5]%
Οκτ	{...}	[0-5]%	{...}	[120-130]%
Νοέμ	{...}	-[0-5]%	{...}	-[40-50]%
Δεκ	{...}	[5-10]%	{...}	[10-20]%
Ολικό	{...}		{...}	

	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΟΑ 2016	ΑΥΞΟΜΕΙΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΟΑ 2016(%)	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΤΟΣ ΠΟΑ 2016	ΑΥΞΟΜΕΙΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΚΤΟΣ ΠΟΑ 2016(%)
Ιαν	{...}		{...}	
Φεβ	{...}	-[0-5]%	{...}	[5-10]%
Μαρ	{...}	[10-20]%	{...}	[10-20]%
Απρ	{...}	[0-5]%	{...}	-[0-5]%
Μάιος	{...}	[0-5]%	{...}	[5-10]%
Ιουν	{...}	-[5-10]%	{...}	-[10-20]%
Ιουλ	{...}	-[0-5]%	{...}	-[0-5]%
Αυγ	{...}	-[0-5]%	{...}	-[0-5]%
Σεπτ	{...}	[0-5]%	{...}	-[0-5]%
Οκτ	{...}	[5-10]%	{...}	-[10-20]%
Νοέμ	{...}	-[0-5]%	{...}	[40-50]%
Δεκ	{...}	[0-5]%	{...}	-[0-5]%
Ολικό	{...}		{...}	

Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία η Επιτροπή παρατηρεί ότι τη χρονική περίοδο κατά την οποία σταμάτησαν οι ποσοτώσεις ήτοι τον Απρίλιο του 2015 η παραγωγή του ΠΟΑ παρουσίασε μείωση κατά [0-5]% ενώ η παραγωγή των υπόλοιπων παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος (εκτός ΠΟΑ) παρουσίασε αύξηση [10-20]%. Επιπρόσθετα, σημειώνει και ότι η συνολική παραγωγή του ΠΟΑ το 2016 σε σχέση με το 2015 παρουσίασε αύξηση [10-20]% ενώ η συνολική παραγωγή των αγελαδοτρόφων εκτός ΠΟΑ για την ίδια περίοδο παρουσίασε αύξηση [20-30]%, ήτοι διπλάσια της ποσοστιαίας αύξησης που παρουσίασε ο ΠΟΑ.

Η Επιτροπή επεσήμανε ότι ο ΠΟΑ σε επιστολή ημερομηνίας 7/6/2021 επαναλαμβάνοντας τη θέση του ότι δεν υπήρξε κανένας περιορισμός αναφορικά με το ύψος της παραγωγής

Λ.Χ.

| Α.Κ.

| Π.Ο.

| Α.Α.Π.

| Π.Π.Χ.

αγελαδινού γάλακτος και ότι ήταν ενήμερα τα μέλη του, απέστειλε στοιχεία παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος των μελών του ΠΟΑ που δεν συμμετείχαν στην Γενική Συνέλευση. Ο ΠΟΑ καταγράφει ενδεικτικά, ως αναφέρει, την υπέρβαση ποσόστωσης αναφοράς κατά το έτος 2015 και 2016 για 16 μέλη του που δεν παρευρέθηκαν στη συνέλευση ημερομηνίας 19/3/2015 και την αύξηση παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος σε σχέση με το 2014 για 7 μέλη του που δεν παρευρέθηκαν στην εν λόγω συνέλευση. Η Επιτροπή σημειώνει ότι σύμφωνα με τον ΠΟΑ τα μέλη του αριθμούν σε 161⁸⁰ καθώς και ότι στα πρακτικά της συνέλευσης ημερομηνίας 19/3/2015 πέραν της γενικής αναφοράς ότι υπάρχει απαρτία μετά από καταμέτρηση των παρόντων μελών δεν γίνεται αναφορά στον ακριβή αριθμό αυτών. Επιπρόσθετα επισημαίνεται ότι ένα εκ των 16 μελών για το οποίο καταγράφεται υπέρβαση ποσόστωσης είναι και το μέλος του ΠΟΑ κ. Κ. Π. ο οποίος απέστειλε σχετική επιστολή στον ΠΟΑ προς επιβεβαίωση αυτής της κατάργησης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι τα εν λόγω στοιχεία δεικνύουν ενημέρωση όλων των μελών του ΠΟΑ, οι οποίοι εξακολουθούσαν τουλάχιστον έως τον Μάρτιο του 2016 και μετά την απόφαση ημ. 19/3/2015 για απάλειψη των ποσοστώσεων, να λαμβάνουν τιμολόγια όπου αναγραφόταν η ποσόστωσή τους και να εξακολουθούν να συμβάλλονται με τον ΠΟΑ στη βάση υφιστάμενων συμφωνιών στις οποίες γινόταν αναφορά σε ποσοστώσεις.

Ο ΠΟΑ έχει αναφερθεί σε αύξηση του ζωικού πληθυσμού γαλακτοπαραγωγικών αγελάδων την περίοδο 2015-2016 κατά 864 το 2015 και κατά 2313 το 2016 σε σχέση με περίπου 227 μονάδες γαλακτοπαραγωγικών αγελάδων, σημειώνοντας ότι περί το 70% των παραγωγών αγελαδινού γάλακτος στην Κύπρο είναι μέλη του ΠΟΑ (σε αριθμό περίπου 161). Η Επιτροπή σημειώνει ότι δεν έχουν αποσταλεί στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ποιο μέρος αυτής της αύξησης αφορά τα μέλη του ΠΟΑ και κατά πόσο αυτή η αύξηση αφορά όλα τα μέλη του, ανεξαρτήτως της ενημέρωσής τους σε σχέση με την αλλαγή στο θέμα ποσοστώσεων, ή κατά πόσο αφορά συγκεκριμένα μέλη που έχουν πλήρη γνώση του θέματος λόγω της θέσεως του στον ΠΟΑ ή απέστειλαν συγκεκριμένη επιστολή για να επιβεβαιώσουν ότι οι γραπτές δεσμευτικές συμφωνίες και καταστατικό του ΠΟΑ δεν τους δεσμεύει πλέον σε κάποιο συγκεκριμένο βαθμό.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η Υπηρεσία, αποτάθηκε με αποστολή ερωτηματολογίων στα πρώην μέλη του ΠΟΑ κ. Κ.Κ. και Π.Μ.Κ., με σκοπό να ερευνησει αν και κατά πόσο ο ΠΟΑ εξακολουθούσε να ελέγχει την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος των μελών του δια της επιβολής ποσοστώσεων, περιορίζοντας ουσιαστικά τη διάθεση νωπού αγελαδινού γάλακτος προς τους παραγωγούς – μέλη του.

⁸⁰ Επιστολή ΠΟΑ ημερομηνίας 7/6/2021.

Ο Π.Μ.Κ. δήλωσε δια της επιστολής του ημερομηνίας 29/10/2019 ότι: «*Η ποσόστωση μας ρυθμιζόταν από τον Οργανισμό Γάλακτος Κύπρου μέχρι τις αρχές του Μάρτη του 2015. Από την 1 Απριλίου του 2015 και μετέπειτα καταργήθηκαν οι ποσοστώσεις. Η μονάδα μας αύξησε σταδιακά την παραγωγή λόγω του ότι χρειαζόταν κάποια περίοδος προσαρμογής. Πληρωθήκαμε για όλες τις ποσότητες γάλακτος που παραδώσαμε στον ΠΟΑ όπως ήταν η συμφωνία μας. [...] Οι ποσοστώσεις καταργήθηκαν από την 1η Απρίλη του 2015 και μετέπειτα μπορούσαμε να παράγουμε αγελαδινό γάλα ελεύθερα και σε όσες ποσότητες επιθυμούσαμε*». Επίσης ο εν λόγω αγελαδοτρόφος, δια της επιστολής του ημερομηνίας 22/1/2019⁸¹ δήλωσε ότι: «*Η παραγωγή μας τους μήνες Απρίλιο του 2015 μέχρι τον Μάρτιο του 2016 ήταν περίπου {...} λίτρα. Η παραγωγή μας τους μήνες Απρίλιο του 2016 μέχρι τον Μάρτιο του 2017 ήταν περίπου {...} λίτρα*».

Η Επιτροπή εξετάζοντας τις δηλώσεις αυτές, παρατηρεί ότι δεν συνάδουν με την αναλυτική κατάσταση πληρωμής αγελαδοτρόφων που προσκόμισε ο Π.Μ.Κ. για τους μήνες Απρίλιος, Μάιος και Ιούνιος του 2015. Συγκεκριμένα, στις εν λόγω καταστάσεις αναγράφεται ότι η ποσόστωση αναφοράς περιόδου Απριλίου 2015-Μαρτίου 2016 ήταν {...} (Λίτρα). Βάσει των στοιχείων που προσκομίστηκαν κατά την προκαταρκτική έρευνα της υπόθεσης, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι στην πραγματικότητα οι ποσοστώσεις δεν είχαν καταργηθεί αλλά αντίθετα ο ΠΟΑ εξακολουθούσε να περιορίζει την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι από την αναλυτική κατάσταση πληρωμής ημερομηνίας 30/04/2016,⁸² και ενώ διαγράφηκε η αναφορά στο σύστημα των ποσοστώσεων και αντικαταστάθηκε από την φράση «*μηνιαία προγραμματισθείσα ποσότητα Απρίλη 2016 (Λίτρα)*», εντούτοις πολλαπλασιάζοντας τον αριθμό αυτό ({...} λίτρα) επί 12 μήνες, το αποτέλεσμα ({...} λίτρα) πλησιάζει κατά πολύ την ποσόστωση που προϋπήρχε της 1/4/2015 (ήτοι {...} λίτρα). Κατά συνέπεια, προκύπτει ότι ακόμα και μετά την εγκατάσταση του νέου λογισμικού συστήματος από τον ΠΟΑ, μπορεί η αναφορά στις ποσοστώσεις να έχει καταργηθεί πλην όμως η πραγματική κατάσταση σε ότι αφορά τον περιορισμό της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος των αγελαδοτρόφων-μελών του ΠΟΑ δεν μεταβλήθηκε ουσιαστικά.⁸³ Οι αναφορές του ΠΟΑ στην πραγματική παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος του κ. Π.Μ.Κ. δεν διαφοροποιούν το γεγονός ότι στην Αναλυτική Κατάσταση Πληρωμής για το μήνα Απρίλη και το μήνα Ιούνη του 2016⁸⁴ υπάρχει αναφορά σε συγκεκριμένη μηνιαία προγραμματισθείσα ποσότητα σε σχέση με τον κ. Π.Μ.Κ. η οποία αν υπολογιστεί για περίοδο 12 μηνών είναι περίπου ίδια με τις ποσοστώσεις που είχαν

⁸¹ Ερυθρό 269 Τόμος 2

⁸² Ερυθρό 220 Τόμος 2

⁸³ βλέπε Αναλυτική κατάσταση πληρωμής προς Π.Μ.Κ. ημερ. 30/4/2016 Ερυθρό 220 Τόμος 2

⁸⁴ Επιστολή κ. Π.Μ.Κ. ημερομηνίας 29/10/2019

συμφωνηθεί.⁸⁵ Συνεπώς επισημαίνεται η πρακτική του ΠΟΑ σε σχέση με την αναγραφή σε τιμολόγια του 2016 σε προγραμματισθείσα ποσότητα, η οποία ουσιαστικά φαίνεται να είναι στο ίδιο ύψος με την ποσόστωση η οποία αναλογούσε στον κ. Π.Μ.Κ. και ίσχυε στη βάση της νομικής του σχέσης με τον ΠΟΑ.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι κατά την προκαταρκτική έρευνα σε επιστολή ημερομηνίας 8/10/2019 προς την εταιρεία Π.Μ.Κ. υποβλήθηκε ερώτημα κατά πόσο ο ΠΟΑ συνέχισε να επιβάλλει ποσοστώσεις γάλακτος ανάλογα με τις μετοχές του σε αυτόν και μετά την 1^η Απριλίου 2015 και ζητήθηκε να προσκομίσει σχετικά τιμολόγια που εξέδωσε ο ΠΟΑ προς την εταιρεία του τα οποία φέρουν ημερομηνία από την 1^η Απριλίου 2015 και έπειτα για την υποστήριξη των ισχυρισμών του η αποστολή σχετικών τιμολογίων που εξέδωσε ο ΠΟΑ προς την εταιρεία Π.Μ.Κ.. Η εταιρεία με επιστολή της ημερομηνίας 29/10/2019 ανέφερε ότι *«Οι ποσοστώσεις της μονάδας μου ρυθμίζονταν από τον Οργανισμό Γάλατος Κύπρου. Ο ΠΟΑ δεν είχε αρμοδιότητα. Οι ποσοστώσεις καταργήθηκαν από την 1^η Απρίλη του 2015 και μετέπειτα μπορούσαμε να παράγουμε αγελαδινό γάλα ελεύθερα και όσες ποσότητες επιθυμούσαμε. Επισυνάπτονται τα τιμολόγια που ζητήσατε.»* Τα τιμολόγια που επισύναψε φέρουν ημερομηνίες 30/4/2015, 31/5/2015, 30/6/2015, 30/4/2016, 31/5/2016 και 30/6/2016 ενώ δεν επισύναψε το τιμολόγιο 31/3/2016 που αποστάληκε από τον ΠΟΑ με τις θέσεις του ημερομηνίας 24/5/2021. Επιπρόσθετα, δεν στοιχειοθέτησε τη θέση του ότι για τους μήνες Απρίλιο του 2015 μέχρι Μάρτιο του 2016 η παραγωγή του ήταν περίπου {...} λίτρα αφού για τις 31/3/2016 απέστειλε ένα απλό τιμολόγιο που παρουσίαζε το ποσό σε ευρώ της πώλησης γάλακτος και το Φ.Π.Α. χωρίς αναφορά σε ποσότητα, με σημείωση *«Για σκοπούς ΦΠΑ παρουσιάζεται μόνο το παρών τιμολόγιο»* και δεν απεστάλη η αναλυτική κατάσταση η οποία αποστάληκε με τις θέσεις του ΠΟΑ. Επισημαίνεται ότι και στις δύο περιπτώσεις είχε ζητηθεί η αποστολή τιμολογίων.

Επιπρόσθετα, ο αγελαδοτρόφος κ. Κ.Κ. δήλωσε δια της επιστολής του ημερομηνίας 9/8/2019⁸⁶, ότι για όσο καιρό συνεργαζόταν με τον ΠΟΑ, ο ΠΟΑ συνέχισε να εφαρμόζει ένα εσωτερικό σύστημα ποσοστώσεων επί της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος των μελών του. Επίσης, στην επιστολή του ημερομηνίας 5/7/2018 ο κ. Κ.Κ. υπέδειξε ότι μέχρι τις 30/5/2015 ίσχυαν και εφαρμόζονταν τόσο εθνικές όσο και ατομικές ποσοστώσεις (quotas), ήτοι ανώτατα όρια παραγωγής, όσον αφορά την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος, απόρροια κοινοτικής νομοθεσίας. Για όσο καιρό ίσχυαν οι ποσοστώσεις αυτές, κάθε μέλος του ΠΟΑ είχε ατομική ποσόστωση σύμφωνα με την οποία έπρεπε να περιορίζει την παραγωγή του. Σε περίπτωση που κάποιος παραγωγός υπερέβαινε την ατομική του

⁸⁵ Η Επιτροπή σημειώνει ότι και στην περίπτωση Μαΐου 2016 καταγράφεται μηνιαία προγραμματισθείσα ποσότητα η οποία ανέρχεται στα {...} λίτρα και αν υπολογιστεί για περίοδο τριών μηνών ανέρχεται στα {...} λίτρα.

⁸⁶ Βλ. επιστολή ημερομηνίας 9/8/2019 ερυθρά 184-183 Τόμος 2

ποσόστωση, ήταν υπεύθυνος για την καταβολή προκαθορισμένης συμπληρωματικής εισφοράς (levy) επί του πλεονάσματος του. Παρά την κατάργηση του θεσμοθετημένου συστήματος ποσοστώσεων, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο από 1/4/2015, ο ΠΟΑ συνέχισε να εφαρμόζει χωρίς όμως πλέον νομικό υπόβαθρο, ένα «εσωτερικό σύστημα ποσοστώσεων» επί της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος των μελών του, και να συναλλάσσεται με τα μέλη του ως αν το θεσμοθετημένο σύστημα ποσοστώσεων να μην είχε καταργηθεί. Σύμφωνα με τον κ. Κ.Κ., ο ΠΟΑ επέτρεπε στους αγελαδοτρόφους ένα πλεόνασμα [0-5]% αλλά σε περίπτωση που ένας αγελαδοτρόφος υπερέβαινε το ανώτατο όριο παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος που αντιστοιχούσε στις μετοχές του (συν [0-5]% πλεόνασμα) τότε ο ΠΟΑ λάμβανε την υπέρβαση αυτή δωρεάν, ως καταγράφει και ο κ. Κ.Κ. στην αποσυρθείσα καταγγελία του. Σημειώνεται ότι ο ΠΟΑ απέστειλε στοιχεία αναφορικά με την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος συγκεκριμένων μελών του χωρίς να αναφέρει τα ακριβή ποσά που κατέβαλλε στον καθένα ενώ επισημαίνεται ότι σε τιμολόγια του 2016 προς τον κ. Π.Μ.Κ. εξακολουθεί να αναγράφεται μηνιαία προγραμματισθείσα ποσότητα ανά μήνα παρά την ισχυρισθείσα θέση του ΠΟΑ για κατάργηση των ποσοστώσεων καθώς και διαφορετική τιμή για την επιπλέον παραγωγή.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι ο ΠΟΑ, σε σχέση με το ζήτημα αυτό, προέβαλε τον ισχυρισμό ότι ο Οργανισμός δεν περιορίζει την ετήσια παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος κανενός παραγωγού – μέλους του. Υπέδειξε μάλιστα ότι η Γενική Συνέλευση του Οργανισμού ημερομηνίας 19/3/2015 αποφάσισε όπως κάθε παραγωγός μέλος είναι ελεύθερος από την 1/4/2015 να παράγει όποιες ποσότητες γάλακτος επιθυμεί, ανεξάρτητα από τον αριθμό των μετοχών που κατέχει στον Οργανισμό. Ισχυρίστηκε πως καμία σύνδεση του αριθμού των μετοχών με το επίπεδο της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος κάθε παραγωγού μέλους του Οργανισμού υπάρχει. Σύμφωνα με τον ΠΟΑ, ο Οργανισμός δεν είχε κανένα κίνητρο για να περιορίσει την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος των μελών του και του ίδιου του Οργανισμού, καθώς αν υπήρχε ανικανοποίητη ζήτηση αυτή θα καλυπτόταν από τους παραγωγούς που δεν ήταν μέλη του. Ο ΠΟΑ υπέδειξε ότι οποιαδήποτε προσπάθεια περιορισμού της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος δεν μπορούσε να επιφέρει οποιοδήποτε όφελος στον οργανισμό και τα μέλη του. Σε κάθε περίπτωση τα στοιχεία σε σχέση με την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος των μελών του, ισχυρίστηκε ο ΠΟΑ ότι παρουσιάζουν συνεχή αυξητική τάση μετά την κατάργηση του συστήματος των ποσοστώσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναφορικά με τις πιο πάνω τοποθετήσεις, η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο κ. Κ.Κ. απέρριψε τον ισχυρισμό του ΠΟΑ ότι οι αναφορές στα τιμολόγια σε ποσοστώσεις οφείλονταν σε καθυστέρηση αλλαγής του λογισμικού και ότι ο ΠΟΑ προχώρησε σε κατάργηση των ποσοστώσεων. Σημειώθηκε ότι ο κ. Κ.Κ. ανέφερε ότι ποτέ δεν ενημερώθηκε από τον ΠΟΑ

ότι σταμάτησε να εφαρμόζεται το σύστημα των ποσοστώσεων ή ότι πλέον η παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος στην οποία δικαιούτο να προβαίνει δεν συνδεόταν ή περιοριζόταν από τις μετοχές που κατείχε στον ΠΟΑ. Σημειώνεται η Δήλωση του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου του ΠΟΑ κ. Φ. ημ. 20/5/2021 που αποστάληκε από τον ΠΟΑ με επιστολή ημερομηνίας 24/5/2021 με την οποία αναφέρεται ότι ο κ. Κ.Κ. ήταν παρών κατά τη συνεδρία 19/3/2015 και ότι ενημερώθηκε προσωπικώς για το θέμα από τον ίδιο. Η Επιτροπή σημειώνει ότι παρά τις κατ' ισχυρισμόν ειδοποιήσεις για κατάργηση ποσοστώσεων από τις «αρχές του 2015» καθώς και τη συνεδρία 19/3/2015 δεν έγινε οποιαδήποτε ενέργεια από τον ΠΟΑ για την κατάργηση αυτών και στα νομικά έγγραφα που διέπουν τις μεταξύ των μερών σχέσεις. Από τα πρακτικά που αποστάληκαν δεν μπορεί να διαφανεί ποιοι ήταν παρόντες και ποιοι όχι στη συνέλευση ημερομηνίας 19/3/2015, ενώ επιπρόσθετα σημειώνεται πως η δήλωση του κ. Φ. υποβλήθηκε τον Μάιο του 2021 και αφορά στοιχεία του 2015 ενώ τέτοια δήλωση δεν υποβλήθηκε κατά την διάρκεια της προκαταρκτικής έρευνας. Επιπρόσθετα, οι ίδιες οι επιστολές που αποστάληκαν από δύο μέλη του ΠΟΑ, ήτοι τον κ. Κ.Π. και κ. Χ.Χ. δεικνύουν ότι τα νομικά έγγραφα που διείπαν τις μεταξύ τους συμφωνίες (συμφωνίες, καταστατικό κλπ) παρέμειναν τα ίδια και τα μέλη του ΠΟΑ δεν είχαν επαρκή πληροφόρηση ή αντιληφθεί ή και κατανοήσει ποια μέρη εξ αυτών δεν θα ίσχυαν πλέον και ποια όχι. Η Επιτροπή έχει την άποψη ότι αυτά καταδεικνύονται αφενός από τα τιμολόγια που εξέδιδε ο ΠΟΑ προς όφελος των μελών του και αφετέρου από τα εν ισχύ νομικά και συμβατικά έγγραφα.

Τούτων λεχθέντων, η Επιτροπή οφείλει να σημειώσει αναφορικά με τους ισχυρισμούς του ΠΟΑ σε σχέση με τον κ. Κ.Κ. για εκδικητική πρόθεση ότι εν πρώτοις ο κ. Κ.Κ. είχε αποσύρει την καταγγελία του και εν δευτέρως η Επιτροπή εξέτασε όλα τα ενώπιόν της στοιχεία στη βάση των ενεργειών ή και παράλειψης λήψης ενεργειών του ΠΟΑ σε σχέση με το θέμα της κατάργησης των ποσοστώσεων στη βάση του δικαίου του ανταγωνισμού.

Ο ΠΟΑ με την κατάργηση του συστήματος των ποσοστώσεων σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, όφειλε να συμμορφωθεί άμεσα και να προβεί σε τροποποιήσεις των συμβάσεων, του καταστατικού, των τιμολογίων και κάθε άλλου νόμιμου εγγράφου στο οποίο γίνεται αναφορά σε ποσοστώσεις και ταυτόχρονα όφειλε να ενημερώσει όλους του αγελαδοτρόφους μέλη του ότι παραμένουν ελεύθεροι να παράγουν όσο νωπό αγελαδινό γάλα επιθυμούν να διαθέσουν στην αγορά, αίροντας κάθε αμφιβολία όσον αφορά την κατάργηση των ποσοστώσεων. Αντ' αυτού, ο ΠΟΑ, κατά το έτος 2015 μέχρι και τον Μάρτιο του 2016, εξακολουθούσε να εκδίδει τιμολόγια/ αναλυτική κατάσταση πληρωμής, αναγράφοντας την ετήσια ποσόστωση του κάθε αγελαδοτρόφου και αφαιρούσε από αυτή την παραδοτέα παραγωγή του, συνέχιζε δηλαδή ουσιαστικά να περιορίζει την παραγωγή

του νωπού αγελαδινού γάλακτος που ο κάθε αγελαδοτρόφος θα μπορούσε να διαθέσει στην αγορά.

Ο ΠΟΑ ως επιχείρηση με δεσπίζουσα θέση στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος, είχε ιδιαίτερη ευθύνη να μην βλάπτει με την συμπεριφορά του τον ανταγωνισμό στην αγορά. Αντ' αυτού, οι πρακτικές που εφαρμόζε ο ΠΟΑ είχαν ως συνέπεια τον περιορισμό της διάθεσης νωπού αγελαδινού γάλακτος στην αγορά χονδρικής προμήθειας – εμπορίας νωπού αγελαδινού γάλακτος αφού δια της κατ' εξακολούθηση επιβολής ποσοτώσεων στους αγελαδοτρόφους μέλη του, αυτοί αναγκάζονταν να περιορίζουν την παραγωγή τους, με δεδομένο ότι τυχόν πλεονασματική παραγωγή είτε θα παρέμενε αδιάθετη (αφού τα μέλη δεν είχαν τη δυνατότητα να συνεργάζονται με άλλες ανταγωνιστικές του ΠΟΑ επιχειρήσεις (π.χ. Γαλατοκίνηση) ως αποτέλεσμα της επιβολής των ρητρών αποκλειστικότητας και μη ανταγωνισμού που περιείχονταν στις συμβάσεις τους με τον ΠΟΑ) είτε θα επωφελείτο αυτήν ο ΠΟΑ δωρεάν, ως ανέφερε ο αγελαδοτρόφος κ. Κ.Κ. χωρίς οι αγελαδοτρόφοι να αποκόμιζαν οποιοδήποτε έσοδο ή και να αποκόμιζαν αναγκαστικά λιγότερο έσοδο, ως καταγράφεται σε τιμολόγιο του αγελαδοτρόφου κ. Π.Μ.Κ. για την επιπρόσθετη παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος. Σημειώνεται ότι ο ΠΟΑ αναφέρει ότι δεν υπάρχουν στοιχεία που δεικνύουν ότι παραλάμβανε δωρεάν ποσότητες γάλακτος ως οι ισχυρισμοί του κ. Κ.Κ..

Η Επιτροπή σημειώνει πως σύμφωνα με τη νομολογία, είναι δυνατό μια επιχείρηση που κατέχει δεσπίζουσα θέση σε μια συγκεκριμένη αγορά να προβαίνει σε καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής με τα αποτελέσματα να παράγονται σε άλλη συναφή ή στενά συνδεδεμένη αγορά.

Ειδικότερα, όπως σημειώθηκε στην υπόθεση Tetra Pak⁸⁷: «24. Πρέπει να τονιστεί, κατ' αρχάς, ότι η εκτίμηση που διατύπωσε το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 113 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σύμφωνα με την οποία το άρθρο 86 δεν περιλαμβάνει καμία ρητή ένδειξη σχετικά με τις επιταγές που αφορούν τον εντοπισμό της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως στις αγορές προϊόντων, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Επομένως, το Πρωτοδικείο ορθώς επιβεβαίωσε, στη σκέψη 115 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της ειδικής ευθύνης που βαρύνει μια επιχείρηση η οποία κατέχει δεσπίζουσα θέση πρέπει να εκτιμάται ενόψει των ειδικών συνθηκών της κάθε περιπτώσεως, που αποδεικνύουν την εξασθένηση του ανταγωνισμού. 25. Η παρατεθείσα από το Πρωτοδικείο συναφής νομολογία είναι λυσιτελής. Οι αποφάσεις της 6ης Μαρτίου 1974, 6/73 και 7/73, Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents Corporation κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1974, σ. 113), και της 3ης Οκτωβρίου 1985, 311/84, CBEM

⁸⁷ Υπόθεση C-333/94 P - Tetra Pak International SA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

(Συλλογή 1985, σ. 3261), παρέχουν παραδείγματα καταχρηστικών εκμεταλλεύσεων που παράγουν αποτελέσματα σε άλλες αγορές εκτός των αγορών στις οποίες υπάρχει δεσπόζουσα θέση. Με τις αποφάσεις της 3ης Ιουλίου 1991, C-62/86, AKZO κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. I-3359), και της 1ης Απριλίου 1993, T-65/89, BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. II-389), ο κοινοτικός δικαστής χαρακτήρισε ως καταχρηστικές ορισμένες συμπεριφορές σε αγορές διαφορετικές των αγορών στις οποίες υπάρχει δεσπόζουσα θέση, οι οποίες είχαν επιπτώσεις σ' αυτές τις τελευταίες. Επομένως, το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 116 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ορθώς συνήγαγε από την εν λόγω νομολογία το συμπέρασμα ότι ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας, ότι δηλαδή ο κοινοτικός δικαστής είχε αποκλείσει κάθε δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 86 σε πράξη που διεπράχθη από επιχείρηση, κατέχουσα δεσπόζουσα θέση, εντός αγοράς διαφορετικής από την αγορά στην οποία υπάρχει δεσπόζουσα θέση, έπρεπε να απορριφθεί.»

Επίσης, στην απόφαση Commercial Solvents⁸⁸, η συμπεριφορά της επιχειρήσεως Commercial Solvents, η οποία είχε αρνηθεί να προμηθεύσει στην Zoja την πρώτη ύλη (αμινοβουτανόλη), αναγκαία για την παρασκευή φαρμάκου, την αιθαμβουτόλη, που χρησιμοποιείται κατά της φυματιώσεως, κρίθηκε αντίθετη προς το άρθρο 86. Η Commercial Solvents κατείχε δεσπόζουσα στην αγορά των πρώτων υλών που είναι αναγκαίες για την παρασκευή του οικείου φαρμάκου και η άρνηση της να προμηθεύσει αποτελούσε κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσεως της στην οικεία αγορά, αλλά της οποίας τα αποτελέσματα εκτείνονταν στην αγορά των φαρμάκων κατά της φυματιώσεως, στην οποία η Commercial Solvents ήθελε να διεισδύσει.

Στην υπόθεση CBEM⁸⁹, κρίθηκε ότι συνιστούσε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως η άρνηση της επιχειρήσεως CLT, ιδιοκτήτριας του τηλεοπτικού σταθμού RTL, τις τηλεοπτικές διαφημίσεις της οποίας εκμεταλλεύεται αποκλειστικώς η θυγατρική της εταιρία IPB, να παρέχει τις αναγκαίες υπηρεσίες σε επιχειρήσεις «πωλήσεως ειδών μέσω τηλεοπτικών εκπομπών» προκειμένου αυτές να αναπτύξουν τη δραστηριότητα τους μέσω του τηλεοπτικού σταθμού RTL. Η CLT και η IPB κατείχαν δεσπόζουσα θέση στην αγορά της τηλεοπτικής διαφήμισης σε γαλλική γλώσσα, απευθυνόμενης στο βελγικό κοινό, η δε επιθυμία τους να διεισδύσουν στη συναφή αγορά της «πωλήσεως ειδών μέσω τηλεοπτικών εκπομπών» τις οδήγησε στην υιοθέτηση συμπεριφοράς αντίθετης προς τον ανταγωνισμό στην αγορά που υπήρχε δεσπόζουσα θέση — στην άρνηση μεταδόσεως των διαφημίσεων πωλήσεως διά τηλεοράσεως που δεν χρησιμοποιούν τον αριθμό τηλεφώνου της IPB — της

⁸⁸ Βλ. αποφάσεις 6/73 και 7/73, Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents Corporation κατά Επιτροπής ημερομηνίας 6/3/1974 (Συλλογή τόμος 1974, σ. 113).

⁸⁹ Απόφαση CBEM [311/84 ημερομηνίας 3/10/1985 \(Συλλογή 1985, σ. 3261\)](#).

οποίας τα αποτελέσματα έγιναν αισθητά στη βοηθητική δραστηριότητα της «πώλησεως ειδών μέσω τηλεοπτικών εκπομπών», όπου η CTL και η IPB δεν είχαν δεσπύζουσα θέση. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, στις δυο αυτές υποθέσεις (Commercial Solvents και CBEM), επιχειρήσεις που κατείχαν δεσπύζουσα θέση σε συγκεκριμένη αγορά εφάρμοζαν καταχρηστικές εμπορικές πρακτικές στην αγορά όπου υφίστατο δεσπύζουσα θέση, για να κρατήσουν για τον εαυτό τους, χωρίς να υπάρχει αντικειμενική ανάγκη, μια βοηθητική ή παράγωγη δραστηριότητα σε παραπλήσια ή διαφορετική αγορά, όπου αυτές δεν κατείχαν δεσπύζουσα θέση. Οι επιπτώσεις της καταχρήσεως στην αγορά αυτή, όπου δεν υφίσταται δεσπύζουσα θέση, λαμβάνονται υπόψη, προκειμένου να καθοριστεί η ενδεχομένη εφαρμογή του άρθρου 86.

Η υπόθεση AKZO αφορούσε τιμές προς άγρα πελατών που εφάρμοζε η AKZO κατά την πώληση οργανικών υπεροξειδίων χρησιμοποιούμενων ως προσθέτων ουσιών για τα άλευρα, προκειμένου να εξασθενήσει τη θέση της επιχειρήσεως ECS στον εν λόγω τομέα και να την εμποδίσει με τον τρόπο αυτό να αποκτήσει πρόσβαση στην αγορά των οργανικών υπεροξειδίων που προορίζονται για την παραγωγή πλαστικών, στην οποία δεσπύζει η AKZO. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η σχετική αγορά ήταν εκείνη των οργανικών υπεροξειδίων στο σύνολο τους, παρ' όλων ότι διέκρινε, κατά τρόπο ολίγον ασαφή⁹⁰, στην απόφαση αυτή δύο τομείς: τον τομέα των υπεροξειδίων που προορίζονται για την κατασκευή πλαστικών και τον τομέα εκείνων των υπεροξειδίων που χρησιμοποιούνται ως πρόσθετες ουσίες για τα άλευρα. Η κατάχρηση — αφύσικα χαμηλή τιμή — επιτελέσθηκε από την AKZO στον τελευταίο αυτό τομέα της οικείας αγοράς, αλλά με σκοπό να παραγάγει αποτελέσματα στον τομέα των υπεροξειδίων που χρησιμοποιούνται κατά την κατασκευή πλαστικών, ο οποίος αποτελούσε την κύρια αγορά της AKZO.

Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, με την απόφαση BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής⁹¹, το Πρωτοδικείο δέχθηκε ότι το άρθρο 86 εφαρμόζεται στην περίπτωση πλεονεκτήματος που η οικεία επιχείρηση, η οποία κατέχει δεσπύζουσα θέση στην αγορά των γυψοσανίδων, χορηγεί σε μία διαφορετική αγορά, αυτήν του γύψου, μόνο στους «πιστούς» πελάτες, οι οποίοι αγοράζουν μόνον από αυτήν γυψοσανίδες. Συγκεκριμένα, η επιχείρηση έδινε προτεραιότητα στην παράδοση γύψου στους πελάτες που αγόραζαν από αυτήν τις γυψοσανίδες της, προκειμένου να προλάβει ή να εμποδίσει την εισαγωγή γυψοσανίδων από άλλα κράτη μέλη. Επομένως, η ακολουθούμενη εμπορική πρακτική στον τομέα του γύψου αποσκοπούσε στην ενίσχυση της δεσπύζουσας θέσεως της επιχειρήσεως στην αγορά των γυψοσανίδων.

⁹⁰ Απόφαση AKZO, που προπαρατέθηκε στην υποσημείωση 9, σκέψεις 40 έως 45.

⁹¹ Βλ. Απόφαση της 1ης Απριλίου 1993, [T-65/89 \(Συλλογή 1993, σ. Π-389\)](#) και Απόφαση της 6ης Απριλίου 1995, [C-310/93 P \(Συλλογή 1995, σ. I-865\)](#).

Πέραν των πιο πάνω, η Επιτροπή σημειώνει περαιτέρω πως με τις προτάσεις του στην υπόθεση Michelin κατά Επιτροπής, ο γενικός εισαγγελέας VerLoren van Themaat ισχυρίστηκε ότι η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως μπορεί να πραγματοποιηθεί, σύμφωνα με το γράμμα του άρθρου 86, σε συναφή αγορά, στην οποία η οικεία επιχείρηση δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση⁹²

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή παραπέμπει στην υπόθεση T-228/97 (Irish Sugar plc) όπου σημειώθηκε ότι : *«Το Δικαστήριο διευκρίνισε πράγματι ότι μια επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση σε αγορά πρώτων υλών δεν μπορεί να καταχράται της δεσπόζουσας θέσεως της στην αγορά αυτή για να διευκολύνει την είσοδο της σε αγορά παραγώγων προϊόντων στα οποία περιλαμβάνονται οι εν λόγω πρώτες ύλες, θίγοντας την ανταγωνιστική θέση των άλλων επιχειρηματιών που ασκούν τη δραστηριότητα τους στην τελευταία αυτή αγορά, αρνούμενη παραδείγματος χάριν να τους προμηθεύσει τις αναγκαίες πρώτες ύλες για τις δραστηριότητες τους στη δεύτερη αγορά (απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 1974, 6/73 και 7/73, Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 113, σκέψη 25). Αν και η μη χορήγηση παρόμοιων εκπτώσεων στους λοιπούς αγοραστές βιομηχανικής ζαχάρεως δεν αντιστοιχεί σε άρνηση εφοδιασμού, διαπιστώνεται εντούτοις ότι η αρχή της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως σε μια αγορά με σκοπό να επηρεαστεί ο ανταγωνισμός σε άλλη αγορά έχει ήδη καθιερωθεί. Εν προκειμένω, διαπιστώνεται επιπλέον ότι η εν λόγω επιχείρηση κατείχε δεσπόζουσα θέση και στις δύο οικείες αγορές..*

Από την προπαρατεθείσα νομολογία προκύπτει σύμφωνα με την Επιτροπή, ότι το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ επεκτείνεται, και καλύπτει οποιαδήποτε καταχρηστική εμπορική συμπεριφορά επηρεάζουσα την αγορά στην οποία υφίσταται δεσπόζουσα θέση, αλλά και σε διαφορετικές γειτονικές ή συνδεδεμένες αγορές

Στην προκειμένη περίπτωση η Επιτροπή διαπιστώνει πως, υπάρχει συνάφεια μεταξύ των αγορών της παραγωγής και χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος καθώς πρόκειται μεν για ξεχωριστές, αλλά στενά συνδεδεμένες αγορές. Ο ΠΟΑ ως επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος, χρησιμοποιεί πρακτικές όπως είναι ο έλεγχος και ρύθμιση της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος των αγελαδοτρόφων μελών του, στους οποίους επιβάλλει ποσοστώσεις παρά την επιβαλλόμενη κατάργηση αυτών από την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι οποίες πρακτικές παράγουν αρνητικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα στην αγορά χονδρικής διάθεσης, έναντι τόσο των μελών του που ταυτοχρόνως συνιστούν και δυνητικούς ανταγωνιστές του – στην εν λόγω αγορά αλλά και σε όλους τους

⁹² Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα VerLoren van Themaal στην υπόθεση Michelin κατά Επιτροπής, που προπαρατέθηκε στην υποσημείωση 5, σ. 3529 επ.

δραστηριοποιημένους στην αγορά χονδρικής διάθεσης/εμπορίας νωπού αγελαδινού γάλακτος αφού συνεχίζοντας την εφαρμογή του συστήματος ποσοστώσεων ουσιαστικά μετακυλύει την οικονομική του δύναμη και στην αγορά αυτή του επόμενου σταδίου. Παρακρατώντας / περιορίζοντας μέσω του συστήματος ποσοστώσεων, το μεγαλύτερο κομμάτι της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος, εκ των πραγμάτων, ο ΠΟΑ παρακωλύει τον ανταγωνισμό και στο επόμενο στάδιο της χονδρικής διάθεσης.

Η Επιτροπή, στη βάση των ενωπίων της στοιχείων και δεδομένων, θεωρεί ότι ο ΠΟΑ προέβηκε σε αποσπασματικές ενέργειες για να δημιουργήσει την εντύπωση ότι το σύστημα των ποσοστώσεων έχει καταργηθεί. Ο ΠΟΑ σημείωσε καταρχάς ότι, στις 19/3/2015 κατά τη Γενική του Συνέλευση, αποφασίστηκε όπως μέχρι την τροποποίηση του καταστατικού του Οργανισμού καταργηθεί κάθε αναφορά στο σύστημα ποσοστώσεων και επιπρόσθετα ανέφερε ότι σε διάφορες περιστάσεις, μετά τη λήψη της απόφασης από τη Γενική Συνέλευση, ενημερώθηκαν οι παραγωγοί αναφορικά με το νέο περιβάλλον που διαμορφώθηκε μετά την κατάργηση του συστήματος ποσοστώσεων δεικνύοντας ότι ενημερώσεις έγιναν από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού σε παραγωγούς που δραστηριοποιούνται στις περιοχές τους, καθώς επίσης και από τον Γενικό Διευθυντή του ΠΟΑ, προσκομίζοντας δύο επιστολές προς μέλη του με ημερομηνίες 21/3/2015 και 24/3/2015 καθώς επίσης και τη δήλωση του κ. Φ. ημ. 20/5/2021. Επίσης, ο ΠΟΑ προσκόμισε ένα δείγμα εγγράφου μεταβίβασης μετοχών μεταξύ του ΠΟΑ και ενός μέλους του, για να υποστηρίξει ότι από 1^η Απριλίου 2015 οι Μετοχές τάξης Β' δεν συνδέονται με ποσόστωση Αγελαδινού Γάλακτος. Επικαλέστηκε επιπρόσθετα ενδεικτικές περιπτώσεις παραγωγών μελών του ΠΟΑ που αγόρασαν πρόσθετες μετοχές από άλλους παραγωγούς μέλη του, χωρίς αυτό να επηρεάσει τις παραδόσεις γάλακτος τους προς τον Οργανισμό ενώ επιπρόσθετα σημείωσε ότι και κατά τη μεταβίβαση μετοχών στις 30/9/2016 από τον κ. Κ.Κ. στους κ. Λ. στο έγγραφο μεταβίβασης γινόταν σχετική αναφορά ότι οι Μετοχές Τάξης Β δεν συνδέονται με ποσόστωση αγελαδινού γάλακτος.

Η Επιτροπή σημειώνει τα στοιχεία που απέστειλε ο ΠΟΑ αναφορικά με τη μεταφορά μετοχών και παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος των μελών του και επισημαίνει ότι λόγω της μη αλλαγής του καταστατικού ή και των συμβάσεων, τα μέλη του είχαν γραπτή διαβεβαίωση ότι δεν υπήρχε σύνδεση των μετοχών με την ποσόστωση μόνο στην περίπτωση που επιθυμούσαν να προχωρήσουν σε μεταβίβαση μετοχών και στη βάση φράσης που συμπεριλήφθηκε στο έγγραφο μεταβίβασης το οποίο συγκρούεται με τις μεταξύ των μερών συμβατικές σχέσεις.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα πιο πάνω στοιχεία δεν καταδεικνύουν ότι ο ΠΟΑ προέβηκε σαφώς και με συγκεκριμένες και καθολικές ενέργειες ενημέρωσης για την κατάργηση του συστήματος των ποσοστώσεων και συνεπώς στην άρση του περιορισμού που επέβαλλε

σε ότι αφορά την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος και κατ' επέκταση την διάθεση του νωπού αγελαδινού γάλακτος από τους παραγωγούς μέλη του ως η ιδιαίτερη ευθύνη του.

Από τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία, φαίνεται ότι ο ΠΟΑ προέβαινε σε περιορισμό της χονδρικής διάθεσης – εμπορίας νωπού αγελαδινού γάλακτος δια της επιβολής ποσοτώσεων προς τους αγελαδοτρόφους μέλη του, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους 2015. Η Επιτροπή εξήγαγε αυτό το συμπέρασμα λαμβάνοντας υπόψη ανάμεσα σε άλλα και το ότι στην αναλυτική κατάσταση πληρωμής που εξέδιδε ο ΠΟΑ προς τον κ. Κ.Κ. και Π.Μ.Κ., δεν διαγράφεται καθοιονδήποτε τρόπο η αναφορά στο θέμα των ποσοτώσεων μέχρι και τον Μάρτιο του 2016. Συνεπώς, η αναφορά του ΠΟΑ ότι αυτό οφείλεται σε καθυστερήσεις στις σχετικές αλλαγές στο λογισμικό δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή και απορρίπτεται. Ο ΠΟΑ θα μπορούσε να λάβει άλλα μέτρα, με απάλειψη έστω και χειρόγραφα της αναφοράς σε ποσοτώσεις στα τιμολόγια / αναλυτικές καταστάσεις εκάστου παραγωγού αν πράγματι τις καταργούσε. Ειδικά λαμβάνοντας υπόψη ότι απ'ότι διαφάνηκε δύο εκ των μελών του με σχετικές επιστολές του προς αυτόν εξέφρασαν τη δυσπιστία τους ή και την επιθυμία τους για γραπτή ενημέρωση σε σχέση με το θέμα κατάργησης των ποσοστόσεων. Επισημαίνεται ότι από τη μία ο κ. Κ.Π. σε επιστολή του ημερομηνίας 21/3/2015 ζητεί γραπτή επιβεβαίωση των λεχθέντων του αντιπροσώπου της περιοχής του ενώ ο κ. Χ.Χ με επιστολή του ημερομηνίας 24/3/2015 ζητεί γραπτή ενημέρωση «για δική μου χρήση ή για να παραδίδω σε άλλους αγοραστές». Ως εκ τούτου, φαίνεται ότι ακόμη και μετά τη συνάντηση της 19/3/2015 και των ισχυριζόμενων προφορικών ενημερώσεων δεν κατέστη ξεκάθαρο ότι οι ποσοτώσεις καταργήθηκαν. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα δεσμευτικά γραπτά νομικά έγγραφα στη βάση των οποίων προβλέπονταν κυρώσεις, προσέκρουαν με τα όσα κατ' ισχυρισμό λέγονταν και μεταφέρονταν προφορικά, δεικνύοντας αντιφατικότητα μεταξύ των αποφάσεων, των ενεργειών και των εν ισχύ νομικών εγγράφων του ΠΟΑ.

Η Επιτροπή διαπιστώνει πως ο ΠΟΑ συνέχιζε να αφήνει την εντύπωση στους αγελαδοτρόφους - μέλη του της ύπαρξης συστήματος ποσοτώσεων, ως αποδεικνύεται και από τις προαναφερθείσες αναλυτικές καταστάσεις που ο ίδιος εξέδιδε. Η Επιτροπή κρίνει ότι από τα στοιχεία που έχουν προσκομιστεί για την κατάδειξη των ισχυρισμών του ΠΟΑ, δεν προκύπτει ότι από την 1/4/2015 κάθε παραγωγός παρέμενε ελεύθερος να παράγει όση ποσότητα αγελαδινού γάλακτος ήθελε ή πέραν των ποσοτώσεων που ίσχυαν πριν από την 1/4/2015.

Η Επιτροπή, εν συνεχεία, προχώρησε να εξετάσει το ζήτημα της πρόκλησης ζημιάς στους καταναλωτές που τίθεται ως αυτοτελής προϋπόθεση στο άρθρο 6(1)(β) του Νόμου. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, όπως επισημάνθηκε από το ΔΕΕ στην υπόθεση Continental Can, η εν λόγω διάταξη (που αντιστοιχεί στο άρθρο 102 της ΣΛΕΕ), «δεν αφορά μόνο τις

πρακτικές που μπορούν να προκαλέσουν άμεση ζημία στους καταναλωτές, αλλ' επίσης και αυτές που τους προκαλούν ζημία θίγοντας μια πραγματική διάρθρωση ανταγωνισμού»⁹³. Επίσης, στην υπόθεση Commercial Solvents, το ΔΕΕ εξέφρασε τη γνώμη ότι τυχόν αλλοίωση της δομής μιας αγοράς που λειτουργεί υπό όρους αποτελεσματικού ανταγωνισμού ήταν επαρκής προϋπόθεση για την στοιχειοθέτηση της πρόκλησης ζημιάς στους καταναλωτές. Το Δικαστήριο πρόσθεσε ότι η ως άνω αλλοίωση έβλαπτε τους καταναλωτές έμμεσα⁹⁴.

Η Επιτροπή θεωρεί πως η επιβολή ποσοτώσεων στην παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον ΠΟΑ αλλοιώνει τη δομή της αγοράς καθώς στερεί από τους παραγωγούς αγελαδοτρόφους μέλη του τη δυνατότητα να δραστηριοποιηθούν ελεύθερα, απρόσκοπτα και χωρίς περιορισμούς στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος, στην οποία δραστηριοποιούνται οι αγελαδοτρόφοι και ο ΠΟΑ ως οργάνωση παραγωγών, με αποτελέσματα που προκύπτουν και στη αγορά χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, στην οποία δραστηριοποιείται ο ΠΟΑ και οι αγελαδοτρόφοι, οι οποίοι από μόνοι τους πωλούν την παραχθείσα ποσότητα νωπού αγελαδινού γάλακτος. Σε κάθε περίπτωση, ο περιορισμός της διάθεσης ενός προϊόντος στην αγορά δεν μπορεί παρά να επιδράσει στην ένταση και τον ρυθμό παραγωγής του. Τα δύο μεγέθη είναι κατά κανόνα αλληλένδετα και προσαρμόζονται αναλόγως. Επίσης υφίστανται άμεσες επιπτώσεις στον καταναλωτή.

Ο καθορισμός ποσοτώσεων παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος δημιούργησε μια κατάσταση ικανή να εξαλείψει εκ των προτέρων κάθε δυνατότητα ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων μελών του ΠΟΑ.

Σε σχέση με τις αναφορές του ΠΟΑ σε μη ύπαρξη ανικανοποίητης ζήτησης από γαλακτοβιομηχανίες, η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι η εξετασθείσα υπόθεση αφορά εξέταση του κατά πόσο υπήρξε περιορισμός στην παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος των αγελαδοτρόφων μελών του ΠΟΑ και κατ' επέκταση στην αύξηση διάθεσης γάλακτος στην αγορά κάτι που κατά συνέπεια θα σήμαινε λιγότερη διάθεση γάλακτος σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε μετέπειτα στάδιο. Εξάλλου στην περίπτωση πρότερης ξεκάθαρης γνώσης των παραγωγών ότι οι νομικές δεσμεύσεις των παραγωγών μελών σε σχέση με τις ποσοτώσεις βάσει καταστατικού και συμβάσεων δεν θα ίσχυαν, η αγορά ενδεχομένως να διαμορφωνόταν διαφορετικά σε σχέση με τη ζήτηση, είτε σε ό,τι αφορά την ποσότητα της ζήτησης είτε σε ό,τι αφορά την τιμή πώλησης από τους παραγωγούς στο επόμενο στάδιο της αλυσίδας παραγωγής.

⁹³ Απόφαση ΔΕΕ της 21ης Φεβρουαρίου 1973, 6/72, Europemballage και Continental Can κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σκέψη 26).

⁹⁴ Βλ. Συνεκδικασθείσες υποθέσεις 6/73 και 7/73 Istituto Chemioterapico Italiano SpA και Commercial Solvents Corporation κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σελ. 113 σκ. 32

Ο ΠΟΑ περιορίζοντας τη διάθεση νωπού αγελαδινού γάλακτος, στέρησε από την κυπριακή οικονομία και τους καταναλωτές την παραγωγή όλης της ποσότητας αγελαδινού γάλακτος που θα μπορούσε να παραχθεί στην αγορά κατά το έτος 2015 μέχρι και Μάρτιο 2016 (ημερομηνία κατά την οποία ως κατάγραψε εξαλείφθηκε από τα τιμολόγια του η αναφορά σε ποσόστωση) μετέπειτα και της επιστολής του κ. Κ.Κ. προς την Επιτροπή ημερομηνίας 26/1/2016. Μέσω του ελέγχου και της μείωσης της προσφοράς, συνεπεία του περιορισμού της παραγωγής, επηρεάζονται συνήθως και οι τιμές.⁹⁵

Τέλος, η Επιτροπή σημειώνει ότι η συμπεριφορά/ πρακτικές του ΠΟΑ είχαν ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα το να μην μπορεί να διαμορφωθεί η δομή της αγοράς υπό όρους ελεύθερου ανταγωνισμού, με συνεπακόλουθο επιπτώσεις στην ανταγωνιστική διάρθρωση της αγοράς και αρνητικό επηρεασμό κατάστασης αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

Καταληκτικά, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ο ΠΟΑ ως επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος, χρησιμοποίησε κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, πρακτικές περιορισμού όπως είναι ο έλεγχος της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος από τους αγελαδοτρόφους μέλη του, στους οποίους επιβάλλει ποσοτώσεις παρά την κατάργηση αυτών από την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι οποίες πρακτικές παράγουν αρνητικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα στην αγορά χονδρικής προμήθειας, έναντι τόσο των μελών του που ταυτοχρόνως συνιστούν και δυνητικούς ανταγωνιστές του στην εν λόγω αγορά αλλά και σε όλους τους δραστηριοποιημένους στην αγορά χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, καθώς επίσης αποστερώντας τους Κύπριους καταναλωτές από ένα κοινωνικό αγαθό υψηλής αξίας.

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Υπό το φως όλων των πιο πάνω αναλυθέντων στοιχείων, μέσα από την αξιολόγηση και συνεκτίμηση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, η Επιτροπή έχει καταλήξει ομόφωνα ότι:

Η πρακτική του ΠΟΑ, ως δεσπόζουσα επιχείρηση στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος, να επιβάλλει ποσοτώσεις στους αγελαδοτρόφους μέλη του σε ότι αφορά την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος, είχε ως αποτέλεσμα την παρακώλυση και/ή τον περιορισμό και/ή τη νόθευση του ανταγωνισμού στην αγορά παραγωγής και αγορά χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου.

⁹⁵ Βλ. Wagenbaur σε Lowenheim/Meesen/Riesenkampff, Art. 81 Abs. 1, αρ. 254, σελ. 318. Βλ. και Τριανταφυλλάκη σε Σχίνα.

11. ΕΠΙΒΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ

Η Επιτροπή σημείωσε ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24(α) του Νόμου, για κάθε παράβαση των άρθρων 3 ή/και 6 και/ή των Άρθρων 101 ΣΛΕΕ και/ή 102 ΣΛΕΕ την οποία διαπράττουν επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, δύναται με απόφασή της να λαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα μέτρα:

«(α) να επιβάλλει τα πιο κάτω διοικητικά πρόστιμα ανερχόμενα, ανάλογα με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης-

(i) μέχρι το δέκα τοις εκατόν του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, ή

(ii) μέχρι το άθροισμα του δέκα τοις εκατόν του κύκλου εργασιών κάθε επιχείρησης που είναι μέλος της παραβαίνουσας ένωσης επιχειρήσεων,

ο οποίος κύκλος εργασιών πραγματοποιήθηκε κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος [...]».

Επίσης, ως αναφέρεται στο άρθρο 42(1) του Νόμου: *«Τα διοικητικά πρόστιμα για παραβάσεις των διατάξεων του παρόντος Νόμου και/ή των Άρθρων 101 ΣΛΕΕ και/ή 102 ΣΛΕΕ επιβάλλονται από την Επιτροπή με δεόντως αιτιολογημένη απόφαση, κατόπιν διεξαγωγής δέουσας έρευνας κι αφού ληφθεί υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης σε κάθε περίπτωση.».*

Η Επιτροπή προς τούτο, στις 3/12/2021 ενεργώντας στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου, απέστειλε σχετική επιστολή στον ΠΟΑ, ειδοποιώντας τον σχετικά με την πρόθεσή της να του επιβάλει διοικητικό πρόστιμο και ενημερώνοντάς τον για τους λόγους για τους οποίους προτίθεται να ενεργήσει τοιουτοτρόπως, παρέχοντας του το δικαίωμα υποβολής παραστάσεων εντός της προθεσμίας 30 ημερών, καλώντας τον παράλληλα όπως αποστείλει τις εξελεγμένες οικονομικές του καταστάσεις για το 2020.

Ο ΠΟΑ, μετά από έγκριση αιτήματός του για παράταση της προθεσμίας υποβολής γραπτών παραστάσεων, υπέβαλε αυτές στις 12/1/2022 καθώς και τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του για το έτος 2019. Με ηλεκτρονικό του μήνυμα ημερομηνίας 9/2/2022 ο ΠΟΑ ενημέρωσε την Επιτροπή ότι *«οι πιο πρόσφατες εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του ΠΟΑ είναι για το έτος 2019 και δεν υπάρχουν διαθέσιμες εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2020.»*

Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 14/7/2022, αφού έλαβε υπόψη τη νομοθεσία και καθοδηγούμενη από σχετική νομολογία και υπό το φως των δηλώσεων του ΠΟΑ και τα ενώπιόν της στοιχεία και δεδομένα σε σχέση με την παρούσα υπόθεση ομόφωνα αποφάσισε όπως κατά την εξέταση εφαρμογής του άρθρου 24(α) του Νόμου λάβει υπόψη της το αμέσως προηγούμενο διαθέσιμο πλήρες και ελεγμένο οικονομικό έτος της απόφασης, ήτοι τον κύκλο εργασιών του ΠΟΑ για το 2019.

11.1 Θέσεις του ΠΟΑ

Η Επιτροπή μελέτησε ενδελεχώς τις γραπτές παραστάσεις που απέστειλε ο ΠΟΑ, ως προς την πρόθεση της να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο και εξέτασε ένα προς ένα όλα τα σημεία που εγέρθηκαν και αναπτύχθηκαν λεπτομερειακά, τα οποία καταγράφει συνοπτικά κατωτέρω:

(α) Παραστάσεις ΠΟΑ σε σχέση με το ύψος του προστίμου

2. η παράβαση είχε περιορισμένη διάρκεια και τερματίστηκε κατά τη χρονική στιγμή έναρξης της αυτεπάγγελτης έρευνας αφού έλαβε χώρα την περίοδο μεταξύ Απρίλη 2015 μέχρι Μάρτη 2016
3. ο ΠΟΑ σημείωσε το χρονικό διάστημα που έχει μεσολαβήσει από την έναρξη της έρευνας
4. η μη απάλειψη των αναφορών σε ποσοτώσεις στις αναλυτικές καταστάσεις οφείλεται σε λόγους εκτός του ελέγχου του ΠΟΑ, σε τεχνικές δυσχέρειες τροποποίησης του λογισμικού έκδοσης των καταστάσεων, και δεν υπήρχε πρόθεση από τον ΠΟΑ να συνεχίσει οποιαδήποτε αναφορά στις εν λόγω καταστάσεις. Προς υποστήριξη αυτής της θέσης ο ΠΟΑ παραπέμπει σε άλλα έγγραφα για τα οποία έγιναν αλλαγές και συγκεκριμένα στα έντυπα μεταβίβασης μετοχών.
5. έστω και αν γινόταν αναφορά σε ποσοτώσεις στις αναλυτικές καταστάσεις δεν υπήρξε οιαδήποτε παρακώλυση του ανταγωνισμού και αν υπήρξε αυτή ήταν περιορισμένης έως αμελητέας εμβέλειας.
6. κατά την περίοδο 1/4/2015 μέχρι 31/3/2016 η συνολική ποσότητα αγελαδινού γάλακτος ήταν κατά πολύ υψηλότερη από τις ποσότητες που αντιστοιχούν στις «ποσοτώσεις αναφοράς», κάτι που δεικνύει ότι η αναφορά σε ποσοτώσεις στις αναλυτικές καταστάσεις δεν είχαν επίδραση στο επίπεδο της παραγωγής και κατ' επέκταση στο επίπεδο διάθεσης αγελαδινού γάλακτος.
7. Δεν υπήρξε κατά την περίοδο 1/4/2015-31/3/2016 πρόβλημα με την ικανοποίηση των συμφωνιών του ΠΟΑ με γαλακτοβιομηχανίες πελάτες του και ως εκ τούτου ο καταναλωτής δεν επηρεάστηκε. Ο ΠΟΑ αναφέρει ότι η ύπαρξη ανισορροπίας στην αγορά και ειδικότερα παραγωγής που δεν μπορεί να απορροφηθεί από τη ζήτηση συνεπάγεται καταστροφικές αποχύσεις και σπατάλη πόρων. Ο ΠΟΑ έλαβε ενέργειες για να τονωθεί η ζήτηση αγελαδινού γάλακτος ώστε να μην προκύψουν ζητήματα ανισορροπιών στην αγορά και όχι ενέργειες για μείωση της παραγωγής. Αν επιθυμούσε μείωση παραγωγής θα καλούσε τους παραγωγούς του να

συμμετάσχουν σε μέτρα της ΕΕ και του Υπουργείου Γεωργία σχετικά με την καταβολή ενισχύσεων.

8. Κατά την ΓΣ του ΠΟΑ ημερομηνίας 19/3/2015 λήφθηκαν αποφάσεις από τους ίδιους τους παραγωγούς για κατάργηση κάθε αναφοράς στο σύστημα των ποσοτώσεων και για συνεχή ενημέρωση των παραγωγών μελών του ΠΟΑ για κατάργηση των ποσοτώσεων από την ΕΕ, ως επιβεβαιώνεται από την αλληλογραφία του ΠΟΑ με παραγωγούς και ένορκη δήλωση που υποβλήθηκε.
9. Κατά τη ΓΣ του ΠΟΑ ημερομηνίας 19/3/2015 αποφασίστηκε η παροχή διευκολύνσεων για αποχώρηση αγελαδοτρόφων με ειδοποίηση 3 μηνών αντί 12 μηνών, ενώ ο ΠΟΑ ανέφερε ότι μπορούσαν επίσης να διαθέσουν μέρος της παραγωγής τους σε τρίτα πρόσωπα.
10. Οι παραγωγοί μέλη του ΠΟΑ πληρώθηκαν για όλες τις ποσότητες γάλακτος που είχαν διαθέσει στον ΠΟΑ κατά την περίοδο 1/4/2015-31/3/2016
11. Από το 2013 δεν επιβλήθηκε καμία αύξηση στην τιμή του αγελαδινού γάλακτος από τον ΠΟΑ ή/ και τους παραγωγούς μέλη του.
12. Ο ΠΟΑ αναφέρεται σε μείωση στη ζήτηση γάλακτος και σε μεγάλες αδιάθετες ποσότητες χαλλουμιού στο «τελευταίο χρονικό διάστημα», επισυνάπτοντας δημοσιεύματα του 2021.
13. Ο ΠΟΑ αναφέρει ότι καθ' όλη τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας προσκόμισε όλα τα στοιχεία και διευκρινίσεις που του ζητήθηκαν, ότι απέστειλε εντός χρονοδιαγραμμάτων όλα τα πρόσθετα στοιχεία που του είχαν ζητηθεί κατά την προφορική διαδικασία 28/5/2021 και συμμορφώθηκε με υποδείξεις της Επιτροπής αναφορικά με τη συμμετοχή του μικρότερου δυνατού αριθμού προσώπων κατά την προφορική διαδικασία ημ. 28/5/2021 λόγω των μέτρων περιορισμού του Covid-19.
14. Ο ΠΟΑ εφαρμόζει από το 2018 πολιτική συμμόρφωσης με το δίκαιο του ανταγωνισμού και η επιβολή προστίμου σε επιχείρηση που κάνει τεράστια βήματα για να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις ανταγωνισμού ίσως προκαλέσει αντιδράσεις και επιφέρει αντίθετα αποτελέσματα.
15. Ο ΠΟΑ αναφέρει ότι σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού 1308/2013 και της εθνικής νομοθεσίας επιτελεί μεταξύ άλλων τη δραστηριότητα του προγραμματισμού της παραγωγής των μελών του και την προσαρμογή της στη ζήτηση σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς τόσο από πλευράς ποιότητας όσο και από πλευράς ποσότητας.

16. Ο ΠΟΑ υποβάλλει τη θέση ότι η επιβολή προστίμου θα δώσει το εσφαλμένο μήνυμα ότι οι παραγωγοί δεν θα έχουν οποιεσδήποτε συνέπειες από την παραβίαση των νομικών υποχρεώσεων που έχουν ως μέλη αναγνωρισμένων Ομάδων/ Οργανώσεων Παραγωγών, θα υπονομεύσει τα κίνητρα των παραγωγών να θεσπίζουν τέτοιες ομάδες και θα αφήνει τον ΠΟΑ εκτεθειμένο στους πελάτες του λόγω ανεπαρκών ποσοτήτων αγελαδινού γάλακτος.

(β) Παραστάσεις ΠΟΑ σε σχέση με επιστολή της Επιτροπής ημερομηνίας 3/12/2021 με την οποία ενημερώθηκε για την απόφαση της περί παράβασης της νομοθεσίας

- I Ο ΠΟΑ αναφερόμενος σε πίνακα με αριθμητικά στοιχεία σε σχέση με το ύψος της παραγωγής του και άλλων παραγωγών (εκτός ΠΟΑ) για τα έτη 2015-2016 αναφέρει ότι τα εν λόγω στοιχεία δεν ήταν στην Έκθεση Αιτιάσεων, ότι η παραγωγή των άλλων παραγωγών παρουσιάζει μεγάλη διακύμανση, ότι παρατηρείται αύξηση / μικρότερη μείωση του ΠΟΑ κατά συγκεκριμένους μήνες σε σχέση με τους άλλους παραγωγούς, ότι βάσει των αριθμών οι επιπρόσθετες γαλακτοφόρες αγελάδες για το 2016 είχαν μέση παραγωγικότητα 12711 λίτρα ενώ το 2015 για το 2015 ήταν 6416 λίτρα, ότι δεν μπορούν να συναχθούν οποιαδήποτε πειστικά συμπεράσματα από τις συγκριτικές αναλύσεις της Επιτροπής, ότι η μόνη λογική εξήγηση για τη μεγάλη διακύμανση των άλλων παραγωγών οφείλεται στο ότι οι άλλοι παραγωγοί (εκτός του ΠΟΑ) διακινούσαν παράνομα αγελαδινό γάλα το οποίο δεν δήλωναν στην αρμόδια αρχή, ότι η αύξηση δεν δικαιολογείται από την αύξηση του αριθμού των γαλακτοφόρων αγελάδων και ότι τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας (που υπολογίζονται σε κιλά) δεν συνάδουν με τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας (σε λίτρα)
- II Αναφορικά με την αναφορά της Επιτροπής στο χρονικό πλαίσιο κατά το οποίο λήφθηκε η απόφαση για το νέο τρόπο λειτουργίας της αγοράς, ο ΠΟΑ σημειώνει ότι δεν έγινε μία τέτοια αναφορά στην Έκθεση Αιτιάσεων, ότι οι αποφάσεις σε σχέση με την κατάργηση ποσοστώσεων της ΕΕ δεν περιλαμβάνονται στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, ότι η Επιτροπή επικεντρώνεται στο χρονικό σημείο της απόφασης, ότι η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ποσοστώσεις της ΕΕ ήταν ενάντια στα συμφέροντα των παραγωγών, ότι λήφθηκε απόφαση από το ΔΣ στις 22/1/2015 σε σχέση με την ενημέρωση των παραγωγών μελών του ΠΟΑ σε σχέση με την κατάργηση του συστήματος των ποσοστώσεων. Προσθέτει ότι 117 από τα 161 μέλη του ΠΟΑ είχαν συμμετάσχει στη ΓΣ ημερομηνίας 19/3/2015 στην οποία λήφθηκαν ομόφωνες αποφάσεις σε σχέση με το θέμα των ποσοστώσεων και ως εκ τούτου ήταν ενήμεροι.
- III Ο ΠΟΑ σημειώνει ότι η αναφορά της Επιτροπής ότι δεν είχε απαλειφθεί καμία αναφορά στο σύστημα των ποσοστώσεων, ούτε στα τιμολόγια, ούτε στο

καταστατικό αλλά ούτε στις συμβάσεις του ΠΟΑ με τους παραγωγούς μέλη του δεν αναφέρθηκε στην Έκθεση Αιτιάσεων, σημειώνει ότι οι αναφορές σε ποσοστώσεις στο καταστατικό και τις συμφωνίες αφορά τις ποσοστώσεις που καθορίζονται από την ΕΕ και ως εκ τούτου αυτές δεν ίσχυαν με την κατάργησή τους από την ΕΕ. Επίσης σημείωσε ότι κανένας παραγωγός μέλος του δεν προέβηκε σε αστικό δικαστήριο σε σχέση με αυτά τα θέματα. Επεσήμανε ότι οι σχετικές αποφάσεις του ΠΟΑ στη ΓΣ ημ. 19/3/2015 αναφορικά με τις ποσοστώσεις δεν ήταν αναγκαίες ενόψει της κατάργησης του συστήματος των ποσοστώσεων την 1/4/2015. Επίσης αναφέρει ότι τόσο στο καταστατικό όσο και στις συμφωνίες ο ορισμός των ποσοστώσεων γινόταν βάσει των ποσοστώσεων της ΕΕ.

IV Ο ΠΟΑ αναφέρει ότι κανένας περιορισμός δεν υπήρχε στην παραγωγή αγελαδινού γάλακτος από την 1/4/2015 και ουδεμία αποκοπή δεν υπήρξε από αυτούς για την αυξημένη παραγωγή τους εν σχέσει με τη μέγιστη επιτρεπτή παραγωγή που καθοριζόταν από την ΕΕ ή τις ποσοστώσεις αναφοράς, ενώ επιπλέον αναφέρει ότι η Επιτροπή δεν αναφέρει ποιος αποφάσισε να μην υλοποιηθούν οι αποφάσεις του ΠΟΑ σε σχέση με τις ποσοστώσεις.

V Σε σχέση με την αλληλογραφία ΠΟΑ με τους αγελαδοτρόφους μέλη του κ. Κ.Π. και κ. Χ.Χ. ο ΠΟΑ αναφέρει ότι δεν γίνεται αναφορά στην Έκθεση Αιτιάσεων σε σχέση με αυτό καθώς ότι δεν είναι ξεκάθαρο που εδράζεται το συμπέρασμα της Επιτροπής ότι δεν έγινε αντιληπτό ότι από την 1/4/2015 καταργήθηκαν οι ποσοστώσεις. Επεσήμανε ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τις απαντήσεις του ΠΟΑ στις επιστολές των 2 παραγωγών μελών του, οι οποίοι αποτελούν το 1,24% των μελών του. Ο ΠΟΑ παραθέτει την υπέρβαση ποσοστώσεως αναφοράς των εν λόγω δύο παραγωγών. Αναφορικά με τις αναλυτικές καταστάσεις του κ. Π.Μ.Κ. για τους μήνες Απρίλιο, Μάιο, Ιούνιο του 2015, ο ΠΟΑ αναφέρει ότι αυτές αποδεικνύουν ότι το επίπεδο παραγωγής του ήταν ψηλότερο καθώς και ότι καμία αποκοπή δεν υπήρξε στην πληρωμή του γάλακτος.

VI Αναφορικά με την ένορκη δήλωση του κ. Φ. και τις διαπιστώσεις της Επιτροπής, ο ΠΟΑ σημείωσε ότι η Επιτροπή δεν ζήτησε πλήρη κατάλογο των συμμετεχόντων μελών του ΠΟΑ στη ΓΣ ημ. 19/3/2015, αποστέλλοντας κατάσταση των συμμετεχόντων μελών του ΠΟΑ στη ΓΣ ημ. 19/3/2015, υποβάλλοντας τη θέση ότι θα έπρεπε να ρωτηθεί ο κ. Κ.Κ. κατά πόσο έλαβε μέρος στην ΓΣ και σημειώνοντας ότι η ένορκη δήλωση αποτελεί πρωτογενή μαρτυρία.

VII Αναφορικά με τη βεβαίωση της κας Α. Χ. ο ΠΟΑ αναφέρει ότι αυτή υποβλήθηκε υπογεγραμμένη από αυτή ως πρώην διευθύντρια της εταιρείας NESTOS IT Integration Services Ltd και ότι γίνεται σαφής αναφορά στην επιστολή του ΠΟΑ

ημερ. 8/6/2021 ότι η κα Α.Χ. ήταν διευθύντρια της εταιρείας κατά την κρίσιμη περίοδο.

11.2. Αξιολόγηση της Επιτροπής

Η Επιτροπή, έχοντας συνεκτιμήσει τις γραπτές παραστάσεις του ΠΟΑ, προτού προχωρήσει στην εξέταση των προϋποθέσεων που θέτει ο Νόμος, για την επιβολή διοικητικού προστίμου τονίζει ότι στο στάδιο της διαδικασίας της υποβολής γραπτών παραστάσεων, οι υποβληθείσες θέσεις πρέπει να αφορούν τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή «ειδοποιεί την επηρεαζόμενη επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων ή πρόσωπο, για την πρόθεσή της να επιβάλει το διοικητικό πρόστιμο». Εντούτοις, παρατηρείται πως στις παραστάσεις που υποβλήθηκαν από τον ΠΟΑ, επαναλαμβάνονται και τίγονται θέματα που η Επιτροπή στο πλαίσιο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης, διεξήλθε με ιδιαίτερη προσοχή, ως άλλωστε μπορεί να διαφανεί από την εξέταση αριθμού ζητημάτων που είχαν τεθεί σε προηγούμενο στάδιο σε σχέση με την υπόθεση (π.χ. διαδικαστικά ζητήματα, γραπτές παρατηρήσεις σε σχέση με την ουσία της υπόθεσης και θέσεις του ΠΟΑ αναφορικά με αντικειμενική δικαιολόγηση) καθώς και από την επικεφαλίδα «Απόφαση Γενικής Συνέλευσης ημερ. 19/3/2015». Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν θα ασχοληθεί με όλα τα εν λόγω ζητήματα εκ νέου. Επίσης η Επιτροπή θα εξετάσει το μέρος των γραπτών παραστάσεων του ΠΟΑ που εμπίπτουν στην επικεφαλίδα της επιστολής του «Παραστάσεις του ΠΟΑ σε σχέση με το ύψος του προστίμου» στο πλαίσιο της αξιολόγησης της επιβολής διοικητικού προστίμου.

Αναφορικά με τις θέσεις του ΠΟΑ ότι συγκεκριμένες αναφορές της Επιτροπής δεν είχαν συμπεριληφθεί στην Έκθεση Αιτιάσεων, σημειώνεται ότι οι εν λόγω αναφορές προκύπτουν από το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου καθώς και από εξέταση ισχυρισμών του ΠΟΑ αναφορικά με την ύπαρξη αντικειμενικής αιτιολόγησης. Ειδικότερα, αναφορές σε αριθμητικά στοιχεία σε σχέση με το ύψος της παραγωγής του ΠΟΑ και άλλων παραγωγών στη βάση δημοσιευμένων στοιχείων, αναφορές σε σχέση με το χρονικό πλαίσιο κατά το οποίο λήφθηκε απόφαση του ΠΟΑ σε ΓΣ και τις αποφάσεις της ΕΕ σε σχέση με τις ποσοστώσεις⁹⁶, αναφορές σε μη τροποποίηση του καταστατικού, συμβάσεων προμήθειας και τιμολόγια, αναφορές σε επιστολές που ανταλλάχθηκαν μεταξύ ΠΟΑ και δύο (2) παραγωγούς -μέλη του, αποτελούν αναφορές που προκύπτουν μετά από υποβολή συγκεκριμένων θέσεων και ισχυρισμών του ΠΟΑ αναφορικά με την Έκθεση Αιτιάσεων. Οι σχετικές αναφορές της Επιτροπής αφορούν ουσιαστικά εξέταση αυτών των θέσεων του ΠΟΑ, όπως και η

⁹⁶ Αναφορές στα δημοσιευμένα στοιχεία σε σχέση με αποφάσεις της ΕΕ έγιναν και στην Έκθεση Αιτιάσεων ημερομηνίας 8/1/2021, βλ. υποσημειώσεις 11-13.

επικέντρωση της Επιτροπής στο χρονικό σημείο της απόφασης του ΠΟΑ και ενημέρωσης των μελών του.

Αναφορικά με τη βεβαίωση που υποβλήθηκε σε σχέση με το λογισμικό σύστημα η Επιτροπή σημειώνει ότι αυτή προκύπτει μετά από εξέταση των υποβληθέντων θέσεων του ΠΟΑ. Η Επιτροπή σημείωσε ότι η αναφορά σε διευθυντή της εταιρείας NESTOS έγινε στη βάση των στοιχείων του Εφόρου Εταιρειών, εφόσον η εν λόγω βεβαίωση δεν είχε σαφή αναφορά ως προς την ιδιότητα του ατόμου που την υπέγραφε πέραν της αναφοράς στη σελίδα 5 των συμπληρωματικών θέσεων του ΠΟΑ ημερομηνίας 7/6/2021 σε «*Διευθύντρια της εν λόγω εταιρείας κατά την κρίσιμη περίοδο*». Ως εκ τούτου, απορρίπτεται ο ισχυρισμός του ΠΟΑ περί πλάνης εφόσον τα στοιχεία του Εφόρου Εταιρειών δεικνύουν αυτά καθ' εαυτά την κατάσταση της εταιρείας NESTOS, ήτοι τη διάλυσή της λόγω ολοκλήρωσης εκούσιας εκκαθάρισης από το 2012, χρονική περίοδος που προηγείται κατά πολλά έτη της χρονικής περιόδου που σύμφωνα με τον ΠΟΑ αυτός απευθύνθηκε για τεχνική υποστήριξη, ήτοι τον Ιανουάριο του 2015, και η εταιρεία δεν μπορούσε να ανταποκριθεί.

Αναφορικά με τις αναφορές του ΠΟΑ σε αλληλογραφία με μέλη του, σημειώθηκε ότι αυτή λήφθηκε υπόψη από την Επιτροπή κατά την εξέταση της υπόθεσης, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ενώπιόν της δεδομένα και περιστατικά, υπό το φως του ότι δεν έγινε οποιαδήποτε αλλαγή στα έγγραφα που αφορούσαν τις ποσοτώσεις και φαίνεται να μην είχε καταστεί ξεκάθαρο σε παραγωγούς μέλη του ΠΟΑ ότι οι νομικά δεσμευτικές ρήτρες σε σχέση με τη συμμετοχή τους στον ΠΟΑ και την παραγωγή τους δεν ίσχυαν. Επαναλαμβάνεται εμφαντικά ότι η εν λόγω αλληλογραφία αποστάληκε τόσο από παραγωγό που ήταν παρών στη ΓΣ ημ. 19/3/2015 όσο και από παραγωγό που δεν ήταν παρών (σύμφωνα με τον ΠΟΑ). Επιπρόσθετα, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι αναφορές του ΠΟΑ σε ψηλότερη παραγωγή από αριθμό μελών του δεν γίνονται με αναφορά στο ύψος του ποσού που κατέβαλλε ο ΠΟΑ για τις εν λόγω παραδόσεις σε αυτόν⁹⁷.

Αναφορικά με την κατάσταση των συμμετεχόντων μελών του ΠΟΑ στη ΓΣ ημ. 19/3/2015, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι αναφορές της σε αυτή αφορούν ουσιαστικά το γεγονός ότι από τα πρακτικά στα οποία παρέπεμπε ο ΠΟΑ δεν προέκυπτε ποιοι επακριβώς ήταν παρόντες. Η Επιτροπή σε οποιαδήποτε περίπτωση σημειώνει ότι οι παρουσίες των αγελαδοτρόφων στην κατάσταση που αποστάληκε με επιστολή ημερομηνίας 12/1/2022 δεν φαίνεται να συνάδουν με τις αναφορές που έγιναν στην επιστολή ημερομηνίας 7/6/2021. Συγκεκριμένα, στην επιστολή ημερομηνίας 7/6/2021 (σελίδα 10) ο κ. Κ. Α. δηλώνεται ως πρόσωπο το οποίο «δεν συμμετείχε στη ΓΣ ημερομηνίας 19/3/2015» ενώ στην κατάσταση που

⁹⁷ Σημειώνεται ότι σχετική αναφορά επί αυτού κοινοποιήθηκε στον ΠΟΑ και με επιστολή ημερομηνίας 3/12./2021.

υποβλήθηκε με επιστολή ημερομηνίας 12/1/2022 (Παράρτημα 4, σελίδα 2) καταγράφεται ο κ. Κ.Α. ως πρόσωπο που παρουσιάστηκε στην εν λόγω συνεδρία. Η Επιτροπή σημειώνει ότι η εν λόγω κατάσταση, δεν φέρει οποιαδήποτε/ οποιοσδήποτε υπογραφή/ ές αλλά και δεν διαφαίνεται πότε ετοιμάστηκε. Εν ολίγοις περιέχει αντιφατική πληροφόρηση. Σε οποιαδήποτε περίπτωση η Επιτροπή σημειώνει ότι δεν φαίνεται να είχαν γίνει οποιοσδήποτε αλλαγές επί των εγγράφων που διέπουν τη σχέση μεταξύ ΠΟΑ και μελών του σε σχέση με το θέμα των ποσοστώσεων. Δεν υπήρξε οποιαδήποτε διόρθωση, αλλαγή επί των τιμολογίων, είτε χειρόγραφα είτε άλλως πως, καθώς επίσης και δεν αποστάληκε σχετική επιστολή ενημέρωσης από τον ΠΟΑ σε όλα τα μέλη του στην οποία να καταγράφονται γραπτώς οι οποιοσδήποτε αλλαγές, ή και οποιαδήποτε άλλη γραπτή ενημέρωση επί τούτου. Επίσης σημειώνεται η αντιφατικότητα μεταξύ των ενεργειών του ΠΟΑ (π.χ. με την αποστολή τιμολογίων με αναφορές σε ποσοστώσεις) και των προφορικών του λόγων. Η Επιτροπή επίσης σημειώνει ότι πολλά υποστηρικτικά στοιχεία που αποστάληκαν από τον ΠΟΑ, όπως ένορκη δήλωση μέλους του Δ.Σ. καθώς και δήλωση σε σχέση με τη μη διάθεση συγκεκριμένης εταιρείας για αλλαγές στο σχετικό πρόγραμμα, δεν προσκομίστηκαν κατά την διάρκεια της έρευνας αλλά εκ των υστέρων.

Αναφορικά με το σύστημα των ποσοστώσεων ο ΠΟΑ αναφέρει ότι η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ποσοστώσεις της ΕΕ ήταν ενάντια στα συμφέροντα των παραγωγών. Η Επιτροπή ουδέποτε εξέφρασε αυτή τη θέση παρά μόνο εξέτασε την υπόθεση στη βάση της αλλαγής στις ποσοστώσεις, ήτοι στην κατάργηση αυτών την 1^η Απριλίου 2015, η οποία αφορούσε ουσιαστικά εφαρμογή απόφασης της ΕΕ. Η Επιτροπή εξέτασε τις θέσεις του ΠΟΑ υπό το φως ότι η 1^η Απριλίου 2015 είχε καθοριστεί προ πολλού ως ημερομηνία κατάργησης των ποσοστώσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ότι τα κύρια νομικά έγγραφα που διέπουν τη συμβατική και μετοχική σχέση παρέμειναν αναλλοίωτα (πλην των εγγράφων που αφορούν μεταβίβαση μετοχών τα οποία αφορούσαν μόνο τα μέλη που επιθυμούσαν να προβούν σε αυτή την αλλαγή).

Η σχέση του ΠΟΑ με τα μέλη του καθοριζόταν από το καταστατικό και τις υπογεγραμμένες συμφωνίες. Συγκεκριμένα στη Σύμβαση Αποκλειστικής Διάθεσης Γάλακτος καταγράφονταν τα ακόλουθα: «3.[...] ο παραγωγός αναλαμβάνει να διαθέτει προς τον Οργανισμό για ομαδική πώληση όλα τα προϊόντα του, καθόλη τη διάρκεια αυτής της Σύμβασης», «7(γ) Κατά την αρχή ή πριν την έναρξη του κάθε γαλακτικού έτους ο Οργανισμός θα ενημερώνει του παραγωγούς για το ύψος της ποσόστωσης τους που ο Οργανισμός θα διαθέσει κατά το νέο έτος. Το γαλακτικό έτος αρχίζει από 1^η Απριλίου εκάστου έτους και λήγει την 31^η Μαρτίου του επόμενου έτους. Σε τέτοια περίπτωση ο παραγωγός θα είναι υπόχρεος να περιορίσει την παραγωγή του στο επίπεδο που καθορίστηκε για το εν λόγω γαλακτικό έτος. 8. Σε περίπτωση που το ΔΣ του Οργανισμού ικανοποιηθεί ότι ο παραγωγός (α) είχε υπερβεί τις

ποσοτώσεις που του είχε υποδείξει ο Οργανισμός να παράξει, (β) είναι υπεύθυνος για την παραγωγή γάλακτος εκτός αποδεκτών πλαισίων όπως αυτά καθορίζονται από τις αρμόδιες αρχές ή Ευρωπαϊκές Οδηγίες και αποφάσεις, (γ) παραχώρησε τα προϊόντα του σε άλλη πηγή διάθεσης [...] τότε ο Οργανισμός θα έχει δικαίωμα [...] να αποκόψει από οιονδήποτε ποσό που οφείλεται από τον Οργανισμό ίσο με το επιβληθέν πρόστιμο ή με την ζημιά που ήθελε ο Οργανισμός υποστεί. [...] σε περίπτωση που η ζημιά δεν καλύπτεται από αποκοπές στις οφειλές του παραγωγού να διεκδικήσει την οιονδήποτε διαφορά με τη λήψη δικαστικών μέτρων.». Η Επιτροπή σημειώνει ότι ειδική αναφορά στη Σύμβαση Αποκλειστικής Διάθεσης Προϊόντων γίνεται στο ίδιο το Καταστατικό του ΠΟΑ που ίσχυε κατά την υπό εξέταση περίοδο, όπου καταγράφεται ότι η υπογραφή τέτοιας σύμβασης είναι υποχρεωτική για τα μέλη του ΠΟΑ και ότι συστηματική παραβίαση των υποχρεώσεων στη βάση αυτής ή μη συμμόρφωση με τους όρους αυτής μπορούν να οδηγήσουν σε αποβολή τους.

Ως εκ τούτων, η μη απάλειψη των ποσοτώσεων από τα σχετικά νομικά έγγραφα που διέπουν τη σχέση του ΠΟΑ με τους παραγωγούς-μέλη του καθώς και τιμολόγια (όλα μαζί αφορούν ουσιαστικά το θέμα της παράδοσης των προϊόντων των μελών στον ΠΟΑ), δεικνύει ότι ο ΠΟΑ δεν προέβηκε σε ουσιαστικές αλλαγές που θα επέτρεπαν σε όλα τα μέλη να γνωρίζουν επακριβώς και γραπτώς τα δικαιώματα και υποχρεώσεις τους, παρά το ότι η κατάργηση των ποσοτώσεων ήταν αποφασισμένη προ πολλού. Ο ΠΟΑ δεν έχει υποβάλει οποιαδήποτε στοιχεία που δεικνύουν ότι έχει προχωρήσει σε οποιαδήποτε αλλαγή στο Καταστατικό ή στις συμβάσεις με τους παραγωγούς μέλη του, παρά το ότι στη ΓΣ ημερομηνίας 19/3/2015 είχε αποφασιστεί η κατάργηση «κάθε αναφοράς στο σύστημα των ποσοτώσεων» μέχρι την τροποποίηση του Καταστατικού και των συμβάσεων με τα μέλη του, αν και σημειώνεται ότι σύμφωνα με τα στοιχεία του Εφόρου Εταιρειών υπέβαλε σχετικά έγγραφα για τροποποίηση του Καταστατικού του το 2019 και 2020.

Ως έχει ήδη αναφερθεί από την Επιτροπή η αναφορά σε ποσοτώσεις στα τιμολόγια εξακολουθούσε να υφίσταται και μετά την κατάργηση αυτών και γινόταν ειδική αναφορά σε «Ποσόστωση Αναφοράς περιόδου Απριλίου 2015-Μαρτίου 2016». Τονίζεται ακόμα πως στα τιμολόγια καταγραφόταν και σχετικό υπόλοιπο ποσόστωσης αναφοράς μέχρι το Μάρτιο του 2016. Στη συνέχεια η εν λόγω αναφορά μετατράπηκε σε «Μηνιαία Προγραμματισθείσα Ποσότητα Απρίλη 2016», «Παραχθείσα Ποσότητα Απρίλη 2016» και «Επιπρόσθετη Παραγωγή Απρίλη 2016», όπου η μηνιαία προγραμματισθείσα ποσότητα πλησιάζει κατά πολύ την ποσόστωση που προϋπήρχε της 1/4/2015 ενώ η επιπρόσθετη παραγωγή του μέλους (δηλαδή όταν αυτή υπερέβαινε την «προγραμματισθείσα ποσότητα» η οποία φαίνεται να ήταν στο ίδιο ύψος με την ποσόστωση), όπως προκύπτει από τα τιμολόγια του ΠΟΑ προς την εταιρεία Π.Μ.Κ. ημερομηνίας 30/4/2016, 31/5/2016 και 30/6/2016, πληρωνόταν με χαμηλότερη τιμή.

Αναφορικά με την παρουσίαση της αγοράς στη βάση των στοιχείων της Στατιστικής Υπηρεσίας για το 2015-2016, η Επιτροπή ως έχει ήδη αναφέρει εξέτασε αυτά λαμβάνοντας υπόψη τη θέση του ΠΟΑ αναφορικά με αύξηση της παραγωγής συγκεκριμένων μελών του καθώς και το σύνολο της αύξησης της παραγωγής των μελών του. Λαμβάνοντας υπόψη αυτή τη θέση η Επιτροπή εξέτασε την κατάσταση στην αγορά στη βάση των δημόσια διαθέσιμων στοιχείων. Σημειώνεται ότι ο ΠΟΑ αναφέρεται γενικά σε διαφοροποίηση λίτρων με τόνους και με τα στοιχεία του Τμήματος Γεωργίας χωρίς να καταγράφει πώς αυτή η διαφοροποίηση επηρεάζει τα συμπεράσματα της Επιτροπής. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτει ο ΠΟΑ σε σχέση με το Τμήμα Γεωργίας στην επιστολή του ημερομηνίας 12/1/2022 (158.358.090 λίτρα το 2015 και 194.556.919 λίτρα το 2016) και τις παραδόσεις γάλακτος ΠΟΑ σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτει στην επιστολή του ημερομηνίας 24/5/2021 ({...} το 2015 και {...} το 2016), το μερίδιο αγοράς του ΠΟΑ ανέρχεται στο [60-70]% για το 2015 και στο [60-70]% για το 2016. Σύμφωνα με τα στοιχεία προκύπτει ότι κατά τον Απρίλιο του 2015 παρουσιάστηκε αύξηση σε σχέση με παραγωγούς μη μέλη του ΠΟΑ και μείωση σε σχέση με παραγωγούς του ΠΟΑ, ενώ επίσης η συνολική παραγωγή των αγελαδοτρόφων εκτός ΠΟΑ για το 2016 σε σχέση με το 2015 παρουσίασε αύξηση [20-30]% σε σχέση με αυτή του ΠΟΑ που ανερχόταν στο [10-20]%. Η Επιτροπή σημειώνει ότι τα στοιχεία αυτά αποτελούν επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας που δεικνύουν την παραγωγή γάλακτος κατά τα έτη 2015-2016 τα οποία η Επιτροπή κρίνει ως αξιόπιστα για την παρουσίαση της αγοράς γενικότερα.

Η Επιτροπή τονίζει ότι, στο πλαίσιο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης, μελέτησε ενδελεχώς όλα τα ενώπιόν της στοιχεία και δεδομένα. Περαιτέρω, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, πέραν της επιβολής διοικητικού προστίμου, στις περιπτώσεις αποδεδειγμένων παραβάσεων του Νόμου, στόχος και επιδίωξη της είναι η εφαρμογή μιας γενικής πολιτικής στον τομέα του ανταγωνισμού στη βάση των αρχών που ο Νόμος θεσπίζει και η ενθάρρυνση των επιχειρήσεων / ενώσεων επιχειρήσεων προς την τήρηση των αρχών αυτών⁹⁸. Ως εκ τούτων, λαμβανομένου υπόψη και του ότι η παράβαση έλαβε χώρα κατά το στάδιο κατά το οποίο θα εφαρμοζόταν φιλελευθεροποίηση της αγοράς γάλακτος, άρση νομικών περιορισμών στην παραγωγή και αύξηση του ανταγωνισμού στην αγορά ως προς την ποσότητα που θα διατίθετο στην αγορά, η Επιτροπή κρίνει ότι στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης θα προχωρήσει με επιβολή διοικητικού προστίμου. Η αναφορά του ΠΟΑ στο χρονικό διάστημα που έχει μεσολαβήσει, η οποία υποβλήθηκε κατά γενικότητα, δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή λαμβανομένων υπόψη των διαδικασιών που έπρεπε να

⁹⁸ Απόφαση Δικαστηρίου της 28^{ης} Ιουνίου 2005, Dansk Rorindustri A/S e.a. κατά της Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P και C-213/02 P, σημείο 172.

ακολουθηθούν και ακολουθήθηκαν, τους περιορισμούς που τίθονταν λόγω της πανδημίας του Covid-19, τα στοιχεία που έπρεπε να εξεταστούν και ληφθούν υπόψη καθώς και του γεγονότος ότι μέχρι και σήμερα ο Οργανισμός δεν αναφέρθηκε στη λήψη οποιασδήποτε ενέργειας από μέρος του για τα νομικά έγγραφα που διέπουν τις σχέσεις του με τους παραγωγούς μέλη του.

Οι θέσεις του ΠΟΑ αναφορικά με εσφαλμένο μήνυμα προς τους παραγωγούς μέλη του οι οποίοι θα θεωρούν ότι δεν θα έχουν οποιοσδήποτε συνέπειες από παραβίαση νομικών τους υποχρεώσεων, δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές από την Επιτροπή. Η παρούσα υπόθεση σχετίζεται με συγκεκριμένα στοιχεία τα οποία αφορούν τη συμπεριφορά και ενέργειες του ΠΟΑ αναφορικά με την κατάργηση των ποσοστώσεων και τις συμβατικές και άλλες σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ του ΠΟΑ και των μελών του σε σχέση με αυτές, στη βάση συμβάσεων και του καταστατικού του. Σε οποιαδήποτε περίπτωση η τήρηση ποσοστώσεων έχει καταργηθεί από την 1/4/2015 και δεν αφορά πλέον νομική ή άλλη υποχρέωση των παραγωγών μελών του.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή επισημαίνει ότι κατά την εξέταση της παρούσας υπόθεσης εξέτασε το ζήτημα των ποσοστώσεων οι οποίες καταργήθηκαν και τις ενέργειες/ συμπεριφορά του ΠΟΑ ως δεσπόζουσα επιχείρηση και δεν εξέτασε οποιοδήποτε ζήτημα περί προγραμματισμού παραγωγής Ομάδας Παραγωγών. Δεν έχουν τεθεί οποιαδήποτε συγκεκριμένα στοιχεία ενώπιον της Επιτροπής που αφορούν ενέργειες του ΠΟΑ ως Ομάδα Παραγωγών για προγραμματισμό της παραγωγής των μελών του παρά μόνο γίνεται γενική αναφορά σε υποχρεώσεις ομάδων παραγωγών ενώ σημειώνεται ότι η εν λόγω αναφορά του ΠΟΑ δεν φαίνεται να συνδέεται με οποιοδήποτε τρόπο με τα υπό εξέταση περιστατικά. Ως εκ τούτου η Επιτροπή δεν εξετάζει τα θέματα που καταγράφονται στις γραπτές παραστάσεις του ΠΟΑ υπό την επικεφαλίδα «Υποχρεώσεις αναγνωρισμένων Ομάδων/ Οργανώσεων Παραγωγών» και έχουν τεθεί κατά γενικότητα.

Περαιτέρω, οι αναφορές του ΠΟΑ σε μείωση της ζήτησης γάλακτος και σε μεγάλες αδιάθετες ποσότητες χαλλουμιού το «τελευταίο χρονικό διάστημα», επισυνάπτοντας δημοσιεύματα του 2021, δεν αφορά τα υπό εξέταση περιστατικά και γεγονότα και τονίζεται πως αφορά χρονική περίοδο άλλη από την εξετασθείσα. Επ' αυτού σημειώνεται ότι σε πρακτικό του ΠΟΑ ημερομηνίας 16/4/2015 αναφέρεται «*Το ΔΣ έτυχε ενημέρωσης από τον Γενικό Διευθυντή αναφορικά με την εξέλιξη της παραγωγής γάλακτος και το ενδιαφέρον των γαλακτοβιομηχανιών πελατών για πρόσθετες ποσότητες γάλακτος. Από τη συζήτηση που ακολούθησε διαφάνηκε ότι δεν αναμένεται να προκύψουν σημαντικές ανισορροπίες στην αγορά.*». Σε οποιαδήποτε περίπτωση ο ΠΟΑ στις γραπτές του παραστάσεις αναφέρει ότι δύναται ο ίδιος ή μέλη του να απευθυνθεί/ ούν στο Τμήμα Γεωργίας ή και στην ΕΕ για

συμμετοχή σε μέτρα σχετικά με την καταβολή ενισχύσεων προκειμένου να μειωθεί η παραγωγή του αγελαδινού γάλακτος.

11.2.1 Φύση και Σοβαρότητα της Παράβασης

Η Επιτροπή ομόφωνα σημείωσε ότι όπως συνάγεται από το Νόμο αρ. 13(Ι)/2008 και δη τα άρθρα 24(1) και 42(1), τα βασικά κριτήρια καθορισμού του ύψους του διοικητικού προστίμου είναι η φύση, η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης. Ομοίως και το άρθρο 23(3) του Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 1/2003 προνοεί ότι: «Ο καθορισμός του ύψους του προστίμου γίνεται με βάση τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης.»

Η Επιτροπή, στο πλαίσιο της εκτίμησης και αξιολόγησης της φύσης και της σοβαρότητας της παράβασης, λαμβάνει υπόψη της ιδίως το είδος της παράβασης, ενώ συνεκτιμά παράλληλα τις συνθήκες της κάθε υπόθεσης.

Επιπλέον, η Επιτροπή, κατά την αξιολόγηση της σοβαρότητας της παράβασης, λαμβάνει υπόψη το χαρακτήρα και τον αντίκτυπο που αυτή είχε ή/και συνεχίζει να έχει στην αγορά, τα αντι-ανταγωνιστικά αποτελέσματα που προκλήθηκαν ή δυνατό να προκληθούν στην αγορά, δεδομένης και της οικονομικής δύναμης των επιχειρήσεων που παραβιάζουν τους κανόνες ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και την έκταση αυτής.

Η Επιτροπή ομόφωνα επαναλαμβάνει ότι η εξετασθείσα υπόθεση αφορά εξέταση του κατά πόσο υπήρξε περιορισμός στην παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος των αγελαδοτρόφων μελών του ΠΟΑ και κατ' επέκταση στην αύξηση διάθεσης γάλακτος στην αγορά, κάτι που κατά συνέπεια θα σήμαινε λιγότερη διάθεση γάλακτος σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε μετέπειτα στάδιο. Εξάλλου, στην περίπτωση πρότερης ξεκάθαρης γνώσης των παραγωγών ότι οι νομικές δεσμεύσεις των παραγωγών μελών σε σχέση με τις ποσοτώσεις βάσει καταστατικού και συμβάσεων δεν θα ίσχυαν, η αγορά ενδεχομένως να διαμορφωνόταν διαφορετικά σε σχέση με τη ζήτηση, είτε σε ό,τι αφορά την ποσότητα της ζήτησης είτε σε ό,τι αφορά την τιμή πώλησης από τους παραγωγούς στο επόμενο στάδιο της αλυσίδας παραγωγής.

Η Επιτροπή ομόφωνα επαναλαμβάνει ότι ο περιορισμός στη διάθεση νωπού αγελαδινού γάλακτος, στέρησε από την κυπριακή οικονομία και τους καταναλωτές από την παραγωγή όλης της ποσότητας αγελαδινού γάλακτος που θα μπορούσε να παραχθεί στην αγορά κατά το έτος 2015 μέχρι και Μάρτιο 2016 (ημερομηνία κατά την οποία ως κατάγραψε ο ΠΟΑ εξαλείφθηκε από τα τιμολόγια του η αναφορά σε ποσόστωση) μετέπειτα και της επιστολής του κ. Κ.Κ. προς την Επιτροπή ημερομηνίας 26/1/2016. Μέσω του ελέγχου και της μείωσης της προσφοράς, συνεπεία του περιορισμού της παραγωγής, επηρεάζονται συνήθως και οι

τιμές⁹⁹. Η αυξημένη προσφορά ενός προϊόντος συνήθως οδηγεί στη μείωση της τιμής του όταν η ζήτηση παραμένει η ίδια ή και σε σταθερότητα της τιμής όταν η ζήτηση αυξάνεται με παρόμοιους ρυθμούς, αλλά η αυξημένη προσφορά δεν οδηγεί σε αύξηση τιμής του προϊόντος εκτός και αν η ζήτηση αυξηθεί κατά πολύ περισσότερο, κάτι που σύμφωνα με τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία δεν ισχύει στην παρούσα περίπτωση. Σε οποιαδήποτε περίπτωση δεν γίνεται καμία αναφορά από τον ΠΟΑ σε μείωση της τιμής του γάλακτος παρά το ότι από τιμολόγια του 2016 φαίνεται ότι στην περίπτωση παραγωγής ποσότητας άνω της «προγραμματισθείσας» τα μέλη του πληρώνονταν για αυτή την ποσότητα με χαμηλότερη τιμή.

Η Επιτροπή ομόφωνα σημειώνει ότι η συμπεριφορά/ πρακτικές του ΠΟΑ είχαν «ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα» το να μην μπορεί να διαμορφωθεί η δομή της αγοράς υπό όρους ελεύθερου ανταγωνισμού, με συνεπακόλουθο επιπτώσεις στην ανταγωνιστική διάρθρωση της αγοράς και αρνητικό επηρεασμό κατάστασης αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Η θέση του ΠΟΑ στην αγορά και το ύψος της παραγωγής που αφορούσε μέλη του κατά την υπό εξέταση περίοδο υπερέβαιναν το [60-70]% της κυπριακής αγοράς, και ως εκ τούτου είχαν αντίκτυπο σε πέραν του [60-70]% της κυπριακής αγοράς. Συνεπώς η θέση του ΠΟΑ περί «ουδεμίας παρακώλυσης του ανταγωνισμού ή και [...] περιορισμένης έως αμελητέας εμβέλειας [παρακώλυσης]» δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή.

Η Επιτροπή ομόφωνα σημείωσε ότι το νωπό αγελαδινό γάλα αποτελεί κοινωνικό αγαθό υψηλής αξίας το οποίο χρησιμοποιείται σε μεγάλο αριθμό γαλακτοκομικών προϊόντων και που οι καταναλωτές αποστερούνται με τον επηρεασμό του ανταγωνισμού μέσω περιορισμών στην παραγωγή του.

Βάσει των όσων έχουν ήδη αναφερθεί, τα Μέλη της Επιτροπής κ. Ανδρέας Καρύδης, κ. Παναγιώτης Ουστάς και κ. Άριστος Αριστείδου Παλούζας (πλειοψηφία της Επιτροπής) κατέληξαν ότι η διαπιστωθείσα παράβαση αποτελεί σοβαρή περίπτωση κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης.

Η Πρόεδρος της Επιτροπής κα Λουκία Χριστοδούλου και το Μέλος της Επιτροπής κ. Πολυνείκης Παναγιώτης Χαραλαμπίδης επεσήμαναν ότι η διατήρηση και επιβολή των ποσοστώσεων, παράγει αρνητικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα στην αγορά χονδρικής προμήθειας, έναντι τόσο των μελών του που ταυτοχρόνως συνιστούν και δυνητικούς ανταγωνιστές του στην εν λόγω αγορά αλλά και σε όλους τους δραστηριοποιημένους στην αγορά χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, καθώς επίσης αποστερώντας τους Κύπριους καταναλωτές από ένα κοινωνικό αγαθό

⁹⁹ Βλ. Wagenbaur σε Lowenheim/Meesen/Riesenkampff, Art. 81 Abs. 1, αρ. 254, σελ. 318. Βλ. και Τριανταφυλλάκη σε Σχίνα.

υψηλής αξίας. Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω και ιδιαίτερα ότι το νωπό αγελαδινό γάλα αποτελεί την βασική πρώτη ύλη σε πλείστα γαλακτοκομικά προϊόντα που περιλαμβάνονται στο καθημερινό κυπριακό διαιτολόγιο καθώς και των επιπτώσεων στον περιορισμό παραγωγής αυτού, η Πρόεδρος της Επιτροπής κα Λουκία Χριστοδούλου και το Μέλος της Επιτροπής κ. Πολυνείκης Παναγιώτης Χαραλαμπίδης θεωρούν ότι η διαπιστωθείσα παράβαση αποτελεί ιδιαίτερα σοβαρή περίπτωση κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης.

11.2.2. Διάρκεια της παράβασης

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η διάρκεια της παράβασης είναι ένας παράγοντας που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον υπολογισμό του ύψους του διοικητικού προστίμου, καθότι οι επιπτώσεις της παράβασης στην αγορά συναρτώνται με τη διάρκεια της παράβασης.

Η Επιτροπή, έχοντας μελετήσει τις θέσεις του ΠΟΑ και τα ενώπιόν της στοιχεία και δεδομένα, αλλά και υπό την καθοδήγηση της σχετικής νομολογίας αναφορικά με τον ουσιώδη χρόνο της παράβασης σε σχέση με τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης, κατέληξε ως ακολούθως:

Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι στη βάση των ενώπιόν της στοιχείων και δεδομένων, οι ενέργειες και συμπεριφορά του ΠΟΑ αναφορικά με τα τιμολόγια του και η συνέχιση αναφοράς σε ποσοστώσεις αφορά τη χρονική περίοδο 1/4/2015 (ημερομηνίας κατά την οποία καταργήθηκαν από την ΕΕ οι ποσοστώσεις παραγωγής) έως 31/3/2016 (ημερομηνία κατά την οποία ως κατάγραψε ο ΠΟΑ εξαλείφθηκε από τα τιμολόγια του η αναφορά σε ποσόστωση).

Η Επιτροπή σημειώνει ότι πέραν από τα τιμολόγια δεν υποβλήθηκαν οποιαδήποτε στοιχεία από τον ΠΟΑ αναφορικά με αλλαγή είτε στις συμβάσεις του είτε στο καταστατικό του παρά τα όσα καταγράφονται στην απόφαση της ΓΣ ημ. 19/3/2015, παρά το ότι σύμφωνα με τα στοιχεία του Εφόρου Εταιρειών υπέβαλε σχετικές τροποποιήσεις το 2019 και 2020. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή σημειώνει τη μειωμένη τιμή που καταβάλλεται σε παραγωγούς-μέλη του ΠΟΑ στην περίπτωση παραγωγής γάλακτος πέραν από την «προγραμματισθείσα».

Σε οποιαδήποτε περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τα ενώπιόν της στοιχεία και δεδομένα σε σχέση με την παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει ότι η διάρκεια της παράβασης η οποία θα εξεταστεί για σκοπούς επιβολής διοικητικού προστίμου είναι η χρονική διάρκεια 1/4/2015-31/3/2016, ήτοι ενός (1) έτους, και ως εκ τούτου δεν μπορεί να θεωρηθεί μικρής διάρκειας.

11.2.3 Ελαφρυντικές περιστάσεις

Η Επιτροπή, κατά την εξέταση της παράβασης σε σχέση με τη διαδικασία επιβολής διοικητικού προστίμου εξέτασε και ορισμένα ελαφρυντικές περιστάσεις που έχουν υποβληθεί ως τέτοιες από τον ΠΟΑ:

- ι. Αναφορικά με τη θέση περί μη ύπαρξης πρόθεσης για παράβαση του Νόμου, η Επιτροπή σημειώνει τις προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα Mayras του Δ.Ε.Ε. στην υπόθεση *General Motors v. Commission*¹⁰⁰, όπου ελέγχθη ότι: «*the concept of negligence must be applied where the author of the infringement, although acting without any intention to perform an unlawful act, has not foreseen the consequences and sufficiently attentive could not have failed to foresee them.*» (η υπογράμμιση είναι της Επιτροπής). Η Επιτροπή επίσης καθοδηγούμενη από την ενωσιακή νομολογία, κρίνει ότι για το ζήτημα της «πρόθεσης», ως λόγος μείωσης του διοικητικού προστίμου, εξετάζεται το κατά πόσο η επιχείρηση γνώριζε ή ήταν σε θέση να γνωρίζει τις ουσιαστικές περιστάσεις και γεγονότα που αφορούν την παράβαση.¹⁰¹ Με βάση την ισχύουσα νομολογία είναι αδιάφορο το κατά πόσο είχε ή όχι συνείδηση του άδικου χαρακτήρα της πράξης της ή αν είχε λάβει νομική συμβουλή προς την αντίθεση κατεύθυνση¹⁰². Η Επιτροπή σημειώνει τη θέση του ΠΟΑ ότι η μη απάλειψη αναφορών σε ποσοτώσεις στις Αναλυτικές Καταστάσεις Πληρωμών των παραγωγών μελών του οφείλεται σε τεχνικές δυσχέρειες και ότι καμία πρόθεση δεν είχε να συνεχίσει οποιαδήποτε αναφορά σε ποσοτώσεις στα τιμολόγια του. Σημειώνεται ότι οι τεχνικές δυσχέρειες για μη ενημέρωση του λογισμικού παρουσιάζεται από τον ΠΟΑ ως ο λόγος για την μη αλλαγή στα τιμολόγια. Η Επιτροπή σημειώνει ότι η κατάργηση των ποσοστώςσεων την 1/4/2015 ήταν γνωστή στον ΠΟΑ πολλά έτη προηγουμένως και όφειλε να είχε προβεί στα απαραίτητες ενέργειες προς εφαρμογή της κατάργησης αυτής, λαμβανομένου υπόψη ότι όλα τα σχετικά έγγραφα (νομικά (πλην της μεταβίβασης σύμφωνα με τον ΠΟΑ), λογιστικά) εξακολουθούσαν να παρουσιάζουν ότι η δραστηριοποίηση στην αγορά συνεχίζεται με τον ίδιο τρόπο και ότι στη βάση αυτών των εγγράφων υπήρχαν συγκεκριμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις των παραγωγών μελών του. Ο ΠΟΑ δεν προκύπτει να πρόβηκε σε καμία προσπάθεια γραπτής διασαφήνισης της εγκυρότητας (μέρους ή όλου του κειμένου) των σχετικών συμβάσεων, καταστατικού, τιμολογίων. Η απουσία ξεκάθαρα πεδίου αναφορικά με τις γραπτές και υπογεγραμμένες νομικές και άλλες υποχρεώσεις και δικαιώματα των μελών του ΠΟΑ και η αντιφατικότητα μεταξύ των ενεργειών του ΠΟΑ (μη αλλαγή

¹⁰⁰ Υπόθεση 26/75, Πρόταση του Γενικού Εισαγγελέα Mayras της 29^η Οκτωβρίου 1975 *General Motors Continental NV* κατά της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, [1975] ECR 1975, 01367, σελ 1389.

¹⁰¹ Βλ. Υπόθεση 19/77, *Miller International Schallplatten GmbH* κατά *Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, [1978] Ελληνική ειδική έκδοση 1978 00047, σελ. 131, σκ. 18. Υπόθεση T-150/89, *G. B. Martinelli* κατά *Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, [1995] Συλλ 1995, II-1165, σκ. 36. Υπόθεση C-333/94 P, *Tetra Pak v. Commission* [1996] ECR I-5951, σκ. 46-49.

¹⁰² *Ibid*, Υπόθεση 19/77, σκ. 18.

τιμολογίων, συμβολαίων, καταστατικού, γραπτή ή χειρόγραφη ενημέρωση τιμολογίων ή και μέσω επιστολών), θα οδηγούσε σε μειωμένη αύξηση της παραγωγής σε χρόνο κατά τον οποίο οι παραγωγοί θα μπορούσαν να είχαν προετοιμαστεί για μεγαλύτερες αυξήσεις στην παραγωγή τους ενόψει της κατάρτησης των ποσοστώσεων. Σε οποιαδήποτε περίπτωση, η Επιτροπή σημειώνει και την απόφαση του Γεν. Δικαστηρίου στην υπόθεση T-11/06 όπου αναφέρεται: «*En πάση περιπτώσει, κατά πάγια νομολογία, για να μπορεί να θεωρηθεί ότι μια παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού διαπράχθηκε εκ προθέσεως δεν είναι απαραίτητο η επιχείρηση να είχε επίγνωση ότι παραβαίνει τους κανόνες αυτούς, αλλά αρκεί το ότι δεν μπορούσε να αγνοεί ότι η συμπεριφορά της είχε ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού.*»¹⁰³ Από τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία φαίνεται ότι οι ενέργειες του ΠΟΑ είχαν ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα τον περιορισμό της παραγωγής των μελών του και δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ως μη έχουσα πρόθεση να παραβιάσει τους κανόνες του δικαίου του ανταγωνισμού. Οι αναφορές σε καθυστερήσεις λόγω τεχνικών δυσχερειών για τροποποιήσεις στο λογισμικό σημειώνονται (γίνεται αναφορά από τον ΠΟΑ στη NESTOS, Nextech και Logicom, παραθέτοντας σχετικά στοιχεία προς υποστήριξη της θέσης του μόνο σε ό,τι αφορά τη Nestos), αν και οι εν λόγω τεχνικές δυσχέρειες δεν αφορούν αλλαγές και τροποποιήσεις που θα έπρεπε να γίνουν στα νομικά έγγραφα που διέπουν τη σχέση ΠΟΑ και μελών του. Εντούτοις, οι εν λόγω αναφορές δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές ως ελαφρυντική περίπτωση λαμβανομένου υπόψη ότι ο ΠΟΑ είχε τη δυνατότητα να προβεί σε σχετική γραπτή ενημέρωση και ουσιαστικά γραπτή δέσμευση αναφορικά με την ακριβή ισχύ των νομικών εγγράφων που διείπαν τη σχέση των μελών του με αυτόν.

- ii. Το γεγονός ότι ο ΠΟΑ συνεργάστηκε καθ' όλη τη διάρκεια της διερεύνησης τη υπόθεσης, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ως ελαφρυντικός παράγοντας, καθότι η συνεργασία που προβάλλεται ως ελαφρυντικός παράγοντας δεν είναι πέραν των νομικών υποχρεώσεων του να συνεργαστεί με την Υπηρεσία ή/και την Επιτροπή. Η Επιτροπή δεν έχει εντοπίσει να έγιναν συγκεκριμένες ενέργειες από τον ΠΟΑ, ως προς τη συνεργασία που υπέδειξε, που να είναι πέραν των νομικών τους υποχρεώσεων. Η Επιτροπή επισημαίνει επί τούτου ότι η συνεργασία εκτιμάται ως ελαφρυντικός παράγοντας μόνο εάν η συμπεριφορά της επιχείρησης διευκόλυνε την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση της παράβασης και ενδεχομένως τον τερματισμό της, πράγμα που δεν προκύπτει κατά την άποψή της από τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία και δεδομένα. Οι αναφορές του ΠΟΑ σε ό,τι αφορά την προφορική διαδικασία η οποία έπρεπε να διεξαχθεί στη βάση των εν ισχύ τότε κανόνων σε

¹⁰³ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα) της 5ης Οκτωβρίου 2011 στην υπόθεση T-11/06 Romana Tabacchi Srl κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, παρ. 227

σχέση με την πανδημία του Covid-19, ως αυτοί κοινοποιούνταν από το Υπουργείο Υγείας της Δημοκρατίας, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως ελαφρυντικός παράγοντας.

- iii. Όσον αφορά τη θέση του ΠΟΑ ότι από το 2018 εφαρμόζει πολιτική συμμόρφωσης με το δίκαιο του ανταγωνισμού, η Επιτροπή επεσήμανε ότι ο ΠΟΑ επισύναψε στις γραπτές του παραστάσεις «*απόσπασμα από το σχετικό εγχειρίδιο συμμόρφωσης*» (Παράρτημα 3 στο οποίο επισυνάπτεται μόνο τα εξώφυλλα του εγχειριδίου, τα περιεχόμενα του υπό μορφή λίστας και το Μήνυμα του Γενικού Διευθυντή, το οποίο δεν φέρει ημερομηνία). Η Επιτροπή σημειώνει ότι το εν λόγω απόσπασμα στη σελίδα 2 αυτού καταγράφει «*Αρχική Έκδοση: Οκτώβρης 2013*» και «*Αναθεωρημένη Έκδοση: Μάρτης 2018*». Ως εκ τούτων, σύμφωνα με το Παράρτημα 3 το εν λόγω εγχειρίδιο συμμόρφωσης υπήρχε και κατά την περίοδο 2015-2016 και αναθεωρήθηκε το 2018, πριν από την αποστολή σχετικής Έκθεσης Αιτιάσεων από την Επιτροπή. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η υιοθέτηση εγχειριδίου συμμόρφωσης με το δίκαιο του ανταγωνισμού δεν αποτελεί απαραίτητα ελαφρυντικό παράγοντα στην επιβολή διοικητικού προστίμου, δεδομένου ότι η παράβαση έχει ήδη επισυμβεί και συνεπώς δεν μπορεί να «αντισταθμίσει» το αποτέλεσμα αυτής. Στην παρούσα περίπτωση διαφαίνεται η ύπαρξη σχετικού εγχειριδίου κατά τον χρόνο της παραβατικής συμπεριφοράς και αναθεώρησή του σε μεταγενέστερο χρόνο. Ως εκ τούτων δεν καθίσταται σαφές τι εννοεί ο ΠΟΑ με τη θέση ότι εφαρμόζει πολιτική συμμόρφωση με το δίκαιο του ανταγωνισμού από το 2018 εφόσον το εγχειρίδιο προϋπήρχε ούτε και γίνονται αναφορές σε οποιοσδήποτε άλλες συγκεκριμένες ενέργειες. Σε οποιαδήποτε περίπτωση και παρενθετικά σημειώνεται ότι το εν λόγω εγχειρίδιο στο οποίο γίνεται αναφορά δεν υποβλήθηκε στην ολότητά του και δεν κατέστη δυνατό να μελετηθεί από την Επιτροπή και ούτε έγινε οποιαδήποτε αναφορά από τον ΠΟΑ σε συγκεκριμένες δράσεις, ενέργειες, πρακτικές που μπορούν να ληφθούν υπόψη σε συνάρτηση με αυτό ως μετριαστικός παράγοντας. Εξάλλου, ως έχει ήδη αναφερθεί, το εγχειρίδιο προϋπήρχε της παράβασης πλην όμως δεν απέτρεψε αυτή. Υπό το φως αυτών, η Επιτροπή δεν μπορεί εκ των πραγμάτων να εξετάσει τις θέσεις του ΠΟΑ αναφορικά με «*τεράστια βήματα για να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις του ανταγωνισμού*». Συνεκτιμώντας όλα τα πιο πάνω, και ασκώντας τη διακριτική τους ευχέρεια στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας, και αφού έλαβαν υπόψη τη φύση, τη διάρκεια και τη σοβαρότητα της παράβασης σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 24(α) και 42(1) του Νόμου, τις πιο πάνω περιστάσεις, καθώς και τον κύκλο εργασιών του ΠΟΑ ο οποίος σύμφωνα με τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του ανερχόταν κατά το 2019 σε €{...}, τα μέλη της Επιτροπής κ. Ανδρέας Καρύδης, κ Παναγιώτης Ουστάς και κ. Άριστος Αριστείδου Παλούζας κατέληξαν αναφορικά με τη διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, στην επιβολή διοικητικού προστίμου στον ΠΟΑ βάσει του άρθρου 24(α) του Νόμου, ύψους {...}%

επί του ετήσιου κύκλου εργασιών της επιχείρησης για το έτος 2019 που αντιστοιχεί σε €77.197,99 (Εβδομήντα Εφτά Εκατόν Ενενήντα Εφτά Ευρώ και Ενενήντα Εννέα σεντ).

Συνεκτιμώντας όλα τα πιο πάνω, και ασκώντας τη διακριτική τους ευχέρεια στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας, και αφού έλαβαν υπόψη τη φύση, τη διάρκεια και τη σοβαρότητα της παράβασης σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 24(α) και 42(1) του Νόμου, τις πιο πάνω περιστάσεις, καθώς και τον κύκλο εργασιών του ΠΟΑ ο οποίος σύμφωνα με τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του ανερχόταν κατά το 2019 σε €{...}, η Πρόεδρος της Επιτροπής κα Λουκία Χριστοδούλου και το μέλος της Επιτροπής κ. Πολυμείκης Παναγιώτης Χαραλαμπίδης κατέληξαν αναφορικά με τη διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, στην επιβολή διοικητικού προστίμου στον ΠΟΑ βάσει του άρθρου 24(α) του Νόμου, ύψους {...}% επί του ετήσιου κύκλου εργασιών της επιχείρησης για το έτος 2019 που αντιστοιχεί σε € 181.642,35 (Εκατόν Ογδόντα Μία Χιλιάδες και Εξακόσια Σαράντα Δύο Ευρώ και Τριάντα Πέντε Σεντ).

12.ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟ

Για τους πιο πάνω λόγους, ως αυτοί έχουν αναλυθεί στο αιτιολογημένο σκεπτικό της απόφασης, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει ότι η πρακτική του ΠΟΑ, ως δεσπόζουσα επιχείρηση στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος, να επιβάλλει ποσοτώσεις στους αγελαδοτρόφους μέλη του σε ότι αφορά την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος, είχε ως αποτέλεσμα την παρακώλυση και/ή τον περιορισμό και/ή τη νόθευση του ανταγωνισμού στην αγορά παραγωγής και αγορά χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου.

Η Επιτροπή ομόφωνα υποχρεώνει τον Π.Ο.Α. να αποφύγει επανάληψη της διαπιστωθείσας ως το άνω σκεπτικό παράβασης του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου στο μέλλον.

Η Επιτροπή κατά πλειοψηφία επιβάλλει στον ΠΟΑ διοικητικό πρόστιμο, αναφορικά με τη διαπιστωθείσα στο ως άνω σκεπτικό παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου ανερχόμενο σε €77.197,99 (Εβδομήντα Εφτά Εκατόν Ενενήντα Εφτά Ευρώ και Ενενήντα Εννέα σεντ).

Η Επιτροπή καλεί τον ΠΟΑ όπως, μέσα σε τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης καταβάλει το πιο πάνω διοικητικό πρόστιμο.

Λουκία Χριστοδούλου
Πρόεδρος Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού

Λ.Χ.

| Α.Κ.

| Π.Ο.

| Α.Α.Π.

| Π.Π.Χ.

Ανδρέας Καρύδης
Μέλος Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού

Παναγιώτης Ουστάς
Μέλος Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού

Άριστος Αριστείδου Παλούζας
Μέλος Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού

Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης
Μέλος Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού
